

370.64
ΔΗΜΟΤ
ΓΕΩΓ

979

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

979

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ

Ι. Π. ΚΟΚΚΩΝΗ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΣΕΙ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

—
ΠΕΡΙΟΔΟΥ Α' ΤΜΗΜΑ Α'
ΠΕΡΙΕΧΟΝ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΝ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΝ
—

ΕΚΔΟΣΙΣ ΙΕ'

ΕΠΙΔΙΟΡΘΩΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΠΗΥΞΗΜΕΝΗ

ΑΘΗΝΩΝ

ΗΡ. ΛΑΖΑΡΙΔΟΥ

ΑΘΗΝΗΣΙ,

ΤΥΠΟΣ ΕΜΜΕΡΙΔΟΥ ΤΩΝ ΣΥΖΗΤΗΣΕΩΝ.

ΠΛΑΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ — ΜΟΥΣΩΝ 8.

—
1873

ΓΕΩΓΡΑΦΙΑΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΩΔΗ ΜΑΘΗΜΑΤΑ.

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟΝ ΜΑΘΗΜΑ.

1. Τί λέγεται γεωγραφία;
— Γεωγραφία λέγεται ἡ ἐπιστήμη, ἡ ὁποία περιγράφει τὴν γῆν.
2. Τί εἶναι ἡ γῆ;
— Ἡ γῆ εἶναι μεγάλος πλανήτης ὁμοιος μὲ τὰ ἄστρα, τὰ ὁποῖα βλέπομεν εἰς τὸν οὐρανόν.
3. Ὅποια εἶναι κατὰ τὸ σχῆμα;
— Εἶναι στρογγύλη ὡς σφαῖρα.
4. Μὲ τί ὁμοιάζει ἡ γῆ; — Ποῦ εἶναι πλατυκωτή;
— Ἡ γῆ εἶναι στρογγύλη ὡς σφαῖρα πεπλατυσμένη ὀλίγον εἰς τοὺς πόλους καὶ ἐξωγκωμένη εἰς τὸν Ἰσημερινόν.
5. Ἡ γῆ κινεῖται ἢ στέκει; — Πῶς κάμνει τὸ ἡμερονύκτιον; — Ποῖον μέρος ἔχει ἡμέραν καὶ ποῖον νύκτα;
— Στρέφεται περὶ τὸν ἀξονά της ἀπὸ δυσμᾶς πρὸς ἀνατολὰς εἰς 24 ὥρας καὶ κάμνει τὸ ἡμερονύκτιον. Τὸ μέρος αὐτῆς, τὸ ὁποῖον εἶναι ἐστραχμμένον ἀλληλοδιαδόχως πρὸς τὸν ἥλιον, φωτίζεται καὶ ἔχει ἡμέραν· τὸ ἄλλο ἡμισυ ἔχει νύκτα.
6. Εἰς πόσον καιρὸν περιστρέφεται ἡ γῆ περὶ τὸν ἥλιον; — Τί γεννᾶται ἀπὸ αὐτὴν τὴν περιστροφήν; — Τί εἶναι ἔτος; — Εἰπὲ τὰς 4 ὥρας τοῦ ἔτους;
— Ἡ γῆ περιστρέφεται συγχρόνως καὶ περὶ τὸν ἥλιον εἰς 365 ἡμέρας 5 ὥρας καὶ 49 λ. Ἀπὸ ταύτην τὴν περιστροφήν γεννᾶται τὸ ἔτος ἢ ὁ ἐνιαυτός, καὶ αἱ 4 ὥραι τοῦ ἔτους: ἤγουν ἡ ἀνοιξίς, τὸ θέρος, τὸ φθινόπωρον καὶ ὁ χειμῶν.
7. Πόσον ἀπέχει ἡ γῆ ἀπὸ τὸν ἥλιον; — Ὁ ἥλιος εἶναι μεγαλειτερος ἢ ἡ γῆ; — Πόσαις φοραῖς εἶναι μεγαλειτερος ὁ ἥλιος;
— Ἡ γῆ ἀπέχει 64 μυλλιόνια λεύγας ἀπὸ τὸν ἥλιον, ὅστις εἶναι ἐν μυλλιόνιον καὶ τετρακοσίας χιλιάδας φορὰς μεγαλειτερος ἀπ' αὐτήν.
8. Εἶναι παντοῦ αἱ νύκτες ἴσαι μὲ τὰς ἡμέρας; — Πότε γίνονται μεγάλαι αἱ ἡμέραι καὶ πότε αἱ νύκτες; — Ποῦ εἶναι οἱ τόποι, οἱ ὁποῖοι ἔχουν τὰς μεγίστας ἡμέρας; — Πόσον μεγάλαι εἶναι αἱ ἡμέραι αὗται; δεῖξε αὐτοὺς τοὺς τόπους ἐπὶ τοῦ πίνακος. — Ὅταν ἡμεῖς ἔχωμεν θέρος, εἰς ἄλλην τὴν γῆν εἶναι θέρος; τότε ποῦ ἔχουσι χειμῶνα; κτλ.
— Αἱ ἡμέραι καὶ αἱ νύκτες παντοῦ καὶ πάντοτε δὲν εἶναι ἴσαι.

καθώς οὔτε καὶ αἱ 4 ὥραι τοῦ ἔτους δὲν εἶναι εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς γῆς συγχρόνως. Ὅταν εἰς τὸ βόρειον ἡμισφαίριον εἶναι θέρος, εἰς τὸ νότιον εἶναι χειμῶν, καὶ τ' ἀνάπαλιν. Εἰς τόπος, ὅσω περισσότερον ἀπέχει ἀπὸ τὸν Ἰσημερινὸν τόσω περισσότερον ἔχει καὶ τὰς νύκτας ἀνίσους μὲ τὰς ἡμέρας. Τὸ δὲ θέρος γίνονται μεγαλειότεραι αἱ ἡμέραι καὶ μικρότεραι αἱ νύκτες, διότι ὁ ἥλιος φωτίζει περισσότερας ὥρας τὸ μέρος ἐκεῖνο τῆς γῆς. Τὸν χειμῶνα τὸ ἀνάπαλιν, αἱ νύκτες εἶναι μεγαλειότεραι ἀπὸ τὰς ἡμέρας. Εἶναι τόποι κοντὰ εἰς τοὺς πόλους, οἱ ὁποῖοι τὸ μὲν θέρος ἔχουσιν ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας ἡμέραν, τὸν δὲ χειμῶνα ὑπὲρ τοὺς τρεῖς μῆνας νύκτα.

9. Τί ὀνομάζουσι κλίμα; — Ποῦ εἶναι τὸ κλίμα θερμότερον; — Ποῦ συγκερασμένον; κτλ.

— Κλίμα ὀνομάζουσι τὸν βαθμὸν τοῦ ψύχους καὶ τῆς θερμότητος, ὃ ὁποῖος ἐπικρατεῖ εἰς ἓνα τόπον. — Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην εἶναι τὸ κλίμα θερμότερον, εἰς τὰς εὐκράτους εἶναι συγκερασμένον καὶ εἰς τὰς κατεψυγμένας ψυχρότατον.

10. Τί λέγεται ἀτμοσφαῖρα; — Τί ἀναβαίνουσιν εἰς τὴν ἀτμοσφαῖραν; — Τίς τὰ ἐξατμίζει; — Ποῖα ὀνομάζονται μετέωρα καὶ ποῦ βλέπομεν ὅτι εἶναι αὐτὰ τὰ μετέωρα;

— Ὁ ἀήρ ὃ ὁποῖος περικυκλῶνει ὅλην τὴν σφαῖραν τῆς γῆς ὀνομάζεται ἀτμοσφαῖρα· εἰς αὐτὴν ἀναβαίνουσιν ὅλοι οἱ ἀτμοὶ καὶ αἱ ἀναθυμιάσεις; αἱ ἐξατμιζόμεναι ὑπὸ τοῦ ἡλίου ἀπὸ τὴν γῆν καὶ γεννῶσι τὰ σύννεφα, τὴν βροντὴν, τὴν ἀστραπὴν, τὴν βροχὴν, τὴν χιόνα, τοὺς ἀνέμους καὶ τὰ λοιπὰ φαινόμενα, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται μετέωρα. Οἱ ἀνεμοὶ, ὅταν διαβαίνουσιν ἀπὸ μεγάλας ἐρήμους ἀμυγδαλεῖς καταπυρωμένους ὑπὸ τοῦ ἡλίου, πνέουσιν καυστικοὶ καὶ πνιγηροί, ὥστε ἀποπνίγουσι τοὺς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα.

11. Ποῖα λέγονται προϊόντα τῆς γῆς; — Πόσον εἰδῶν εἶναι;

— Προϊόντα λέγονται ὅσα παράγει ἢ τρέφει ἡ γῆ, καὶ εἶναι τριῶν εἰδῶν: τὰ ζῶα, τὰ φυτὰ καὶ τὰ ὄρυκτά.

12. Ποῖα ὀνομάζονται ὄρυκτά;

— Ὄρυκτά λέγονται ὅσα ἀνασκάπτονται μέσα ἀπὸ τὴν γῆν, οἶον, μέταλλα, πέτραι καὶ γαῖαι.

13. Ποῖα φυτὰ;

— Φυτὰ ὀνομάζονται ὅσα φυτρῶν ἀπὸ τὴν γῆν, οἶον, δένδρα, θάμνοι (χαμόκλαδα), χόρτα.

14. Ποῖα ζῶα;

— Ζῶα ὀνομάζονται ὅσα κινεῖνται ἢ μεταβαίνουσιν ἀπὸ ἓνα τόπον εἰς ἄλλον καὶ ζῶσιν εἰς τὴν ξηρὰν ἢ εἰς τὰ ὕδατα.

13. Ὅλα τὰ προϊόντα γεννῶνται ἀδιαφόρως εἰς ἕλην τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἢ τινὰ γεννῶνται εἰς τινας τόπους καὶ ἄλλα εἰς ἄλλους; — Ποῖα ὀρυκτὰ εὐρίσκονται εἰς τὰ θερμὰ κλίματα; — ποῖα ζῶα; — ποῖα πτηνά; — ποῖα φυτά; — Τὰ θερμὰ κλίματα ἔποια προϊόντα ἔχουν; — Ἐκεῖ εἰς τὴν 70 μοῖραν φυτρώνει σιτάριον; — γίνεται κρασίον, ὀρούζιον; — Εἰς τὸ ἰδικόν μας κλίμα τίνους εἶδους προϊόντα ἔχουμεν; — Ποῦ ἐβγαίνουσι πολύτιμοι λίθοι; — Ποῦ γίνεται τὸ πεπέρι, ἢ κανέλλα κτλ. — Ἡ τίγρις, ὁ λέων ποῦ εὐρίσκονται; — αἱ λευκαὶ ἄρκτοι; κτλ.

— Ἀπὸ αὐτὰ τὰ προϊόντα τινὰ εὐρίσκονται ἀδιαφόρως εἰς ὅλης τῆς γῆς τὸ πρόσωπον ἄλλα ὅμως γεννῶνται εἰς τινας τόπους. Εἰς τὰ θερμὰ κλίματα ἐν γένει εὐρίσκονται πολύτιμα μέταλλα, οἶον πλατίνα, χρυσός, ἄργυρος καὶ λίθοι πολύτιμοι (ἀδάμαντες κτλ.). Γεννῶνται τὰ μεγάλα καὶ ὑψηλὰ δένδρα, τὰ εὐμορφα καὶ εὐώδη ἄνθη, τὰ ὠραῖα καὶ γλυκὰ ὀπωρικά καὶ τὰ ἀρωματικά φυτά, οἶον τὸ πεπέρι, ἢ κανέλλα, τὸ μωσχοκάρυδον, τὰ πορτογάλλια, τὰ λεμόνια, τὸ ζαχαροκάλαμον, ὁ καφές. Ἀπὸ τὰ ζῶα γεννῶνται ἢ τὰ πλέον μεγαλείτερα, καθὼς ὁ ἐλέφας, ὁ βινόκερος, ὁ ἵπποπόταμος, ἢ κάμηλος, ἢ τὰ ἀγριώτερα καὶ θηριωδέστατα, καθὼς ἡ τίγρις, ἢ πάρδαλις, ὁ λέων, ὁ κροκοδείλιος καὶ τὰ φαρμακερώτερα ὀφείδια. Πτηνὰ δὲ εὐρίσκονται τὰ ἔχοντα λαχνοπύραρον καὶ ποικιλώτατον πτέρωμα οἶον ὁ ταῶς (παγῶνι), οἱ ψιττακοί, τὰ παραδείσια πτηνά, αἱ κολυβρίδες. Ὁ σπηρικὸς σκώληξ, ὁ γεννῶν τὸ μετᾶξιον, καὶ αἱ μέλισσαι δὲν δύνανται νὰ ζήσωσιν εἰμὴ εἰς εὐκρατα κλίματα. Εἰς αὐτὰ γεννῶνται καὶ γεννήματα διάφορα καὶ καλὰ λαχανικά, πολλὰ καὶ ὠραῖα ὀπωρικά, κρασίον, λάδιον, καπνός, λινάριον κτλ.

Τὸ ὀρούζιον δὲν φυτρώνει ἐκεῖθεν τῶν 47 μοιρῶν τοῦ πλάτους, οὔτε τὸ σιτάριον πέραν τῶν 55, ἢ δὲ ἀμπελος δὲν ὠριμάζει τὸν κορπὸν τῆς πέραν τῶν 50. — Εἰς τοὺς κατεψυγμένους τόπους φυτρῶνουν ὀλίγα τινὰ χαμῆδενδρα, καὶ ἀπὸ τὰ ζῶα γεννῶνται αἱ λευκαὶ ἄρκτοι, οἱ βῆνοι καὶ αἱ ἄλκαι.

16. Ἀπὸ τί συνίσταται ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς;

— Ἡ ἐπιφάνεια αὐτῆς εἶναι μέρος μὲν σκεπασμένη ἀπὸ ξηρῶν, μέρος δὲ ἀπὸ ὕδατος.

17. Τί λέγονται Ἕπαιροι;

— Ὅλα τὰ μεγάλα τμήματα τῆς ξηρᾶς αὐτῆς λέγονται Ἕπαιροι, αἱ ὅποια εἶναι 5 — ἡ Ἀσία, ἡ Ἀφρική, ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Ὀκεανία.

18. Τί λέγεται Ἕπειρος; δεῖξέ μου μίαν.

— Μεγάλον τμήμα γῆς μὴ βρεχομένης πανταχόθεν ἀπὸ νερῶν λέγεται Ἕπειρος καθὼς ἡ Εὐρώπη.

19. Τί λέγεται νῆσος; — Τί εἶναι ἡ Κρήτη; — Τί εἶναι ἡ Σύρος;
— Λέγεται νῆσος ἐν τμήμα ξηρᾶς περιτριγυρισμένον πανταχοῦ-
θεν ἀπὸ νερά, ὡς ἡ Σύρος, ἡ Κρήτη, ἡ Εὐβοία.
20. Ποῖα λέγονται ἀρχιπελάγη;
— Νῆσοι πολλὰι πλησίον ἀλλήλων κείμεναι ὀνομάζονται χο-
ρεταὶ ἢ συμπλέγματα ἢ ἀρχιπελάγη νήσων.
21. Τί λέγεται χερσόνησος; — Τί εἶναι ἡ Πελοπόννησος;
— Χερσόνησος εἶναι νῆσος ἐνούμενη διὰ λαίμου γῆς μὲ μίαν
ἡπειρον, καθὼς ἡ Πελοπόννησος.
22. Τί ἰσθμὸς;
— Ὁ λαίμῳ οὗτος τῆς γῆς ὁ ὁποῖος ἐνώνει μίαν χερσόνησον
μὲ μίαν ἡπειρον λέγεται ἰσθμὸς, καθὼς ὁ ἰσθμὸς τῆς Κορίνθου
ἐνόνων τὴν Πελοπόννησον μὲ τὴν στερεὰν Ἑλλάδα.
23. Τί λέγεται ἀκρωτήριο; — Τί εἶναι ὁ Μαλέας; κτλ.
— Ἀκρωτήριο εἶναι μέρος γῆς κρημνωδές, ἐκτεινόμενον μέσῃ
εἰς τὴν θάλασσαν, καθὼς ὁ Μαλέας τῆς Πελοποννήσου, τὸ Σούνιον
τῆς Ἀττικῆς κτλ.
24. Τί λέγεται γλῶσσα γῆϊνος;
— Γλῶσσα γῆϊνος εἶναι μέρος ξηρᾶς στενῆς, ἐπιπέδου καὶ
ὀμαλῆς, ἐκτεινομένης μέσῃ εἰς τὴν θάλασσαν.
25. Τί λόφος; — Τί βουνόν; — Τί ὄρος; — Τί ὄροπέδια; — Τί κοιλάδες καὶ γάπαι;
— Ἐν ἀκροτέτρῳ ὑψώμα γῆς λέγεται λόφος — ὑψώμα μεγαλεί-
τερον καὶ τραχὺ λέγεται βουνόν — σιερά ἀλλεπαλλήλων βουνῶν
λέγεται ὄρος — οἱ δὲ ἐπὶ ὑψώματων ἢ ἐπὶ κορυφῶν ὄρεων ἐκτει-
νόμενοι ἐπίπεδοι τόποι λέγονται ὄροπέδια — τὰ μεταξὺ βουνῶν
κοιλώματα λέγονται κοιλάδες καὶ γάπαι.
26. Τί εἶναι ἡφαίστεια βουνά;
— Ἡφαίστεια ἢ πυρίπνοχα βουνά λέγονται ὅσα ἐκβάλλουσι
καπνὸν καὶ φλόγας.

27. Τί λέγονται Ὠκεανοί;
— Ὅλα τὰ ἀθροίσματα τῶν ὑδάτων τὰ ὁποῖα περικυκλῶνται
τῆς ἡπείρου λέγονται Ὠκεανοί, οἱ ὁποῖοι εἶναι ὡσαύτως πέντε,
— Ὁ Ἀτλαντικός, ὁ Εἰρηνικός, ὁ Ἰνδικός, ὁ Βόρειος καὶ ὁ Νότιος.
— Ὁ Ἀτλαντικός Ὠκεανὸς εἶναι ἐκεῖνος, ὅστις ἀπὸ τὸ ἐν μέρος
βρέχει τὴν Εὐρώπην καὶ Ἀφρικὴν, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο τὴν Ἀμερικὴν.
Ὁ μέγας Ὠκεανὸς ἢ ὁ Εἰρηνικός, κεῖται μεταξὺ τῆς Ἀμερικῆς
καὶ τῆς Ἀσίας. — Ὁ Ἰνδικὸς εἶναι μεταξὺ Νέας Ὀλλανδίας καὶ
Ἀφρικῆς. — Ὁ Βόρειος, ὅστις φαίνεται εἰς τὸ ἄνω μέρος τοῦ ἐπι-
πέδου σφαιρίου, καὶ ὁ Νότιος ὅστις φαίνεται εἰς τὸ κάτω.

— Οἱ δύο τελευταῖοι ὠκεανοί, ὁ Βόρειος καὶ ὁ Νότιος, λέγονται καὶ παγωμένοι ὠκεανοί, διότι εἶναι σκεπασμένοι ἀπὸ πάγου.

28. Τί λέγεται θάλασσα;

— *Θάλασσα* ὀνομάζεται μέρος τοῦ ὠκεανοῦ, τὸ ὁποῖον προχωρεῖ μεταξὺ ἡπείρων, καθὼς ἡ Μεσόγειος θάλασσα, ἡ Μαύρη θάλασσα κτλ.

29. Τί λέγεται κόλπος;

— Μέρους θαλάσσης ἐμβαίνειν βαθυὰ εἰς τὴν ξηρὰν λέγεται *κόλπος*, ὡς ὁ Ἀδριατικὸς, ὁ Κορινθιακὸς κτλ.

30. Τί λιμὴν;

— Κόλπος μικρὸς, ἔχων ἐμβασμικ στενὸν, λέγεται *λιμὴν*, ὅπου ἀρχίζουν τὰ πλοῖα.

31. Τί αἰγιαλός;

— *Αἰγιαλός* ἢ *παράλιον* εἶναι αἱ ἄκραι τῆς γῆς αἱ βρεχόμεναι ἀπὸ τὴν θάλασσαν.

32. Τί πορθμός;

— *Πορθός* εἶναι στενὸν πέρασμικ θαλάσσης, ἐνόνων δύο θαλάσσης, καθὼς ὁ Ἑλλησποντικός.

33. Τί εἶναι ξερόνησοι, ξέραι ἢ σκόπελοι; — Τί λέγονται ὕφαλοι;

— Καὶ εἰς τὸ μέσον τῆς θαλάσσης εὐρίσκονται πολλὰ βουνά· αὐτὰ τὰ βουνὰ ὅταν ἐξέρχωνται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης εἰς πολὺ ὕψος σχηματίζουν τὰς νήσους· — ὅταν μικρὰ μέρη ἢ κορυφαὶ τῶν βουνῶν φαίνωνται ἐξω τῆς θαλάσσης λέγονται, τὰ μὲν ἔχοντα ἰκανὴν ἔκτασιν, ξερόνησα, τὰ δὲ μικρὰ ξέραι ἢ σκόπελοι· — ὅταν οἱ σκόπελοι οὗτοι ἦναι τόσον χαμηλοί, ὥστε νὰ κρύπτονται ἀπὸ τὰ νερά τῆς θαλάσσης, λέγονται ὕφαλοι· — ὅταν τὰ κρηάδικα ἐμπλεχθῶσιν εἰς σκοπέλους καὶ ὕφάλους συντρίβονται.

34. Τί εἶναι λίμνη;

— *Λίμνη* εἶναι ἔκτασις νεροῦ περιτριγυρισμένου πανταχόθεν ἀπὸ ξηρὰν.

35. Τί πηγὴ;

— *Πηγὰι* ὀνομάζονται τὰ ὕδατα (τὰ νερά), τὰ ὁποῖα ἀναβρῶσιν ἀπὸ τὴν γῆν· εἰς τινὰς τόπους εἶναι πηγὰι ἔχουσαι ὕδατα θερμά, καθὼς εἰς τὴν Κύθνον καὶ εἰς τὴν Ὑπάτην. — Αὐτὰ τὰ ὕδατα λέγονται καὶ θερμὰ λουτρά.

36. Πόθεν γίνονται τὰ βράκκια; — Ἀπὸ τί τὰ ποτάμια; — Ἀπὸ τί οἱ ποταμοί; — Ποῦ χύνονται; — Τί στόμα ποταμοῦ; — Ποῖοι εἶναι οἱ χεῖμαροι;

— Τὰ πηγάζοντα ἀπὸ τὰ βουνὰ νερά, σχηματίζουν *βράκκια*· — τὰ βράκκια συνερχόμενα εἰς ἐνσχηματίζουν *ποτάμια*· — τὰ ποτάμια, χυνόμενα τὸ ἐν μέσῳ εἰς τὸ ἄλλο, σχηματίζουν τοὺς *ποταμούς*· — οἱ ποταμοὶ ῥέοντες ἀκαταπαύστως καὶ περιτρέχοντες ἐν ἰκανὸν διάστημα τόπου χύνονται εἰς τὴν θάλασσαν· — ὁ τόπος ὅπου ἐνόνον·

ται μὲ τὴν θάλασσαν λέγεται στόμα ἢ ἐκβολαὶ τοῦ ποταμοῦ.— Ὅσοι ποταμοὶ τρέχουν τὸν χειμῶνα μόνον ξηραίνονται δὲ τὸ θέρος λέγονται *χειμαρροὶ*.

37. Ποῖα λέγεται δεξιὰ ὄχθη τοῦ ποταμοῦ; ποῖα ἀριστερὰ καὶ τί κοίτη ποταμοῦ;

— *Δεξιὰ ὄχθη* τοῦ ποταμοῦ λέγεται ἐκείνη τὴν ὁποίαν ἔχεις εἰς τὰ δεξιὰ σου, ὅταν κατὰβαίνης πρὸς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ· ἡ δὲ ἄλλη, λέγεται *ἀριστερὰ ὄχθη*. — Ὁ μεταξὺ τῶν δύο ὄχθων τόπος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ῥέουσι τὰ νερά, λέγεται *κοίτη* τοῦ ποταμοῦ.

38. Εἰς πῶσα ἡμισφαίρια κόπτομεν τὴν γῆν; Πῶς παριστάνομεν τὰ ἡμισφαίρια ἐπὶ χαρτίου; — Τί παριστάνομεν μέσα εἰς τοὺς κύκλους; — Τί λέγεται ἐπιπεδόσφαιρον;

— Φανταζόμενοι τὴν γῆν ὡς σφαῖραν, κόπτομεν αὐτὴν εἰς δύο ἴσα ἡμισφαίρια. — Διαγράφομεν αὐτὰ τὰ ἡμισφαίρια ἐπὶ χαρτίου, παραστήνομεν αὐτὰ ὡς δύο κύκλους κολλητούς. — Μέσα εἰς αὐτοὺς τοὺς κύκλους παραστήνομεν τὰς ἠπείρους καὶ τοὺς ὠκεανούς. — Τὸ εἰκόνισμα τοῦτο τῆς σφαίρας τῆς γῆς λέγεται *ἐπιπεδόσφαιρον* ἢ *κοσμοσφαῖρον*.

39. Πῶς λέγεται τὸ ἔν ἡμισφαίριον; — Διὰ τί; Πῶς τὸ ἄλλο; — Διὰ τί; — Ποῦ κατοικοῦμεν ἡμεῖς; — Τί λέγονται γεωγραφικοὶ πίνακες; — Τί ἄτλας γεωγραφικός;

— Τὸ ἔν ἀπὸ τὰ ἡμισφαίρια λέγεται *Ἀνατολικὸν* ἢ *παλαιὸς κόσμος*, διότι ἐγνώριζαν αὐτὸν οἱ παλαιοὶ Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι.

Τὸ ἄλλο λέγεται *Δυτικὸν* ἡμισφαῖριον ἢ *νέος κόσμος*, διότι ἐγνώρισθη πρὸ 400 σχεδὸν χρόνων πρώτην φορὰν ἀπὸ τοὺς Εὐρωπαίους. — Ὅλα τὰ εἰκονίσματα τῶν ἠπείρων, θαλασσῶν ἢ τύπων τῆς γῆς λέγονται *γεωγραφικοὶ πίνακες*. Τὸ ἄθροισμα τῶν πινάκων τούτων εἰς ἓν ὀνομάζεται *Ἄτλας γεωγραφικός*.

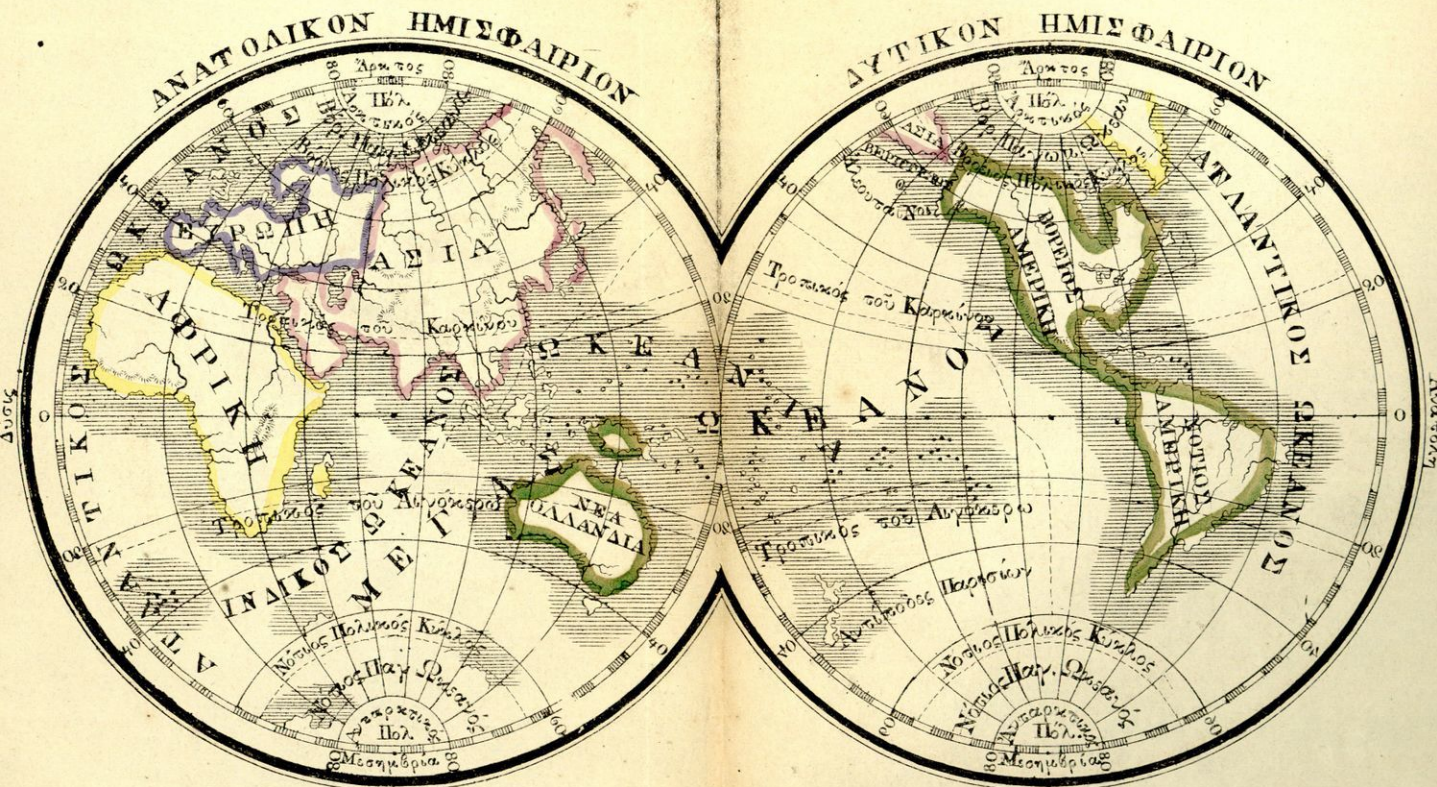
40. Μὲ τί ἠμποροῦμεν νὰ εἰκονίσωμεν τὴν γῆν ὀλόκληρον; — Τί παριστάνομεν ἐπ' αὐτῆς; — Πῶς λέγεται αὐτή;

— Τὴν γῆν ὀλόκληρον ἠμποροῦμεν νὰ εἰκονίσωμεν καὶ μὲ μίαν σφαῖραν, ἐπάνω τῆς ὁποίας παραστήνομεν τὰς ἠπείρους, τοὺς ὠκεανούς, τὰς θαλάσσας κτλ. — Αὐτὴ λέγεται *ὕδρῳγειος σφαῖρα*,

41. Πῶς δυνάμεθα νὰ διαγράψωμεν τὴν σφαῖραν ἐπὶ πίνακος;

— Καὶ αὐτὴν τὴν σφαῖραν δυνάμεθα νὰ διαγράψωμεν ἐπὶ πίνακος, γράφοντες διαφόρους κύκλους.

Μέγρος τοῦ Μεσημβριῶν τῶν Παρισίων

42. Εἰς πόσα μέρη διαιρεῖται ἕκαστος κύκλος; — Πῶς ὀνομάζονται αὐτὰ τὰ μέρη;

— Ἐκαστος κύκλος, μέγας ἢ μικρὸς, διαιρεῖται εἰς 360 ἴσα μέρη· καὶ αὐτὰ τὰ μέρη ὀνομάζονται μοῖραι.

43. Τί διαγράφωμεν ἐπὶ τῶν πινάκων καὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας;

— Ἐπὶ τῶν πινάκων, καὶ ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας διαγράφωμεν διαφόρους γραμμὰς, κύκλους καὶ σημεῖα, τὰ ὅποια δὲν ὑπάρχουν ἀληθῶς, ἀλλ' ἡμεῖς τὰ φανταζόμεθα διὰ τὸ προσδιορίζωμεν δι' αὐτῶν εὐκολώτερα τὰ διάφορα μέρη τῆς γῆς.

44. Ἐξ αὐτῶν ποῖα εἶναι τὰ κυριώτερα;

— Ἐξ αὐτῶν τὰ κυριώτερα εἶναι ὁ Ἄξων, οἱ Πόλοι, ὁ Ἴσημερινός, οἱ Μεσημβρινοί, οἱ Τροπικοί, οἱ Πολικοὶ κύκλοι καὶ ὁ Ὅριζων.

45. Τί εἶναι ὁ ἄξων;

— Ὁ Ἄξων εἶναι μία γραμμὴ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου στρεφομένη ἡ γῆ, εἰς 24 ὥρας κάμνει τὸ ἡμερονύκτιον.

46. Τί λέγονται Πόλοι;—Πόσοι εἶναι;

— Πόλοι λέγονται τὰ δύο ἄκρα τοῦ ἄξωνος—ὁ εἷς λέγεται Πόλος Βόρειος ἢ Ἀρκτικός—ὁ ἕτερος Πόλος Νότιος ἢ Ἀνταρκτικός.

47. Τί εἶναι ὁ Ἴσημερινός;—Ποῖον λέγεται βόρειον ἡμισφαίριον;—Ποῖον νότιον;—Πότε γίνονται αἱ ἡμέραι ἴσαι μὲ τὰς νύκτας;

— Ὁ Ἴσημερινός εἶναι μέγιστος κύκλος, ὅστις διαιρεῖ εἰς δύο ἴσα μέρη τὴν γῆν, διαβαίνων διὰ τοῦ κέντρου τῆς καὶ ἀπέχων ἐξ ἴσου ἀπὸ τοὺς δύο πόλους.—τὸ ἐν μέρος λέγεται βόρειον ἡμισφαίριον καὶ τὸ ἄλλο νότιον.—Ἐπάνω εἰς αὐτὸν τὸν κύκλον ὅταν φαίνεται ὅτι περιπατεῖ ὁ ἥλιος. κάμνει τὰς ἡμέρας ἴσας μὲ τὰς νύκτας· διὰ τοῦτο λέγεται καὶ Ἴσημερινός.

48. Πόσοι εἶναι οἱ μεσημβρινοί;—Εἰς τί κόπτομεν τὴν σφαῖραν;

— Οἱ μεσημβρινοὶ εἶναι οὗτοι οἱ κύκλοι· ὅσοι διαβαίνουν ἀπὸ τοὺς πόλους καὶ κόπτουν ὀρθογωνίως τὸν Ἴσημερινόν.—Κόπτουν καὶ τὴν σφαῖραν εἰς ἀνατολικὸν καὶ δυτικὸν ἡμισφαίριον.

49. Ποῦ εἶναι οἱ τροπικοί;

— Οἱ τροπικοὶ κύκλοι εἶναι δύο μικροὶ κύκλοι, ἐκ τῶν ὁποίων ὁ καθεὶς ἀπέχει ἀπὸ καθὲν μέρος τοῦ Ἴσημερινοῦ $23 \frac{1}{2}$ μοίρας.

50. Πόσοι εἶναι οἱ πολικοὶ κύκλοι;—Πῶς λέγονται;

— Οἱ πολικοὶ κύκλοι εἶναι δύο καὶ αὐτοί· ὁ καθεὶς τῶν ὁποίων ἀπέχει ἀπὸ τὸν πόλον τοῦ $23 \frac{2}{2}$ μοίρας—Ὁ εἷς λέγεται πολικὸς κύκλος ἀρκτικός· ὁ ἄλλος πολικὸς κύκλος ἀνταρκτικός.

51. Εἰς πόσας ζώνας διαιρεῖται ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς;—Ποῦ εἶναι οἱ κατεψυγμένοι;—Ποῦ αἱ εὐκρατοί;—Ποῦ ἡ διακεκαυμένη;

— Οἱ δύο πολικοὶ κύκλοι καὶ οἱ δύο τροπικοὶ διαίρουσι τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς εἰς πέντε Ζώνας—δύο λέγονται κατεψυγμέ-

ναι, δύο εὐκρατοὶ καὶ μία διακεκαυμένη.— Αἱ κατεψυγμέναι περιέχονται εἰς τοὺς δύο πολικοὺς κύκλους.— Αἱ εὐκρατοί, μεταξύ τοῦ καθενὸς πολιικοῦ κύκλου καὶ τοῦ καθενὸς τροπικοῦ.— ἡ διακεκαυμένη εἶναι μεταξύ τῶν δύο τροπικῶν, ἔχουσα εἰς τὸ μέσον τὸν ἰσημερινόν.— Εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην γίνεται ζέστη ὑπερβολικὴ.— Εἰς τὰς εὐκράτους εἶναι ἡ ζέστη καὶ τὸ ψύχος συγκερασμένα καὶ μέτρια.— Εἰς τὰς κατεψυγμένας εἶναι τὸ ψύχος ὑπερβολικόν, καὶ ἡ ἐπιφάνεια τῆς γῆς εἶναι σκεπασμένη μετὰ χιόνια.

82. Τί εἶναι ὁ ὀρίζων;—Τί λεταὶ ὀρίζων αἰσθητός;

— Ὁ Ὅριζων εἶναι μέγιστος κύκλος, κόπτων τὴν σφαῖραν εἰς ἄνω καὶ κάτω ἡμισφαίριον.— Ὅριζων αἰσθητός λέγεται καὶ ἐκεῖνος ὁ κύκλος, ὁ ὁποῖος ὀλόγουρά μας περιορίζει τὴν ὕψαιν μας ὅταν στεκώμεθα εἰς πεδιάδα ἢ εἰς βουνόν.

83. Τί λέγεται ἀνατολή;—Τί δύσις;—Τί ἄρκτος;—Τί μεσημέρια;—Ποῦ εἶναι;

— Τὸ σημεῖον αὐτὸ τοῦ Ὅριζοντος, ὅπου φαίνεται ὅτι ἀνατέλλει ὁ ἥλιος, λέγεται Ἀνατολή.— Τὸ σημεῖον, ὅπου πηγαίνει καὶ βασιλεύει ἡ δύει, λέγεται Δύσις.— Ὅταν κυττάξῃς πρὸς ἀνατολὰς, ἔχεις ἀριστερά σου τὴν Ἄρκτον ἢ τὸν πόλον τῆς Ἄρκτου, εἰς τὰ δεξιὰ σου, τὴν Μεσημβρίαν ἢ τὸ μέρος ὅπου τὸ μεσημέριον ἔρχεται ὁ ἥλιος, ὀπιθὲν σου δὲ ἔχεις τὴν Δύσιν.

84. Ἀπὸ ποῦ πνέει ὁ βορέας;—Ἀπὸ ποῦ ὁ νότος; κτλ.—Τί λέγομεν βόρειον;—Τί νότιον;—Τί ἀνατολικόν;—Τί δυτικόν;

— Ἀπὸ τὴν ἄρκτον πνέει ὁ βορέας ἄνεμος.— ἀπὸ τὴν μεσημβρίαν ὁ νότος.— διὰ τοῦτο λέγομεν τὸ μέρος τῆς ἄρκτου Βόρειον καὶ τὸ τῆς μεσημβρίας Νότιον, καθὼς καὶ τᾶλλα δύο, τὸ ἐν λέγομεν Ἀνατολικόν, καὶ τὸ ἄλλο Δυτικόν.— Ἀπὸ τὸ ἀνατολικόν πνέει ὁ Ἀπηνιῶτης, καὶ ἀπὸ δυτικόν ὁ Ζέφυρος.

85. Αἱ ἠπειροὶ κατέχουν περισσοτέραν ἐπιφάνειαν τοῦ κοσμοσφαιρίου ἢ τὰ νερά;—Πόσα μερίδια εἶναι ἡ στερεὰ καὶ πόσα τὰ νερά;

— Ἄν παρατηρήσωμεν τὸ κοσμοσφαίριον, θέλομεν ἰδεῖ, ὅτι αἱ ἠπειροὶ κατέχουν ὀλιγωτέραν ἐπιφάνειαν, καὶ περισσοτέραν τὰ νερά· λογαριάζοντες δὲ ὅλας τὰς στερεὰς ἢ ἠπείρους ὁμοῦ, εὐρίσκομεν ὅτι αἱ στερεαὶ σκεπάζουν τὸ ἐν τέταρτον τῆς ἐπιφανείας τοῦ κοσμοσφαιρίου, καὶ τᾶλλα τρία τέταρτα σκεπάζονται ἀπὸ τὰ νερά.

86. Ποῖται ἠπειροὶ εἶναι εἰς τὸ ἀνατολικόν ἡμισφαίριον;—Ποῖται εἰς τὸ δυτικόν;—Εἶναι καὶ ἄλλη;

— Εἰς τὸ ἀνατολικόν ἡμισφαίριον περιέχονται τρεῖς ἠπειροὶ, ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρική.— Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ Ἀφρική εἶναι ἡ μεσαία, καὶ ἡ Εὐρώπη ἡ μικροτέρα ἀπὸ τὰς δύο.

Εἰς τὸ Δυτικὸν ἡμισφαίριον εἶναι μία μεγίστη ἠπειρος, ἡ ὁποία φαίνεται ὅτι εἶναι εἰς δύο κομμένη· αὐτὴ λέγεται Ἀμερικὴ.

Μία ἄλλη νέα ἠπειρος ὑποκάτω τῆς Ἀσίας, φαινομένη ἴση μὲ τὴν Εὐρώπην, εἶναι ἡ Νέα Ὀλλανδία. Αὐτὴ δὲ ὁμοῦ μὲ ἄλλας νήσους κάμνει πέμπτην ἠπειρον, τὴν ὁποίαν ὀνομάζουσιν Ὠκεανίαν.

ΠΑΘΕΣΜΟΣ ΚΑΤΟΙΚΩΝ ΤΗΣ ΓΗΣ, ΦΥΛΑΙ ΑΥΤΩΝ.

57. Εἰς πόσα μέρη εἴπαμεν ὅτι διαιρεῖται ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα;

— Ἡ ὑδρόγειος σφαῖρα διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη ἢ ἠπειρούς.

58. Ποῖα εἶναι αἱ ἠπειροὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου; — Ποῦ κένται;

— Ἡ Εὐρώπη, ἡ Ἀσία καὶ ἡ Ἀφρικὴ εἶναι αἱ τρεῖς ἠπειροὶ τοῦ παλαιοῦ κόσμου· ἡ τετάρτη ἢ Ἀμερικὴ, ἥτις εὐρίσκεται εἰς τὸν νέον κόσμον· ἡ δὲ πέμπτη, ἡ Ὠκεανία, σύγκεται ἀπὸ πολλὰς νήσους μικρὰς καὶ μεγάλας διασπαρμένας μέσα εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανόν.

59. Πόσος εἶναι ὁ ἀριθμὸς τῶν κατοικούντων τὰ πέντε μέρη τοῦ κόσμου;

— Καὶ εἰς τὰ πέντε μέρη τοῦ κόσμου κατοικοῦσιν ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων ὁ ἀριθμὸς συμποσοῦται εἰς 4250 ἑκατομμύρια (μιλλιόνια).

60. Ποίας διαφορὰς παρατηροῦμεν μεταξὺ τοῦ ἀνθρωπίνου γένους;

— Μεταξὺ ὅλου τοῦ ἀνθρωπίνου γένους παρατηρεῖ τις διαφορὰν εἰς τὸ χρῶμα, εἰς τὴν θρησκείαν καὶ εἰς τὴν κατάστασιν τῆς πολιτικῆς των κοινωνίας.

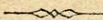
61. Εἰς πόσας φυλάς διαιρεῖται τὸ ἀνθρώπινον γένος; Ποῖα μέρη ἑκατοίκησαν;

— Ὡς ἐκ τοῦ χρώματος ἀνάγονται οἱ ἄνθρωποι εἰς τρεῖς πρωτίστας φυλάς.

Οἱ μὲν εἶναι λευκοὶ χρώματος (ἄσπροι) καὶ ἀνήκουσιν εἰς τὴν λευκόχροον ἢ καυκασίαν φυλὴν (αὕτη ἢ φυλὴ ἑκατοίκησε τὴν Εὐρώπην, τὰ δυτικὰ καὶ μεσημβρινοδυτικὰ τῆς Ἀσίας, τὰ βόρεια μέρη τῆς Ἀφρικῆς, καὶ ἔσπειλεν ἀποικίας εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου). Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι εἶναι οἱ πλέον νοήμονες καὶ πολιτισμένοι, ἤγουν προκομμένοι εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας· γίνονται δὲ εἰς μὲν τὰ θερμότερα κλίματα μελαχρινότεροι, εἰς δὲ τὰ ψυχρότερα ξανθότεροι.

Φυλὴ ἐλαιόχροος ἢ κιτρίνη. Οἱ ἄνθρωποι αὐτῆς τῆς φυλῆς κατοικοῦν τὰ βόρεια μέρη τῆς Εὐρώπης, τὰ ἀνατολικά καὶ τὸ κέντρον τῆς Ἀσίας, τὴν Ἀμερικὴν, καὶ μέρος τῆς Ὠκεανίας.

Φυλὴ μαυρόχροος ἢ Αἰθιοπική. κατοικεῖ τὰ μεσόγεια καὶ τὰ μεσημβρινὰ μέρη τῆς Ἀφρικῆς καὶ τοὺς περισσοτέρους τόπους τῆς Ὠκεανίας.

ΘΡΗΣΚΕΙΑΙ.

62. Ποῖαι θρησκεῖαι ἐπικρατοῦσιν εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος;

— Αἱ ἐπικρατοῦσαι εἰς τὸ ἀνθρώπινον γένος θρησκεῖαι κυρίως εἶναι τέσ-

σαρες· ἡ Χριστιανικὴ, ἡ Μωαμεθανικὴ, ἡ Ἰουδαϊκὴ, καὶ ἡ Εἰδωλολατρικὴ.

63. Πόσοι εἶναι οἱ εἰδωλολάται; — Πόσοι οἱ Μωαμεθανοί; κτλ.

— Εἰδωλολάτραι εἶναι ὑπὲρ τὰ 670 ἑκατομμύρια, Ἰουδαῖοι 5, Μωαμεθανοὶ 135 καὶ Χριστιανοὶ 400 ἑκατομμύρια.

64. Εἰπὲ τὰς διαιρέσεις τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας;

— Ἡ χριστιανικὴ θρησκεία διαιρεῖται εἰς τρεῖς μεγάλας διαιρέσεις. Πρώτη εἶναι ἡ Ἀνατολικὴ Ὀρθόδοξος ἐκκλησία ἡμῶν. Δευτέρα εἶναι ἡ χωρισθεῖσα ἀπὸ ἡμᾶς Δυτικὴ ἐκκλησία, καὶ τρίτη ἡ τῶν Προτεσταντῶν ἢ Διαμαρτυρομένων, οἵτινες ἐχωρίσθησαν ἀπὸ τὴν Δυτικὴν, καὶ διαιροῦνται εἰς πολλὰς αἰρέσεις· αἱ κυριώτεραι αὐτῶν εἶναι ἡ Ἀγγλικανικὴ διατηροῦσα ἐπισκόπους, ἡ Λουθηρανικὴ καὶ ἡ Καλβινικὴ.

65. Εἰς πόσας τάξεις ἔμπορεῖ νὰ καταταχθῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς πολιτικῆς; κτλ. Ποιοὶ εἶναι ἄγριοι;

— Ὡς ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς πολιτικῆς κοινωνίας ἔμπορεῖ νὰ καταταχθῇ τὸ ἀνθρώπινον γένος εἰς τέσσαρας τάξεις, κατὰ τὰς ὁποίας ὀνομάζονται οἱ λαοὶ, ἄγριοι, βάρβαροι, ἡμιπολιτισμένοι, καὶ πολιτισμένοι ἢ φωτισμένοι.

Ἄγριοι εἶναι οἱ λαοὶ, οἱ ὁποῖοι ζῶσι τρεφόμενοι ἀπὸ τοῦς ἀγρίους καρποῦς τῆς γῆς, ἀπὸ τὸ κυνήγιον καὶ τὸ ὀψάρευμα, ἐνδυνάμενοι δέρματα ζῶων, καὶ κατοικοῦντες εἰς σπήλαια ἢ εἰς καλύβας ποταπᾶς.

66. Ποία εἶναι ἡ βάρβαρος κατάστασις;

— Βάρβαρος κατάστασις εἶναι ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν οἱ ἄνθρωποι συγκατοικοῦντες σταθερῶς εἰς χωρία γνωρίζουσι τὰς πρώτας βαναύστους τέχνας, τὴν γεωργίαν, καὶ τὴν κτηνοτροφίαν, δὲν λαλοῦσιν ὁμως γλῶσσαν γραπτὴν, οὐδ' ἔχουσι γράμματα καὶ βιβλία.

67. Ποία ἡ ἡμιπολιτισμένη;

— Ἡμιπολιτισμένη κατάστασις εἶναι ἐκείνη, κατὰ τὴν ὁποίαν τὰ ἔθνη γνωρίζουσι πολλὰς τέχνας τοῦ βίου, ἔχουσι γνώσεις νῶν ἐπιστημῶν, γλῶσσαν γραπτὴν, νόμους καὶ κυβερνήσεις τακτικὰς, διασώζουσιν ὁμως ἔθνη σκληρὰ καὶ βαρβαρότατα, καὶ ὁ λαὸς εἶναι ἀμαθὴς καὶ ἀπευδευτος.

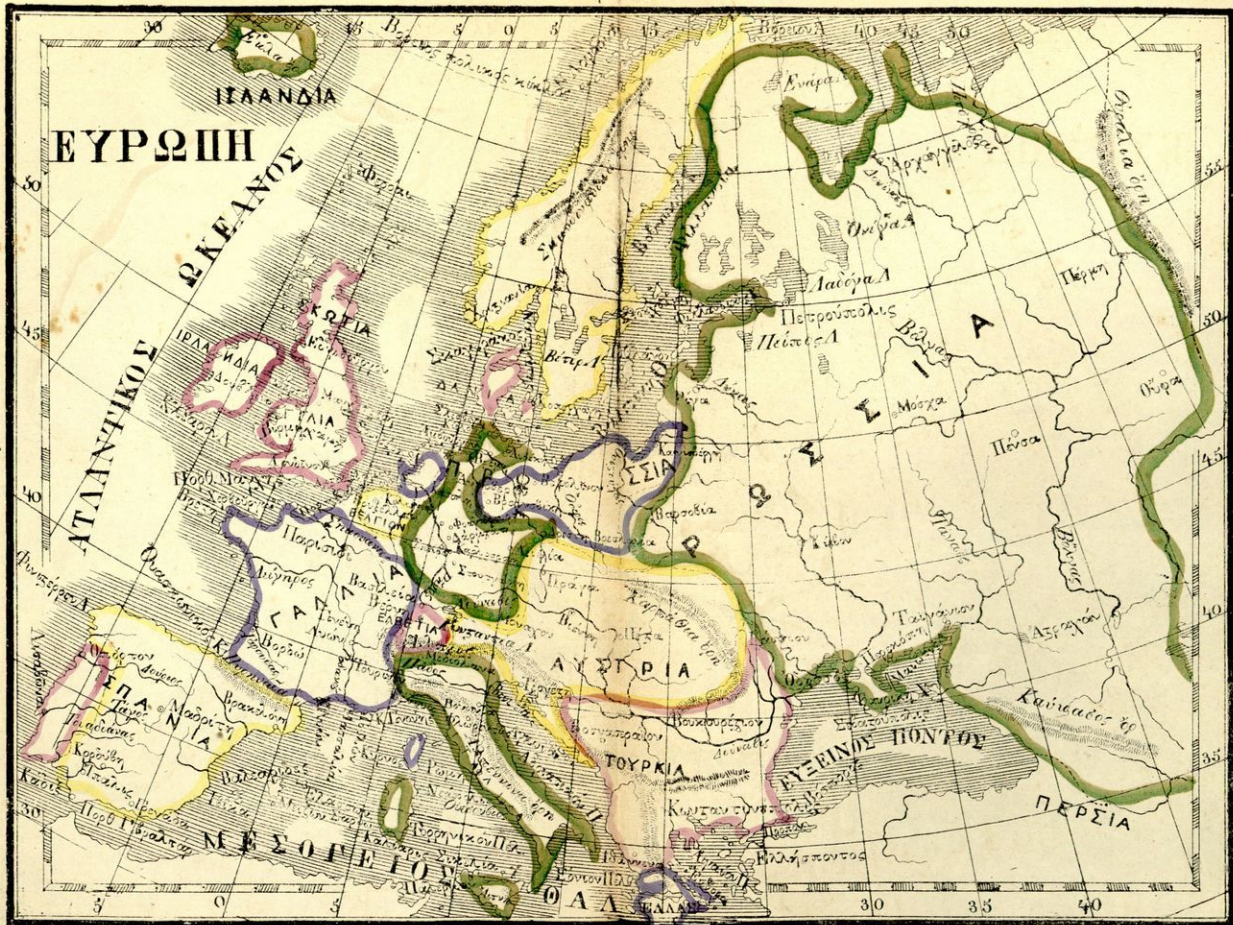
Ποία εἶναι φωτισμένα ἔθνη;

— Πολιτισμένα ἢ φωτισμένα ἔθνη λέγονται, ὅσα ἔχουσιν ὅλας τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας καλλιεργημένας εἰς ἐντέλειαν, καὶ ὁ λαὸς ἔχει ἤθη χρηστὰ καὶ ἡμερα καὶ ὀρθὰς ἰδέας περὶ τῶν πραγμάτων.

69. Τί λέγεται ἔθνος; — Τί ἐπικράτεια;

— Πολλοὶ λαοὶ ἔχοντες τὰ αὐτὰ ἔθνη καὶ ἔθιμα ἢ καὶ τὴν αὐτὴν θρησκείαν, λαλοῦντες τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, κατοικοῦντες μίαν τινὰ περιοχὴν γῆς κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἤττον ἐκτεταμένην, διοικούμενοι ὑπὸ μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς κυβερνήσεως, λέγεται ἔθνος. Ὁ τόπος τὸν ὁποῖον καθὲν ἔθνος κατοικεῖ καὶ ἐξουσιάζει, λέγεται ἐπικράτεια ἢ βασιλείον.

Ανατολή

Δύση

Ανατολή

Μεσημβρία

70. Ποῖα εἶναι τὰ διακρίνοντα ἐν ἔθνος ;

— Τὰ ἔθνη ἔχουσι διάφορον γλῶσσαν, θρησκίαν, ἥθη, ἔθιμα, ἐνδύματα καὶ δάιταν, καὶ κυβερνήσεις διαφόρους.

71. Πόσων εἰδῶν εἶναι τὰ πολιτεύματα ;

— Αἱ κυβερνήσεις ἢ τὰ τακτικά πολιτεύματα εἶναι ἢ μοναρχικά, ἢ ἀριστοκρατικά ἢ δημοκρατικά.

Τὰ ἔθνη τὰ εἰς τὴν ἡμιπολιτισμένην καὶ πολιτισμένην κατάστασιν εὐρισκόμενα ἔχουσι νόμους γραπτοὺς καὶ τύπους τακτικούς πολιτευμάτων. Οἱ ἄγριοι λαοὶ ἐμποροῦν νὰ ἔχωσιν ἀρχηγὸς τοῦ πολέμου προσωρινούς· οἱ δὲ βάρβαροι φατριάρχας, καὶ τύπους τινὰς διοικήσεως ἀτελεῖς.

ΕΥΡΩΠΗ.

ΘΑΛΑΣΣΑΙ, ΚΟΛΠΟΙ, ΠΟΡΘΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

72. Ἀπὸ τί περιορίζεται ἡ Εὐρώπη ;

— Ἡ Εὐρώπη περιορίζεται πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τὸν βόρειον παγωμένον Ὠκεανόν, πρὸς δυσμὰς ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, πρὸς μεσημβρίαν ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, καὶ πρὸς ἀνατολὰς ἀπὸ τὴν Μαύρην θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν,

73. Πόθεν σχηματίζεται ἡ λευκὴ θάλασσα ;

— Ἀπὸ τὸν βόρειον Παγωμένον Ὠκεανόν σχηματίζεται ἡ Λευκὴ θάλασσα, βρέχουσα τὴν Ῥωσίαν πρὸς Β. κατὰ τὸ μέρος τῆς Λαπωνίας.

74. Πόθεν σχηματίζεται ἡ Βαλτικὴ καὶ Γερμανικὴ θάλασσα καὶ ποῦ εἶναι ;

— Ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν σχηματίζεται ἡ Βαλτικὴ θάλασσα (μεταξὺ Ῥωσίας, Πρωσίας, Δανίας καὶ Σβηκίας)· ἡ Γερμανικὴ ἢ Βορεία θάλασσα (μεταξὺ μεγάλης Βρετανίας, Δανίας καὶ Νορβηγίας)· καὶ ἡ θάλασσα τῆς Ἰρλανδίας.

75. Ποῖαι θάλασσαί σχηματίζονται ἀπὸ τὴν Μεσόγειον ;

— Ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν σχηματίζονται περὶ τὴν χερσόνησον τῆς Ἰταλίας ἡ Τυρρηνικὴ θάλασσα, τὸ Ἴόνιον Πέλαγος καὶ ἡ Ἀδριατικὴ θάλασσα.—Τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος (μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ μικρᾶς Ἀσίας).—Ἡ Πριποντίας καὶ ὁ Εὐξείνιος Πόντος ἢ Μαύρη θάλασσα (μεταξὺ Τουρκίας, Ῥωσίας καὶ Ἀσίας), καὶ ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα (μεταξὺ Τουρκίας, Ῥωσίας καὶ Ἀσίας), καὶ ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα (ἢ Μαιῶτις λίμνη) πρὸς Β. τῆς Μαύρης θαλάσσης.

76. Ποῖοι εἶναι οἱ σημαντικώτεροι κόλποι τῆς Εὐρώπης ;

— Κόλποι σημαντικοὶ τῆς Εὐρώπης εἶναι :

Ὁ Βοθνικὸς καὶ ὁ Φοινικὸς εἰς τὰ πέρατα τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. — Ὁ κόλπος τῆς Βισκαίας ἢ Γασκονίας, Γινόμενος ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν (μεταξὺ Ἰσπανίας καὶ Γαλλίας). — Ἀπὸ τὴν Μεσόγειον σχηματίζονται ἄλλοι μικροὶ κόλποι, ὁ τοῦ Λυὸν εἰς τὰ μεσημβρινὰ τῆς Γαλλίας, καὶ ὁ τῆς Γενούας πρὸς τὴν Ἰταλίαν. — Ὁ Ταραντινὸς εἰς τὸ ἔμβασμα τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης — ὁ τῆς Ἄρτας καὶ ὁ τοῦ Βώλου (εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας), καὶ ὁ Θερμαϊκὸς ἢ τῆς Θεσσαλονίκης κείμενος πρὸς Β. τοῦ κόλπου τοῦ Βώλου. — Εἰς δὲ τὴν Ἑλλάδα κόλποι εἶναι μεταξὺ τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος πρὸς Δυσμὰς μὲν ὁ Κορινθιακὸς ἢ τῆς Ναυπάκτου, πρὸς Ἀνατ. δὲ ὁ Σαρωνικὸς καὶ τούτους τοὺς δύο κόλπους χωρίζει ὁ ἰσθμὸς ὅστις ἐνώνει τὴν Πελοπόννησον μὲ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα.

76 Ποῖοι εἶναι οἱ κυριώτεροι πορθμοί;

— Οἱ κυριώτεροι πορθμοὶ εἶναι ὁ Κατεγάτης εἰς τὴν Βαλτικὴν (μεταξὺ Δανίας καὶ Σβεκίας, — τὸ πέρασμα τοῦ Καλαίσου (μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας). — Ὁ πορθμὸς τοῦ Γιβραλτάρου (εἰς τὸ ἔμβασμα τῆς Μεσογείου μεταξὺ Ἀφρικῆς καὶ Εὐρώπης). — Ὁ Φάρος τῆς Μεσσηνίας (μεταξὺ Σικελίας καὶ Ἰταλίας). — Ὁ Πορθμὸς τοῦ Ἑλλησπόντου ἢ τῶν Δαρδανελλίων μεταξὺ Εὐρώπης, Τουρκίας καὶ Ἀσίας) ὁ τῆς Κωνσταντινουπόλεως, λεγόμενος Βόσπορος, καὶ ὁ τοῦ Καφᾶ ἢ Κιμέριος Βόσπορος, εἰς τὸ ἔμβασμα τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης.

ΝΗΣΟΙ, ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ, ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

78. Ὀνόμασέ μου τὰς μεγάλας νήσους τῆς Εὐρώπης; — Ποῖαι εἰς τὸν Παγωμένον Ὠκεανόν; — Ποῖαι εἰς τὸν Ἀνατολικόν; — Ποῖαι παρὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν; — Ποῦ εἶναι ἡ Κρήτη καὶ ἡ Εὐβοία;

— Νῆσοι μεγάλοι. — Εἰς τὸν Βόρειον παγωμένον Ὠκεανὸν ἢ Σπιτσεβέργη καὶ ἡ νέα Ζέμπλα. — Εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανὸν αἱ νῆσοι τῆς Μεγάλης Βρετανίας, Ἀγγλία Ἰρλανδία καὶ Ἰσλανδία ὁμοῦ μὲ ἄλλας μικράς. — Εἰς τὴν μεσόγειον θάλασσαν (παρὰ τὴν Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν), ἡ Σαρδῶ, ἡ κορσικὴ, ἡ Σικελία, καὶ τέλος ἡ Κρήτη καὶ ἡ Εὐβοία περὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἄλλαι μικρότεραι νῆσοι περὶ τὴν Ἑλλάδα εἶναι αἱ Κυκλάδες καὶ αἱ Σποράδες εἰς τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, καὶ αἱ Ἴονιοι νῆσοι εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης.

79. Ὀνόμασέ μου τὰς μεγάλας Χερσονήσους. — Ποῖαι εἶναι εἰς τὸν Ἀρκτικὸν Ὠκεανόν; — Ἀπὸ ποίας θαλάσσης περιορίζεται ἡ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας; Ποῦ κεῖνται αἱ μικρότεραι Χερσονῆσοι;

— Μεγάλοι Χερσονῆσοι. Ἡ Σβεκία καὶ Νορβηγία λεγομένη

Σκανδιναυική χερσόνησος (μεταξὺ Βαλτικῆς καὶ Βορείου θαλάσσης καὶ τοῦ Βορείου Ὠκεανοῦ) ἢ Ἰσπανία μὲ τὴν Πορτογαλίαν (μεταξὺ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Μεσογείου) ἢ Ἰταλία (μεταξὺ τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τῆς Τυρρηνικῆς θαλάσσης) ἢ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία μετὰ τῆς Ἑλλάδος, περιοριζομένη ἀπὸ τὴν Ἀδριατικὴν, τὴν Μεσόγειον, τὸ Αἰγαῖον πέλαγος καὶ τὴν Μαύρην θάλασσαν.

ΟΡΗ, ΠΟΤΑΜΟΙ, ΑΙΜΝΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ἡ Εὐρώπη δὲν ἔχει ὄρη ὑψηλά, ὡς ἡ Ἀμερική καὶ ἡ Ἀσία· οὔτε λίμνας καὶ ποταμούς τόσο μεγάλους ὡς ἡ Ἀμερική.

80. Εἰπὲ τὰς κυριώτερας σειρὰς τῶν ὄρων τῆς Εὐρώπης; — Ποῦ κεῖνται τὰ Οὐράλια; — Ποῦ εἶναι τὸ σύνορον τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας; — Ποῦ κεῖνται τὰ Καυκάσια; τὰ Πυρρηναῖα; τὰ Ἀπέννινα; τὰ Καρπάθια;

— Αἱ κυριώτεραι σειραὶ τῶν ὄρων τῆς Εὐρώπης εἶναι:

Πρὸς τὰ ἀνατολικά πέρατα τῆς Εὐρώπης α') τὰ Οὐράλια ὄρη, τὸ σύνορον τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας· καὶ β') τὰ Καυκάσια (ὁ Καύκασος) νοτιοδυτικῶς μεταξὺ Μαύρης καὶ Κασπίας θαλάσσης.

— Ἡ Σκανδιναυικὴ σειρὰ, εἰς τὴν Σβεκίαν καὶ Νορβηγίαν. — Αἱ Ἄλπεις, αἵτινες διαχωρίζουσι τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑλβετίαν καὶ τὴν Γερμανίαν· ἡ ὑψηλότερα κορυφὴ αὐτῶν, λεγομένη Λευκὸν ὄρος, κεῖται εἰς τὴν Ἑλβετίαν, καὶ ἔχει ὕψος (ἀπὸ τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης μετρούμενον) 4770 μέτρα ἢ 16 χιλ. πόδας περίπου. — Τὰ Πυρρηναῖα, κείμενα μεταξὺ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Γαλλίας. — Τὰ Ἀπέννινα, τὰ διασχίζοντα κατὰ μῆκος τὴν Ἰταλίαν ἐνούμενα μὲ τὰς Ἄλπεις εἰς τὸν κόλπον τῆς Γενούης. — Τὰ Καρπάθια, πρὸς ἄρκτον τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Αὐστρίαν. — Καὶ ἡ Ἑλληνικὴ σειρὰ ἢ διερχομένη τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν καὶ τὴν Ἑλλάδα.

81. Ἡ Εὐρώπη ἔχει ἠφαίστεια ὄρη;

— Ἡφαίστεια ὄρη εἰς τὴν Εὐρώπην ὀνομαστὰ εἶναι τρία· ἡ Αἴτνη, ὑψηλότατον ὄρος εἰς τὴν Σικελίαν. Ὁ Βεζούβιος εἰς τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας καὶ ἡ Ἔκλα εἰς τὴν Ἰσλανδίαν.

82. Εἰπὲ τοὺς μεγαλειτέρους ποταμούς τῆς Εὐρώπης. — Πόθεν πηγάζει ὁ Ἑλβας; — Πόθεν ὁ Ῥῆνος; — Ποῦ χύνεται; κτλ.

— Οἱ μεγάλοι ποταμοὶ τῆς Εὐρώπης εἶναι:

Ὁ Βόλγας καὶ Οὐράλης περὶ τὰ μεθόρια τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀσίας, χυνόμενοι εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν. Πρὸς δυσμὰς τούτων ὁ Δὸν ἢ Τάναϊς, χυνόμενος εἰς τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν. Ὁ Δνεΐπερος ἢ Βορυσθένης ἔτι πρὸς Δ. χύνεται εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν.

Εἰς δὲ τὴν Λευκὴν χύνεται ὁ Δουναίς· ὁ νότιος χύνεται εἰς τὴν Βαλτικὴν, καθὼς καὶ ὁ Ὅδερ καὶ Οὐίστούλας, πηγάζοντες ἀπὸ τὰ Καρπάθια ὄρη. Ἀπὸ τὰ αὐτὰ ὄρη πηγάζει καὶ ὁ Ἐλβας, ἀλλὰ χύνεται εἰς τὴν Βορείαν ἢ Γερμανικὴν θάλασσαν. — Ὁ Δουναβίς, ὅστις πηγάζει ἐκ τῆς Γερμανίας καὶ χύνεται εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν. — Ὁ Ῥῆνος, ὅστις λαμβάνων ἀρχὴν ἀπὸ τὰ ὄρη τῆς Ἑλβετίας, σχηματίζει τὰ σύνορα μεταξὺ Γαλλίας καὶ Γερμανίας, καὶ ὑπερον ἐμβαίνειν εἰς τὰς Κάτω Χώρας, χύνεται εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν. Ὁ Πάδος καὶ Ἀδίγης εἰς τὴν Ἰταλίαν, χυνόμενοι εἰς τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν. Ὁ Ῥοδανὸς εἰς τὴν Γαλλίαν, χυνόμενος εἰς τὴν Μεσόγειον.

83. Εἰπὲ τὰς μεγαλειτέρας λίμνας τῆς Εὐρώπης;

6. Λίμνας ἢ Εὐρώπη ἔχει πολλάς· ἐξ αὐτῶν αἱ ὀνομαστότεραι εἶναι· Ὁνεγα καὶ Λάδογα εἰς τὴν Ῥωσίαν ἐκ τῶν ὁποίων πηγάζει ὁ Νεύας ποταμὸς, ὅστις χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Φινλλανδίας ἀντικρυ τῆς νήσου Κρονστάνδης, διερχόμενος διὰ τῆς Πετροπόλεως. Ἡ Βαλατόνη εἰς τὴν Αὐστρίαν. Αἱ τῆς Λουκέρνης, Ζυρίχης, καὶ τῆς Κωνσταντίας (διὰ τῆς ὁποίας διέρχεται ὁ Ῥῆνος) εἰς τὴν Ἑλβετίαν. Ἡ Κώμη καὶ ἡ Γάρδη εἰς τὴν Ἰταλίαν.

ΜΕΓΕΘΟΣ, ΚΑΙΜΑ ΚΑΙ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

Ἡ Εὐρώπη μόλις ἔχει ἐπιφάνειαν 490 χιλ. τετραγωνικῶν λευγῶν, ἥγουν εἶναι σχεδὸν τὸ $\frac{1}{5}$ τῆς Ἀσίας, καὶ τὸ $\frac{1}{3}$ τῆς Ἀφρικῆς (1) δὲν περιέχει ὅμως ἐρήμους ἐκτεταμένας, καθὼς αἱ λοιπαὶ ἡπείροι τοῦ κόσμου. Ὅθεν ἀναλόγως τῆς ἐκτάσεώς της εἶναι περισσότερον κατοικημένη καὶ καλλίτερον καλλιεργημένη ἀπὸ τὰ λοιπὰ μέρη. Τὸ κλίμα ἐν γένει συγκερασμένον καὶ εὐκραές, ἔξω μόνον ἀπὸ τοὺς εἰς τὰ ἔσχατα τῆς Ἀρκτου τόπους, οὔτινες εἶναι ψυχρότατοι. Ὅθεν εἶναι εὐφορος ὄλων τῶν καλλιτέρων καὶ χρησιμωτέρων εἰς τὴν ζωὴν γεωργικῶν προϊόντων, τὰ περισσότερα τῶν ὁποίων οἱ κάτοικοι αὐτῆς μετέφερον ἀπὸ τὰς ἄλλας ἡπείρους. Γεννήματα: ὄπωρικά, κρασία ἐκλεκτά, λινάριον, βαμβάκιον, ὄρυζιον καὶ ὅλα τὰ χρήσιμα εἰς τὸν βίον φυτὰ καὶ ζῶα παράγει ἀφθόνως· ἐκ δὲ τῶν ὀρυκτῶν ἔχει ὀλίγον χρυσοῦν καὶ ἀργυρον, πολὺν δὲ σίδηρον, μόλυβδον, κασσίτερον, στυπτηρίαν, γαιάνθρακας (πετροκάρβουνα) ἔλας κτλ. Οἱ κάτοικοι διὰ τὴν προκοπὴν των εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας τεχνουργοῦσιν ὄχι μόνον τὰ ἰδικά των, ἀλλὰ καὶ τῶν ἄλλων ἡπείρων προϊόντα, τὰ ὁποῖα μεταφέροντες διὰ μυριάδων πλοίων εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου ἐνεργοῦσιν ἐκτεταμένον ἐμπόριον· διὰ τούτου δὲ καὶ διὰ τῆς βιομηχα-

νίας καὶ τοῦ πολιτισμοῦ των, ὑπερέχουσιν ὅλων τῶν κατοίκων τῆς γῆς καὶ γίνονται ὁδηγοὶ εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας καὶ εἰς τὰ τοῦ πολιτισμένου βίου ἐπιτηδεύματα.

84. Ὅποιοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς;—Πόσοι εἶναι;

— Οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης εἶναι γενικῶς οἱ πλέον ἐξευγενισμένοι καὶ οἱ πλέον προχωρημένοι εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. — Ἀπαριθμοῦνται δὲ περὶ τὰ διακόσια ἐβδομήκοντα πέντε ἑκατομμύρια.

85. Ὅποίας θρησκείας εἶναι;—Ὅποίας ἐκκλησίας;—Ποῖοι λέγονται λατῖνοι;—Ποῖοι Προτεστάνται;

— Εἶναι σχεδὸν ὅλοι χριστιανοί· οἱ μὲν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας ὡς ἡμεῖς, οἱ δὲ τῆς δυτικῆς, οἵτινες λέγονται καὶ Λατῖνοι· οἱ δὲ εἶναι τῆς ἐκκλησίας τῶν ἀναμορφωτῶν ἢ Προτεσταντῶν. Εἶναι καὶ Μωαμεθανικῆς θρησκείας ὀλίγοι οἱ κατοικοῦντες τὴν Εὐρώπην Τούρκοι καὶ ὀλίγοι Ἰουδαῖοι διεσπαρμένοι εἰς τοὺς διαφόρους τόπους τῆς Εὐρώπης.

86. Εἰς τί διαίρουνται οἱ Εὐρωπαῖοι;

— Οἱ Εὐρωπαῖοι διαίρουνται εἰς διάφορα ἔθνη, ἔχοντα διαφορὰ ἥθη, ἔθιμα καὶ γλῶσσαν· ἔθνη ἀποτελοῦσι καὶ ἰδίαις ἐπικρατείαις καὶ χωριστὰ πολιτεύματα ἢ κυβερνήσεις.

87. Πόσα εἶναι τὰ πολιτεύματα τῶν ἀνθρώπων ἢ αἱ κυβερνήσεις;—α') Ποία εἶναι δημοκρατικῆ;—β') Ποία ἀριστοκρατικῆ;—γ') Ποία μοναρχικῆ;—Ποία μοναρχικὴ συγκερασμένη;—Ποία βασιλεία συνταγματικῆ;

— Αἱ κυβερνήσεις ἢ τὰ πολιτεύματα εἶναι ἢ μοναρχικῆ, ἢ ἀριστοκρατικῆ καὶ ἢ δημοκρατικῆ.

α') Δημοκρατικῆ κυβέρνησις εἶναι, ὅπου διοικοῦσιν ἄρχοντες προσωρινοὶ ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ.

β') Ἀριστοκρατικῆ, ὅπου διοικοῦσιν οἱ ἄριστοι, ἢ γούν οἱ πλούσιοι καὶ οἱ εὐγενεῖς κατὰ νόμους, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τοῦ λαοῦ καὶ ὑπὸ τῶν ἀρίστων.

γ') Μοναρχικῆ, ὅπου εἰς μονάρχης ἢ βασιλεὺς ἐπὶ ζωῆς καὶ κληρονομικῶς ἔχει τὴν ὑπερτάτην ἀρχὴν τῆς πολιτείας. — Καὶ ἂν μὲν διοικῇ ὁ μονάρχης μὴ ὑποκείμενος εἰς νόμους σταθεροὺς καὶ ὠρισμένους, τότε λέγεται μοναρχία ἀπόλυτος ἢ δεσποτικῆ. — Ἄν δὲ κυβερνᾷ φυλάττων τοὺς νόμους, τότε τὸ εἶδος τῆς κυβερνήσεως λέγεται μοναρχία συγκερασμένη. — Ἄν οἱ νόμοι αὐτοὶ θέτῶνται

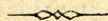
ἀπὸ τὸν βασιλέα καὶ ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ λαοῦ, τότε ἡ μοναρχία αὕτη λέγεται συνταγματική.

88. Πῶς λέγονται οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μοναρχικῶν ;

— Οἱ ἀρχηγοὶ τῶν μοναρχικῶν κυβερνήσεων λέγονται ἢ ἡγεμόνες ἢ βασιλεῖς ἢ αὐτοκράτορες.

89. Ποίαις κυβερνήσεσι ἔχουν τὰ ἔθνη τῆς Εὐρώπης ;

— Αἱ κυβερνήσεις ὅλων σχεδὸν τῶν ἔθνων τῆς Εὐρώπης εἶναι μοναρχικαί. — Οἱ Ἑλβετοὶ μόνοι ἔχουν ἀριστοκρατικὰς, ἢ δὲ Γαλλία καὶ 3 ἢ 4 ἄλλαι μικραὶ πόλεις δημοκρατικὰς.

90. Πόσαι εἶναι αἱ ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης; — Τί λέγεται καθέδρα ἢ πρωτεύουσα ;

— Αἱ διάφοροι ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης (μικραὶ καὶ μεγάλαι) εἶναι ὅλαι ἕως 40. — Καθέδρα ἢ πρωτεύουσα μιᾶς ἐπικρατείας λέγεται ἡ πόλις, εἰς τὴν ὁποίαν ἐδρεύει ὁ ἡγεμὼν καὶ ἡ κυβέρνησις αὐτῆς τῆς ἐπικρατείας.

91. Διαίρεσις τὰς ἐπικρατείας τῆς Εὐρώπης. — Ποῖται εἶναι μεσημβριναί ;

— Αἱ ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης ὡς ἐκ τῆς τοποθεσίας των διχοροῦνται εἰς μεσημβρινὰς, εἰς μέσας, καὶ εἰς βορείους.

Μεσημβριναὶ εἶναι πέντε·

Α') Ἡ Ἑλλάς, ἢ Τουρκία, ἢ Ἰταλία, ἢ Ἰσπανία καὶ ἢ Πορτογαλλία.

92. Ποῖται εἶναι αἱ μέσαι ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης ;

Β') Αἱ μέσαι ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης εἶναι ἑννέα·

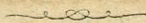
Ἡ Γαλλία, Ἑλβετία, Αὐστρία, Βυαρία, Πρωσία, Γερμανία, αἱ κάτω χῶραι (ἢ Βελγικὴ καὶ Ὀλλανδία) καὶ ἡ Μεγάλῃ Βραβτανία.

93. Ποῖται εἶναι αἱ βόρειαι ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης ;

Γ') Βόρειαι ἐπικράτειαι τῆς Εὐρώπης εἶναι τρεῖς·

Ἡ Δανιμαρκία, ἢ Σουηδία (ἢ Σβεκία καὶ Νορβηγία), καὶ ἡ Ῥωσία.

Ὡς πρὸς τὰς κυβερνήσεις ἢ τὰ πολιτεύματα διακρίθεται ἡ Εὐρώπη εἰς τέσσαρας αὐτοκρατορίας, τὴν τῆς Ῥωσίας, Αὐστρίας, Γερμανίας καὶ Τουρκίας — εἰς τὰς δημοκρατίας τῆς Γαλλίας καὶ Ἑλβετίας, — εἰς 12 βασιλείαι καὶ εἰς πολλὰς ἡγεμονίας, αἵτινες λέγονται ἀρχιδουκάτα, δουκάτα καὶ πριγκιπάτα εἰς τὴν Γερμανίαν εὐρισκόμενα. Ἐκτὸς τούτων εἶναι καὶ ὀλίγα τινὰ ἀριστοκρατικὰ καὶ δημοκρατικὰ πολιτεύματα μικρῶν λαῶν κυρίως καὶ πόλεων καὶ ἡγεμονίαι.

Μεσημ. βόρεια

Α.

ΜΕΣΗΜΒΡΙΝΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ

ΕΛΛΑΣ, ΤΟΥΡΚΙΑ, ΙΤΑΛΙΑ, ΙΣΠΑΝΙΑ, ΚΑΙ ΠΟΡΤΟΓΑΛΛΙΑ.

α'. ΕΛΛΑΣ.

Θέσεις, Σύνορα, Ὄρη, Ποταμοί, Λίμναι.

94. Εἰς ποῖον μέρος τῆς Εὐρώπης κεῖται ἡ Ἑλλάς;

— Τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος κεῖται εἰς τὸ μεσημβρινώτατον μέρος τῆς Εὐρώπης.

95. Περίγραψε τὰ σύνορά της;

— Πρὸς ἄρκτον συνορεύει μετὴν Τουρκίαν, πρὸς δυσμὰς μετὸ Ἴόνιον πέλαγος, πρὸς ἀνατολὰς μετὸ Αἰγαῖον καὶ πρὸς νότον μετὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

96. Εἰπέ τὰ ὄρη τῆς Ἑλλάδος;

— Τὰ πλέον ἀξιοσημεῖωτα ὄρη τῆς Ἑλλάδος εἶναι ὁ Παρνασσὸς εἰς τὴν Φωκίδα, ἡ Κυλλήνη εἰς τὴν Ἀρκαδίαν καὶ τὸ Ταύγετον εἰς τὴν Λακωνίαν.

97. Ποῦ εἶναι οἱ ἐπισημότεροι ποταμοὶ τῆς Ἑλλάδος;

— Ποῦ εἶναι ὁ Πηνειὸς; — Ποῦ ὁ Ἀλφειὸς; — Ποῦ ὁ Εὐρώτας; κτλ.

— Τῆς Ἑλλάδος ἐπισημότεροι ποταμοὶ εἶναι:

Εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα ὁ Σπερχεῖος, χυνόμενος ἀνω τῶν Θερμοπυλῶν, ὁ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον) ὅστις χωρίζει τὴν Ἀκαρνανίαν ἀπὸ τὴν Αἰτωλίαν. Εἰς δὲ τὴν Πελοπόννησον εἶναι ὁ Ἀλφειὸς (Ρουφιάς) εἰς τὴν Ἥλιδα, ὁ Πάμισος εἰς τὴν Μεσσηνίαν, ὁ Εὐρώτας (Ἰρῆς) εἰς τὴν Λακωνίαν.

98. Πόσας λίμνας ἔχει ἡ Ἑλλάς;

— Ἡ Ἑλλάς ἔχει ὀνομαστὴν λίμνην τὴν Κωπαΐδα εἰς τὴν Βοιωτίαν, τὴν Φενεὸν (τοῦ Φονιά) καὶ τὴν Λέρνην εἰς τὴν Ἀργολίδα.

99. Ἀπὸ τίνας τόπους σύγκειται τὸ βασιλείον τῆς Ἑλλάδος;

— Σύγκειται ἀπὸ τὴν Πελοπόννησον, ἀπὸ τὴν ἐντὸς τῶν κόλπων τῆς Ἄρτας καὶ τοῦ Βώλου μεγάλην Στερεάν, ἀπὸ τὴν Εὐβοίαν, ἀπὸ Σποράδας τινάς, ἀπὸ τὰς Κυκλάδας καὶ ἀπὸ τὰς Ἰονίους νήσους.

100. Εἰς τί διαιρεῖται πολιτικῶς;

— Ἡ Ἑλλάς διαιρεῖται διὰ τὴν πολιτικὴν διοίκησιν εἰς νομοὺς

δέκα τρεῖς καὶ ἕκαστος νομὸς ὑποδιαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας, διοικουμένας ὑπὸ ἐπαρχῶν, οἵτινες ὑπόκεινται εἰς τοὺς νομάρχους.

101. Ὀνόμασε τοὺς νομοὺς καὶ τὰς πρωτεύουσας αὐτῶν.

<i>Νομοὶ</i>	<i>Πρωτεύουσαι Νομῶν.</i>	
Α'. Ἀργολίς καὶ Κορινθία.	Ναύπλιον.	} τῆς Πελοποννήσου.
Β'. Ἀχαΐα καὶ Ἥλις.	Πάτραι.	
Γ'. Μεσσηνία.	Καλάμαι.	
Δ'. Ἀρκαδία.	Τρίπολις.	
Ε'. Λακωνία.	Σπάρτη.	
ς'. Ἀκαρνανία καὶ Αἰτωλία.	Μεσολόγγιον.	} τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος
Ζ'. Φθιώτις καὶ Φωκίς.	Λαμία.	
Η'. Ἀττικὴ καὶ Βοιωτία.	Ἀθῆναι.	
Θ'. Εὐβοία.	Χαλκίς.	} τῶν Νήσων.
Ι'. Κυκλάδες.	Ἐρμούπολις.	
ΙΑ'. Κέρκυρα.	Κέρκυρα.	
ΙΒ'. Κεφαλληνία.	Ἀργοστόλιον.	
ΙΓ'. Ζάκυνθος.	Ζάκυνθος.	

102. Πόσοι νομοὶ εἶναι εἰς τὴν Πελοπόννησον, — Πόσοι εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα;

— Ἀπὸ τοὺς νομοὺς τούτους πέντε περιλαμβάνονται εἰς τὴν Πελοπόννησον, τρεῖς εἰς τὴν Στερεὰν Ἑλλάδα καὶ πέντε εἰς τὰς νήσους.

103. Εἰς τί διαιρεῖται ἕκαστος νομὸς; — Εἰς τί ἐκάστη ἐπαρχία; — Πόσοι εἶναι ἔθνη οἱ δῆμοι; — Ποῖα δικαστήρια ὑπάρχουσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα; — Πόσα πρωτοδικεῖα; κτλ. — Εἰς πόσας ἐπισκοπὰς διαιρεῖται τὸ Ἑλληνικὸν Βασιλεῖον; κτλ.

— Ἐκαστος νομὸς εἶναι διηρημένος εἰς ἐπαρχίας, καὶ ἐκάστη ἐπαρχία ὑποδιαιρεῖται εἰς δήμους, οἵτινες συμποσοῦνται νῦν ἕως 352 καθὼς καὶ αἱ ἐπαρχίαι εἰς 59. — Εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστου νομοῦ ἔδρευε εἰς νομάρχης, καὶ εἰς τὴν πρωτεύουσαν ἐκάστης ἐπαρχίας εἰς ἑπαρχὸς ἐνεργούντες τὴν πολιτικὴν διοίκησιν ἕκαστος δὲ δῆμος, συγκείμενος ἀπὸ πόλιν ἢ κωμοπόλεις καὶ χωρία, διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς συμβουλίου δημοτικοῦ καὶ τοῦ δημάρχου, ὑποκειμένων εἰς τοὺς νομάρχας καὶ ἐπαρχοῦς. — Πρὸς τὴν διανομὴν δὲ τῆς δικαιοσύνης ὑπάρχουσι δικαστήρια τὰ ἑξῆς: — α') εἰρηνοδικεῖα ἐν κατὰ ἕνα ἢ δύο δήμοις, δικάζοντα τοὺς δημότας διὰ τὰς μεταξύ των μικρὰς διαφορὰς· β') δέκα τρία πρωτοδικεῖα, ἐν εἰς ἐκάστην πρωτεύουσαν νομοῦ ἔδρευον· γ') τέσσαρα ἐφετεῖα, εἰς Ἀθήνας, Ναύπλιον, Πάτρας καὶ Κέρκυραν καὶ τέλος ἐν ἀνώτατον δικαστήριον Ἄρειος Πάγου ὀνομαζόμενον καὶ ἔδρευον εἰς Ἀθήνας. Πρὸς δὲ τὴν ἐκκλησιαστικὴν διοίκησιν διαιρεῖται ὅλον τὸ Ἑλληνικὸν βασιλεῖον εἰς 31 ἐπισκοπὰς· διοικεῖται δὲ ἡ ἐκκλησία τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος ὑπὸ ἱερᾶς πενταμελοῦς συνόδου ἐπισκόπων, συγκαλουμένων παρὰ τῆς κυβερνήσεως κατὰ τὰ πρεσβεῖα τῆς ἀρχιερατικῆς χειροτονίας των.

104. Περιέγραψε τὴν Πελοπόννησον.—Εἰπὲ καὶ δεῖξε τοὺς κόλπους τῆς.

— ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΣ. Ἡ Πελοπόννησος ἔχει ἕκτασιν ἴσην σχεδὸν μὲ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνόνεται διὰ τοῦ Ἴσθμοῦ τῆς Κορίνθου. — Ἔχει κόλπους τὸν Σαρωνικόν, τὸν Ἀργολικόν, τὸν Λακωνικόν, τὸν Μεσσηνιακόν καὶ τὸν Κορινθιακόν.

105. Ποῖα ὄρη ἔχει ἡ Πελοπόννησος;

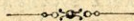
— Ὅρη τῆς Πελοποννήσου εἶναι τὸ Ταῦγετον τὸ ὑψηλότερον τῶν ἐλληνικῶν ὄρεων κεῖται εἰς τὴν Λακωνίαν (βουνὰ τῆς Μάνης) τελειόνον εἰς τὸ Τάιναρρον ἀκρωτήριον, τὸ Παρθένιον, μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Ἀργολίδος, τὸ Λύκαιον, μεταξὺ Ἀρκαδίας καὶ Μεσσηνίας, ἡ Κυλλήνη (Ζύρια) εἰς τὰ σύνορα τῆς Ἀρκαδίας ἐκτεινόμενον πρὸς τὸν Κορινθιακόν κόλπον.

106. Ὀνόμασε τὰς πόλεις τῆς.—Τί συνέθη εἰς τὸν λιμένα τῆς Πύλου;—Ποίαι μεσογείους πόλεις ἔχει;

— Πόλεις ἔχει παραλίους καὶ ἐμπορικὰς, τὸ Ναύπλιον εἰς τὴν Ἀργολίδα, τὰς Πάτρας καὶ τὸ Αἴγιον εἰς τὴν Ἀχαΐαν, τὰς Καλάμας εἰς τὴν Μεσσηνίαν· αὐτοῦ εἶναι καὶ τὰ Μεσσηνιακὰ φρούρια Κορώνη, Μεθώνη καὶ Πύλος (Νεόκαστρον). — Εἰς τὸν λιμένα ταύτης τῆς τελευταίας ἐκάθη ὁ Τουρκικὸς στόλος κατὰ τὸ 1827 ἀπὸ τὰς τρεῖς συμμάχους δυνάμεις. — Τρίπολις, κεῖται εἰς τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς Ἀρκαδίας. Καλάθροτα εἰς τὴν Ἀχαΐαν, πρωτεύουσα ὁμωνύμου ἐπαρχίας· πλησίον αὐτῆς εἶναι καὶ ἡ Μονὴ τοῦ Μεγάλου Σπηλαίου. Ἄργος εἰς τὴν Ἀργολίδα πλησίον τοῦ Ναυπλίου. Μιστράς εἰς τὴν Λακωνίαν πλησίον τῆς ἀρχαίας Σπάρτης ἀνεγειρομένη, ὅπου ἐδρεύει ὁ νομάρχης.

107. Πόσους κατοίκους ἔχει ἡ Πελοπόννησος;

— Ἔχει ἡ Πελοπόννησος νῦν δῆμους 146 καὶ κατοίκους περὶ τὰς 600 χιλιάδας.

108. Διαίρεσε τὴν Στερεάν Ἑλλάδα.

— ΣΤΕΡΕΑ ΕΛΛΑΣ. Ἡ Στερεὰ Ἑλλὰς περιέχουσα τρεῖς νομούς, διαιρεῖται εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν.

109. Εἰπὲ τὰ ὄρη καὶ τὰς λίμνας τῆς ἀνατολικῆς Ἑλλάδος.

— Εἰς τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα, ὄρη μὲν ὁ Ὑμηττὸς καὶ ἡ Πεντέλη εἰς τὴν Ἀττικὴν, ὁ Κιθαιρὼν καὶ ὁ Ἐλικὼν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ὅπου καὶ λίμναι ἡ Ὑλικὴ καὶ ἡ Κωπαῖς καὶ ὁ Παρνασσὸς εἰς τὴν Φωκίδα.

110. Εἰπὲ τὰς πόλεις.

— Πόλεις δὲ ὀνομασταί: αἱ Ἀθῆναι ἡ καθέδρα τοῦ βασιλείου εἰς

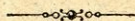
τὴν ἐπαρχίαν τῆς Ἀττικῆς, αἱ Θῆβαι, ἡ Λεβαδεία, ἡ Ἀμφισσα (Σάλων), ἡ Λαμία, ἡ Ὑπάτη καὶ Ἀταλάντη, πρωτεύουσαι ἐπαρχιῶν.

111. Εἰπὲ τὰ ὄρη, τὰς λίμνας καὶ τοὺς ποταμοὺς τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος.

— Εἰς δὲ τὴν δυτικὴν Ἑλλάδα, ὄρη μὲν Μακρυνόρος. Λίμναι δὲ, ἡ τοῦ Βραχωρίου, ἡ τοῦ Ἀγγελοκάστρου, καὶ ἡ τοῦ Ὄζερου. Ποταμοὶ δὲ Ἀχελῷος (Ἀσπροπόταμον), Εὐνός (Φίδαρις) εἰς τὴν Αἰτωλοκαρνανίαν.

112. Εἰπὲ τὰς πόλεις.

— Πόλεις ὀνομασταί: Μεσολόγγιον, Ναύπακτος, δυνατὸν φρούριον, Ἀγρίνιον (Βραχωρί) καὶ ἡ Βόνιτσα εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον (κόλπ. τῆς Ἄρτας), ὅλαι πρωτεύουσαι ἐπαρχιῶν.

113. Διαίρεσε τὰς νήσους.

— ΝΗΣΟΙ. Αἱ νῆσοι αἱ ὑποκείμεναι σήμερον εἰς τὸ Ἑλληνικὸν βασίλειον κεῖνται εἰς τὸ Αἰγαῖον καὶ εἰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος.

— ΑἶΓΑΙΟΝ ΠΕΛΑΓΟΣ. Εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος, αἱ μὲν κεῖνται πρὸς τὰ ἀνατολικά παράλια τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος καὶ τῆς Πελοποννήσου, αἱ δὲ μακρότερον, ἐξ ὧν αἱ μὲν λέγονται Κυκλάδες, αἱ δὲ Σποράδες. Πρὸς δυσμὰς δὲ τῆς Ἑλλάδος εἰς τὸ Ἴόνιον Πέλαγος κεῖνται αἱ Ἴόνιοι νῆσοι.

114. Ποῦ κεῖται ἡ Σαλαμίς;—Τί ἀξιωμακρότερον συνέθη πλησίον αὐτῆς;—Τί σημαντικὸν ἔχει ἡ Αἴγινα;—Εἰς ποῖον νομὸν ἀνήκει αὕτη;—Ἡ δὲ Σαλαμίς;

— Ἡ Σαλαμίς ἔμπροσθεν τῆς Ἀττικῆς κειμένη εἰς τὸν Σαρωνικὸν κόλπον, εἶναι περίφημος διὰ τὴν ναυμαχίαν ἣτις συνέθη πλησίον τῆς μεταξύ τοῦ Ἑλληνικοῦ καὶ Περσικοῦ στόλου, τὴν βγδὸν τοῦ Ὀκτωβρίου 480 ἔτη πρὸ Χριστοῦ. Ὁ Περσικὸς στόλος συγκείμενος ἀπὸ 1200 πλοῖα ἐνίκηθη ἀπὸ 380 Ἑλληνικά, ὄντα μικρότερα ἀπὸ τὰ ἐχθρικά.—Εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον κεῖται ἡ Αἴγινα, χαριεστάτη νῆσος, ἣτις σώζει λείψανά τινα τῆς ἀρχαίας τῆς λαμπρότητος, ἐξ ὧν εἶναι καὶ ὁ ναὸς ὁ λεγόμενος τοῦ Πανελληνίου Διός. Τὸ ὄρφανοτροφεῖον εἶναι ἡ ἐπισημοτέρα εἰς τὴν νέαν πόλιν οἰκοδομή, ἣτις ἐχρημάτισε καὶ κατὰστημα πολεμικοῦ βασιλικοῦ σχολείου ἀνήκουν δὲ αἱ νῆσοι αὗται εἰς τὸν νομὸν Ἀττικῆς καὶ Βοιωτίας.

115. Ποῦ κεῖται ἡ Ὑδρα;—Εἶναι σημαντικὴ ἡ Ὑδρα; διὰ τί;

— Πλησίον τῆς Πελοποννήσου κεῖται ἡ Ὑδρα, μολονότι μικρὰ καὶ παντάπασιν ἀκαρπος, εἶναι τὴν σήμερον νῆσος ἐνδοξος. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι ἀνδρεῖοι καὶ ἔμπειροι θαλασσινοὶ καὶ εἶχον πλῆθος πλοίων, τὰ ὅποια ἐχρησίμευσαν εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας

πόλεμον τῆς Ἑλλάδος. Ἡ πόλις εἶναι καλοκτισμένη καὶ φαίνεται ὠραιότητι ἀπὸ τὸ μέρος τῆς θαλάσσης.

116. Ποῦ κεῖνται αἱ Σπέτσαι;

— Αἱ Σπέτσαι, νῆσος ὁμοίως ὀνομασθῆ εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον τῆς Ἑλλάδος κεῖται εἰς τὴν εἴσοδον τοῦ Ἀργολικοῦ κόλπου. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι θαλασσινοὶ καὶ ὁμοιάζουσι εἰς πολλὰ τοὺς Ὑδραίους, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἔχουν τῶρα μεγαλείτερον πλοῖα.

117. Ποῦ εἶναι ὁ Πόρος; εἶναι ἀξιοσημείωτος;—Τί ἦτον ἡ Τροϊζήν;

— Ὁ Πόρος, νῆσος (πλησίον τῆς Πελοποννήσου μεταξὺ Αἰγίνης καὶ Ὑδρας) εἶναι ἀξιοσημείωτος διὰ τὸν εὐρύχωρον καὶ ἀσφαλῆστατον λιμένα, ὅπου εἶναι καὶ ὁ βασιλικὸς ναύσταθμος. Πλησίον ἔκειτο καὶ ἡ Τροϊζήν ἀρχαία πόλις (Δαμαλᾶς). Ἡ Ὑδρα, αἱ Σπέτσαι καὶ ὁ Πόρος ἀνήκουσι εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας.

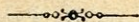
118. Περιγράψτε τὴν Εὐβοίαν;—Τί τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Στερεάν;—Ποῦ κεῖται ἡ Χαλκίς;—Ποῦ συνοικίζονται οἱ Ψαριανοί;—Ποῖαι νῆσοι ἀνήκουσι εἰς τὸν νομὸν τῆς Εὐβοίας;

— Ἡ Εὐβοία (Εὐριπος) ἀποτελοῦσα τὸν νομὸν Εὐβοίας εἶναι μεγάλη, στενὴ καὶ μακρὰ νῆσος ἐκτεινομένη ἀπ' ἀντικυρῶ τῶν Θερμοπυλῶν ἕως εἰς τὸ Σούνιον τῆς Ἀττικῆς ἀπὸ τὴν Στερεάν Ἑλλάδα χωρίζεται διὰ τοῦ πορθμοῦ, ὅστις ὀνομάζεται Εὐριπος καὶ εἶναι εἰς μέρος τόσον στενός, ὥστε ἡ νῆσος ἐνόνεται μὲ τὴν στερεάν διὰ γεφύρας· ἐμπροσθεν τῆς γεφύρας εἶναι ὁμοῦ μὲ τὸ φρούριόν της ἡ Χαλκίς, πόλις ἀρχαιοτάτη καὶ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ.

— Εἰς τὴν τοποθεσίαν ἄλλης πόλεως παλαιᾶς, ἣτις ἐλέγετο Ἐρέτρια, συνοικίζονται τῶρα οἱ Ψαριανοί, ἀγωνισθέντες εἰς τὸν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας πόλεμον καὶ ἀπολέσαντες τὴν πατρίδα των Ψαρά.

— Ἄλλαι πόλεις αὐτῆς ἄξια λόγου εἶναι ἡ Κάρυστος καὶ ἡ Κύμη, πλησίον τῆς ὁποίας εὐρέθη νῦν καὶ ἀνθρακωρυχεῖον, καθὼς καὶ διάφορα μεταλλεῖα πλησίον τῆς Καρύστου.

Εἰς τὸν αὐτὸν νομὸν τῆς Εὐβοίας ἀνήκουσι αἱ πρὸς βορρᾶν αὐτῆς κείμεναι νῆσοι: Σκιάθος, Σκόπελος, Ἡλιοδρόμια, καὶ ἡ πρὸς ἀνατολὰς Σκῦρος, λεγόμεναι βόρειοι Σποράδες.

119. Ποῦ κεῖται ἡ Σύρος;—Τί λέγεται Ἐρμούπολις;—Τί Σύρα;—Τί ἡ Δῆλος;

— ΚΥΚΛΑΔΕΣ Εἰς τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος. Σύρος, πρωτεύουσα νῆσος τοῦ νομοῦ τῶν Κυκλάδων, ἀσήμαντος πρὸ τῆς ἐλληνικῆς ἐπαναστάσεως, τῶρα δὲ ὀνομασθῆ διὰ τὸ ἐκτεταμένον ἐμπόριόν της, τὸ ὁποῖον κάμνουσι οἱ συνοικίσαντες ἐπ' αὐτῆς τὴν Ἐρμούπολιν Χῖοι, Σμυρναῖοι, Ψαριανοί, Κρήτες καὶ ἄλλοι ὅσοι κατέφυγον ἐκεῖ εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως. — Ἐρμούπολις λέγεται ἡ συνοικι-

σθεῖσα πόλις εἰς τὸ παράλιον· Σύρα δὲ ἡ κατοικουμένη ἄνω ἐπὶ τοῦ λόφου πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ὑπὸ τῶν Συρίων, ὄντων Λατίτων. — Δῆλος ἔρημος νῆσος καὶ ἀκατοίκητος τὴν σήμερον, ἀλλὰ περίφημος εἰς τοὺς παλαιούς διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ναὸν τοῦ Δηλίου Ἀπόλλωνος· ἔθεωρεῖτο ὡς κέντρον ὄλων τῶν κύκλω αὐτῆς (ὀλόγυρά της) νήσων, αἱ ὁποῖαι ἐκ τούτου ὠνομάσθησαν Κυκλάδες.

120. Ποῦ κεῖται ἡ Ἄνδρος;—Ἡ Τήνος;—Ἡ Μύκωνος; κτλ.—Δεῖξέ μου τὴν Πάρον, τὴν Νάξον, τὴν Σίφνον κτλ.

— Περὶ τὴν Σύρον καὶ Δῆλον εἶναι αἱ ἐξῆς ὀνομαστότεραι Κυκλάδες νῆσοι· Ἄνδρος, νῆσος κατάρρυτος καὶ σύνδενδρος ἄντικρυ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Εὐβοίας. — Πλησίον τῆς Ἄνδρου κεῖται ἡ Τήνος, ὀνομαστὴ διὰ τὸν ἐν αὐτῇ ἱερὸν ναὸν τῆς Εὐαγγελιστρίας. — Μύκωνος, ἄντικρυ τῆς Δήλου. — Ἐπειτα Νάξος, μεγάλη καὶ κατάρυτος νῆσος καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὰ κρασία της. — Ἄντικρυ τῆς Νάξου ἡ Πάρος, ἔπειτα Ἀντίπαρος, ὀνομαστὴ διὰ τὸ σπήλαιόν της· Σίφνος, Σέριφος, καὶ Κύθνος (Θερμιά) ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της. — Ἄνω αὐτῆς ἡ Κέα ἢ Ζιά, ἄντικρυ τοῦ Σουνίου καὶ τοῦ ἀκρωτηρίου τῆς Εὐβοίας κειμένη.

121. Ποῖαι ἄλλαι νῆσοι ἐκτὸς τῶν Κυκλάδων εἶναι ἀξιοσημεῖοι; — Δεῖξέ τὴν Μῆλον. — Τὴν Θήραν. — Διατί εἶναι σημαντικαί; — Διάγραψε ἐπὶ πίνακος τὴν Νάξον, τὴν Τήνον κτλ.

— Αἱ νῆσοι, αἱ μεσημβρινώτερον τῶν Κυκλάδων κείμεναι, λέγονται Σποράδες μεσημβριναί· μεταξύ δ' αὐτῶν ἄξιαι σημειώσεως εἶναι ἡ Μῆλος, σημαντικὴ διὰ τὰ ὀρυκτά της καὶ τὸν ἀσφαλίστατον λιμένα της· καὶ ἡ Θήρα (Σχυντορίνη) ὀνομαστὴ διὰ τὸ κρασίον της καὶ διὰ τὸν ἄπατον λιμένα της, ὁ ὁποῖος ἐγεννήθη ἀπὸ ἔκρηξιν ἠφικστείου βουνοῦ· καὶ σώζει δὲ τούτου σημεῖα φοβερά, μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι δύο μικρὰ νησίδια, Μικρὴ καὶ Μεγάλῃ Καυμένη ὀνομαζόμενα, τὰ ὁποῖα εἶναι γέννημα τοῦ Ἡφαιστείου.

Καὶ κατὰ τὸ 1866 ἐξῆλθον ἐκ τῆς θαλάσσης δι' ἠφαιστείου ἐκρήξεως νησίδαί τινα, ὧν τὸ μεγαλύτερον, ὀνομασθὲν τοῦ Βασιλέως Γεωργίου, ἠνώθη κατόπιν μὲ τὴν Μεγάλῃν Καυμένην.

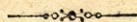
Ἄλλαι νῆσοι ἀνήκουσαι εἰς τὴν Ἑλλάδα, μεταξύ καὶ περίξ τῶν δύο προειρημένων, εἶναι ἡ Κίμωλος, Φολέγανδρος, Σίικινος, Ἴος, Ἀμοργὸς καὶ Ἀνάφη.

122. Ποῖαι εἶναι αἱ Ἴονιοι νῆσοι; — Ποῦ κεῖνται; — Ὁ νομὸς τῆς Κερκύρας ποίας ἄλλας νήσους περιλαμβάνει; — Ἡ Ἰθάκη εἰς ποῖον νομὸν ὑπάγεται; — Ποία εἶναι πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ; — Ποία εἶναι μεγαλύτερα τῶν νήσων αὐτῶν; — Τί προϊόντα ἔχουσι; — Τί πληθυσμὸν;

— ΙΟΝΙΟΙ ΝΗΣΟΙ. Αἱ νῆσοι αὗται, ἐπτὰ τὸν ἀριθμὸν, κεῖνται ἐξ

πρὸς δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος· ἡ Κέρκυρα (ἢ Κορφοί), οἱ Παξοί, ἡ Λευκάς (ἢ ἀγία Μαύρα), ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία καὶ ἡ Ζάκυνθος καὶ μία πρὸς μεσημβρίαν πλησίον τῆς Πελοποννήσου, τὰ Κύθηρα. — Τούτων αἱ πρῶται ἐξ ἀποτελοῦσι τρεῖς νομούς· τὸν τῆς Κερκύρας εἰς ὃν ὑπάρχοντα οἱ Παξοὶ καὶ ἡ Λευκάς, πρωτεύουσα Κέρκυρα· τὸν νομὸν τῆς Κεφαλληνίας, ὅστις περιλαμβάνει καὶ τὴν Ἰθάκην, πρωτεύουσα Ἀργοστόλιον (ἐπὶ τῆς Κεφαλληνίας) καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου μὲ δμώνυμον πρωτεύουσαν. Τὰ Κύθηρα δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Τῶν νήσων τούτων μεγαλειτέρα εἶναι ἡ Κεφαλληνία περιφημότερα δὲ διὰ τὰ κάλλη τῆς εἶναι ἡ Ζάκυνθος. Προϊόντα ἔχουσιν ἐλαιόλαδον καὶ σταφίδας Κορινθιακάς· πληθυσμὸν περὶ τὰς 240 χιλιάδας.

123. Περιέγραψε τὴν γῆν καὶ τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος.—Ὅποιος εἶναι ὁ λαὸς τῆς;—Πόσους κατοίκους ἔχει;—Ποίαν θρησκείαν;

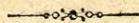
— Ἡ Ἑλλὰς ἔχει καρποφόρον καὶ παμφόρον γῆν, οὕσα θαυμασίως τοποθετημένη καὶ πρὸς ἐμπορείαν. — Ἐχει κλίμα τερπνὸν καὶ ὑγιεινὸν καὶ κατοικεῖται ἀπὸ λαὸν ἀγγλίνου καὶ φιλομαθῆ, ἀλλ' ὄχι ἀκόμη καὶ πολυμαθῆ. — Πληθυσμὸς ἐν ἑκατομμύριον 437 καὶ 025. — Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· εἰς τὰς νήσους εἶναι καὶ ἕως 30 χιλιάδες Λατῖνοι. — Κυβέρνησις, μοναρχία συνταγματικῆ. — Τὰ προϊόντα τῆς εἶναι σίτος καὶ ἄλλα γεννήματα, μετὰξιον, ἐλαιόλαδον, κρασίον, μέλι, τυρίον, καπνός, ὀπωρικὰ διάφορα, σῦκα καὶ σταφίδες κορινθιακαί.

Ἡ Ἑλλὰς, ἀφ' οὗ ὑπεδουλώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ προσετέθη ἔπειτα εἰς τὸ Βυζαντινὸν βασίλειον, ἔπαθε πολλὰς συμφορὰς ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν διαφόρων βαρβάρων λαῶν καὶ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Σταυροφόρων ὑπέπεσε καὶ ἔπειτα τῶν Ἑνετῶν καὶ τέλος τῶν Τούρκων, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὁποίων μετὰ ὀκταετῆ καταστρεπτικὸν πόλεμον ἀποσπασθεῖσα ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητον βασίλειον κατὰ τὸ 1830. Αἱ δὲ Ἴονιοι νῆσοι οὕσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, παρεχωρήθησαν ὑπ' αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1864, ἐκπληρωθείσης οὕτω τῆς μεγάλης ἐπιθυμίας τῶν κατοίκων.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλοὺς τόπους ἀξίους νὰ σημειωθῶσιν, ὄχι ὅμως διὰ τὴν παροῦσαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρχαίαν τῶν κατάστασιν.

Εἰς τὴν ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ. Ἀθῆναι· ἡ μητρόπολις τῆς Ἀττικῆς καὶ πατρίς τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν, ῥητόρων, φιλοσόφων, τεχνητῶν καὶ στρατηγῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ πεδιάς, εἰς τὴν ὅποιαν κεῖται, νοτιοδυτικὰ μὲν συνορεύει μὲ τὴν θάλασσαν, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τρία μέρη περιλείεται ἀπὸ βουνά, ἐκ τῶν ὁποίων ὀνομαστά εἶναι ὁ Ὑμηττός καὶ ἡ Πεντέλη. — Ἡ Ἀκρόπολις κατεῖχε τὴν κορυφὴν ἐνὸς ἀπὸ τοὺς εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην λό-

πρὸς δυσμὰς τῆς Ἑλλάδος· ἡ Κέρκυρα (ἢ Κορφοί), οἱ Παξοί, ἡ Λευκάς (ἢ ἁγία Μαύρα), ἡ Ἰθάκη, ἡ Κεφαλληνία καὶ ἡ Ζάκυνθος καὶ μία πρὸς μεσημβρίαν πλησίον τῆς Πελοποννήσου, τὰ Κύθηρα. — Τούτων αἱ πρῶται ἐξ ἀποτελοῦσι τρεῖς νομούς· τὸν τῆς Κερκύρας εἰς ὃν ὑπάρχοντα οἱ Παξοὶ καὶ ἡ Λευκάς, πρωτεύουσα Κέρκυρα· τὸν νομὸν τῆς Κεφαλληνίας, ὅστις περιλαμβάνει καὶ τὴν Ἰθάκην, πρωτεύουσα Ἀργοστόλιον (ἐπὶ τῆς Κεφαλληνίας) καὶ τὸν τῆς Ζακύνθου μὲ δωάνυμον πρωτεύουσαν. Τὰ Κύθηρα δὲ ἀνήκουσιν εἰς τὸν νομὸν Ἀργολίδος καὶ Κορινθίας. Τῶν νήσων τούτων μεγαλειτέρα εἶναι ἡ Κεφαλληνία περιφημοτέρα δὲ διὰ τὰ κάλλη τῆς εἶναι ἡ Ζάκυνθος. Προϊόντα ἔχουσιν ἐλαιόλαδον καὶ σταφίδας Κορινθιακάς· πληθυσμὸν περὶ τὰς 240 χιλιάδας.

123. Περιέγραψε τὴν γῆν καὶ τὸ κλίμα τῆς Ἑλλάδος. — Ὅποιος εἶναι ὁ λαὸς τῆς; — Πόσους κατοίκους ἔχει; — Ποίαν θρησκείαν;

— Ἡ Ἑλλὰς ἔχει καρποφόρον καὶ παμφόρον γῆν, οὔσα θαυμασίως τοποθετημένη καὶ πρὸς ἐμπορείαν. — Ἐχει κλίμα τερπνὸν καὶ ὑγιεινὸν καὶ κατοικεῖται ἀπὸ λαὸν ἀγγίλου καὶ φιλομαθῆ, ἀλλ' ὄχι ἀκόμη καὶ πολυμαθῆ. — Πληθυσμὸς ἐν ἑκατομμύριον 437 καὶ 025. — Ἐπικρατοῦσα θρησκεία εἶναι ἡ τῆς ὀρθοδόξου ἀνατολικῆς ἐκκλησίας· εἰς τὰς νήσους εἶναι καὶ ἕως 30 χιλιάδες Λατῖνοι. — Κυβέρνησις, μοναρχία συνταγματική. — Τὰ προϊόντα τῆς εἶναι ὄστρον καὶ ἄλλα γεννήματα, μετὰξιον, ἐλαιόλαδον, κρασίον, μέλι, τυρίον, καπνός, ὀπωρικά διάφορα, σῦκα καὶ σταφίδες κορινθιακάι.

Ἡ Ἑλλὰς, ἀφ' οὗ ὑπεδουλώθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων καὶ προσετέθη ἔπειτα εἰς τὸ Βυζαντινὸν βασίλειον, ἔπαθε πολλὰς συμφορὰς ἐκ τῶν ἐπιδρομῶν διαφόρων βαρβάρων λαῶν καὶ εἰς τὸν ζυγὸν τῶν Σταυροφόρων ὑπέπεσε καὶ ἔπειτα τῶν Ἑνετῶν καὶ τέλος τῶν Τούρκων, ἀπὸ τὸν ζυγὸν τῶν ὁποίων μετὰ ὀκταετῆ καταστρεπτικὸν πόλεμον ἀποσπασθεῖσα ἀνεγνωρίσθη ἀνεξάρτητον βασίλειον κατὰ τὸ 1830. Αἱ δὲ Ἴονιοι νῆσοι οὔσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Ἀγγλίας, παρεχωρήθησαν ὑπ' αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα τῷ 1864, ἐκπληρωθείσης οὕτω τῆς μεγάλης ἐπιθυμίας τῶν κατοίκων.

Ἡ Ἑλλὰς ἔχει πολλοὺς τόπους ἀξίους νὰ σημειωθῶσιν, ὄχι ὅμως διὰ τὴν παροῦσαν ἀλλὰ διὰ τὴν ἀρχαίαν των κατάστασιν.

Εἰς τὴν ΣΤΕΡΕΑΝ ΕΛΛΑΔΑ. Ἀθῆναι· ἡ μητρόπολις τῆς Ἀττικῆς καὶ πατρίς τῶν μεγαλειτέρων ποιητῶν, ρητόρων, φιλοσόφων, τεχνητῶν καὶ στρατηγῶν τῆς ἀρχαιότητος. Ἡ πεδιάς, εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται, νοτιοδυτικὰ μὲν συνορεύει μὲ τὴν θάλασσαν, κατὰ δὲ τὰ λοιπὰ τρία μέρη περιλείεται ἀπὸ βουνά, ἐκ τῶν ὁποίων ὀνομαστά εἶναι ὁ Ὑμηττός καὶ ἡ Πεντέλη. — Ἡ Ἀκρόπολις κατεῖχε τὴν κορυφὴν ἑνὸς ἀπὸ τοὺς εἰς τὴν πεδιάδα ταύτην λό-

φους, (ύψηλός 240 πόδ.) καὶ τριγύρω αὐτῆς ἦτο κτισμένη ἡ πόλις.—Τείχη περὶ τὰ πέντε μίλλια μακρά, τὴν ἤνωναν μὲ τὸν λιμένα τοῦ Πειραιῶς, ὅπου ἦτο πόλις καὶ ναύσταθμος.—Πανταχοῦ δέ, καὶ ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ εἰς τὰ περίχωρά της, ἐφάνιντο ἀγάλματα καὶ οἰκοδομαὶ λαμπραί, τῶν ὁποίων τὰ σωζόμενα ἐρείπια εἶναι εἰσέτι θαυμάσια. — Ὁ ναὸς τοῦ Θεσῆως καὶ ὁ τοῦ Αἰόλου μένουσιν ἀκέραια. Ἐξω τῆς σημερινῆς πόλεως στέκουν στήλαι τινες μεγαλοπρεπεῖς τοῦ ναοῦ τοῦ Ὀλυμπίου Διὸς καὶ ἡ λεγομένη Πύλη τοῦ Ἀδριανοῦ.

Ἡ Ἀκρόπολις περιέχει πολλὰ καὶ λαμπρὰ ἐρείπια καὶ τὸ εὐγενέστατον αὐτῆς καλλώπισμα εἶναι ὁ Παρθενών. Εἰς τὸν λόφον τῆς Πνυκὸς φαίνεται καθαρῶς τὸ βῆμα, ὅθεν ἐδημηγόρει ὁ Δημοσθένης καὶ ὄχι μακρὰν αὐτοῦ εἶναι ὁ Ἄρειος Πάγος.—Ἡ πεδιάς τοῦ Μαραθῶνος, δέκα μίλια μακρὰν ἀπὸ τὰς Ἀθῆνας, εἶναι περιδύοτος, διότι αὐτοῦ δέκα χιλιάδες Ἀθηναῖοι καὶ χίλιοι Πλαταιεῖς, στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Μιλτιάδην, ἐνίκησαν 200 χιλιάδας Περσῶν.

Αἱ Ἀθῆναι νῦν καθέδρα τοῦ βασιλείου εἶχε καταστραφῆ ἐξ ὀλοκλήρου ἀπὸ τοὺς Τούρκους καὶ τώρα ἀνοικοδομεῖται εὐπρεπῶς μὲ πλατεῖς εὐθυγράμμους δρόμους. Τὸ στρατιωτικὸν νοσοκομεῖον, τὸ πολυτεχνεῖον, τὸ ὄρφανοτροφεῖον, τὸ πανεπιστήμιον, τὸ ἀστεροσκοπεῖον, τὸ τυφλοκομεῖον, τὸ βασιλικὸν παλάτιον, λαμπρότατα οἰκοδομημένον, τὸ ἀρχαιολογικὸν μουσεῖον καὶ ἡ Συναία ἀκαδημία, τὸ μεγαλοπρεπέστατον πάντων τῶν οἰκοδομημάτων τῆς σημερινῆς Ἑλλάδος, εἶναι δημόσια οἰκοδομαὶ ἀξιόθεατοι (κάτοικοι 60 χιλιάδες).

Αἱ Θῆβαι, πρωτ. τῆς Βοιωτίας, ἡ πατρὶς δύο ἐνδόξων ἀνδρῶν, τοῦ Πελοπίδου καὶ Ἐπαμινώνδου, ἦσαν ποτε δι' ὀλίγον καιρὸν ἡ πρώτη πόλις τῆς Ἑλλάδος.

Πλησίον εἰς τὰς Πλαταιάς, (νῦν Καπαρέλι) μικρὰν πόλιν τῆς Βοιωτίας, οἱ Ἕλληνες στρατηγούμενοι ἀπὸ τὸν Πausανίαν ἐνίκησαν τοὺς ὑπὸ τὸν Μαρδόνιον περίπου τρισμυρίους (300 χιλιάδας) Πέρσας.

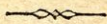
Λεβαδία, ὁμοίως πρωτεύουσα διαρρομένη ὑπὸ ποταμοῦ κατασταίνοντος τὴν ὑπ' αὐτὴν πεδιάδα εὐκαρπον εἰς γεννήματα.

Οἱ Δελφοὶ (Καστρὶ), πόλις τῆς Φωκίδος, κειμένη περὶ τὸ μέσον τῆς ὑπερείας τοῦ Παρνασσοῦ, ἦτο περίφημος διὰ τὸν αὐτοῦ εὐρισκόμενον ναὸν καὶ τὸ μαντεῖον τοῦ Ἀπόλλωνος. Τὸ μαντεῖον τοῦτο εἰς ὅλον τὸν κόσμον ἦτον ἐξακουσμένον καὶ εἰς αὐτὸ ἤρχοντο νομοθέται, στρατηγοὶ καὶ βασιλεῖς διὰ τὰ συμβουλευθῶσιν· οἱ τοιοῦτοι ἐπρόσφερον καὶ δῶρα πλούσια.

Ἄμφισσα (Σάλωνα), πρὶν πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ, νῦν δὲ τῆς ἐπαρχίας Παρνασσίδος.—Γαλαξείδιον εἰς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον, ἔχον ἐμπορικὸν ναυτικόν.—Ναύπακτος, φρούριον ἰσχυρὸν ἀντικρὺ τῶν Πατρῶν.—Μεσολόγγιον, πρωτ. τοῦ νομοῦ τῆς Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας· ἐνδοξον εἰς τὴν νέαν ἱστα-

ρίαν τῆς Ἑλλάδος καὶ διὰ παντός ἀξιωμαθήμενον, διότι ἀπεθανάτισεν αὐτὸ ἢ ἀνδρεία τῶν ὑπερασπιστῶν του κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ 1826.—Ἄγγρινον (Βραχῶρι) πρωτ. τῆς ἐπαρχίας Τριχωνίας.—Εἰς τὴν Φθιώτιδα, Ὑπάτη (Πατραζίκι) ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμὰ λουτρά της.—Λαμία (Ζητοῦνι) ἐκτός τῶν Θερμοπουλῶν πρωτ. τῆς Φθιώτιδος.

Αἱ Θερμοπόλεις, στενὸν πέραμα φέρον ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν εἰς τὴν καθ' αὐτὸ Ἑλλάδα, ἐστάθησαν τὸ θέατρον μιᾶς ἀπὸ τὰς δικαιότερας καὶ ἐνδοξότερας μάχας τῶν προγόνων μας. Αὐτοῦ ὁ Λεωνίδας καὶ τριακόσιοι Σπαρτιῶται μαχόμενοι μὲ τριακοσίας μυριάδας Περσῶν ἀπέθανον ὑπὲρ πατρίδος.

Εἰς τὴν Πελοπόννησον. Ἡ Κόρινθος πλησίον τοῦ Ἰσθμοῦ, πόλις πλουσία καὶ περίφημος διὰ τὸν φιλήδονον τῶν κατοίκων της· κατεστράφη 446 ἔτη πρὸ Χριστοῦ ἀπὸ τὸν Ῥωμαῖον ὕπατον Α. Μούμιον. Ἡ ἄνω αὐτῆς ἐπὶ βουνοῦ Ἀκρόπολις ὀνομαζομένη Ἀκροκόρινθος σώζεται ἀκόμη τὴν σήμερον.

Ἡ Νεμέα (τώρα Κολόνας) εἰς τὴν Ἀργολίδα εἶναι ἐπίσημος διὰ τὸν λέοντα, τὸν ὁποῖον ὁ Ἡρακλῆς ἐφόνευσε πλησίον της καὶ διὰ τοὺς ἀγῶνας ὅτινες ἐτελοῦντο εἰς αὐτὴν κατὰ τριετιάν.—Τὸ σημερινὸν ὄνομα τοῦ τόπου Κολόνας ἐλήφθη ἀπὸ τὰς τρεῖς στήλας τοῦ ναοῦ τοῦ Διός, αἱ ὁποῖαι ἀκόμη στέκουσιν αὐτοῦ.

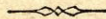
Σπάρτη, ἡ πατρίς τοῦ Λεωνίδα καὶ πρωτεύουσα τῆς Λακεδαιμόνος, ἦτο ἡ ἀξιολογοτέρα πόλις τῆς Πελοποννήσου καὶ διὰ πολλοὺς χρόνους ἐχρημάτισε κυρία τῆς Ἑλλάδος. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἦσαν ὀνομαστοὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν καὶ τὴν πολεμικὴν αὐτῶν ἐμπειρίαν· (τώρα Παλαιόκαστρον, πλησίον τοῦ Μισθρά, ὅπου συνοικίζεται ἡ νέα Σπάρτη). Ὁ διάδοχος τοῦ Ἑλλ. Θρόνου Κωνσταντῖνος ὠνομάσθη δοῦξ τῆς Σπάρτης.

Εἰς τὴν Μεσσηνίαν κεῖται ἡ Μεσσήνη, τῆς ὁποίας τὰ ἐρείπια εἶναι τὰ λαμπρότερα εἰς τὴν Πελοπόννησον. Οἱ Μεσσηνιοὶ εἶχον πολυχρόνιους πολέμους μὲ τοὺς Λακεδαιμονίους.

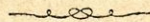
Ἡ Ὀλυμπία (τώρα Ἀντίλαλα) εἰς τὴν Ἥλιδα, ἦτο περίφημος διὰ τὸ εἰς αὐτὴν ἄγαλμα τοῦ Διός, τὸ ὁποῖον ἐλογίζετο ἔν ἀπὸ τὰ ἑπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου καὶ διὰ τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνας τελουμένους πλησίον αὐτῆς κάθε τέσσαρας χρόνους.

Αἱ πλέον ἀξιοσημείωτοι νεώτεροι πόλεις τῆς Ἑλλάδος εἶναι αἱ ἀκόλουθοι:—Εἰς τὴν Πελοπόννησον, αἱ Πάτραι πρωτ. τοῦ νομοῦ τῆς Ἀχαΐας, καλῶς τοποθετημέναι δι' ἐμπόριον καὶ τώρα καλῶς ἀνοικοδομούμεναι εἰς τὴν παραλίαν μὲ πλατυτάτους καὶ εὐθυγράμμους δρόμους.—Πύλος (Νεόκαστρον) καὶ

Καλάμει εἰς τὴν Μεσσηνίαν πρωτ. τοῦ ὁμωνύμου νομοῦ.—Μισθρᾶς εἰς τὴν Λακωνίαν πλησίον τῆς παλαιᾶς Σπάρτης. Αὕτη νῦν συνοικιζομένη, ἐδιωρίσθη πρωτ. τῆς νομαρχίας.—Μονεμβασία φρούριον ἀπόρθητον ἐπὶ νησιδίου ἐνουμένου μὲ τὴν στερεάν διὰ γεφύρας.—Ἄργος εἰς τὴν Ἄργολίδα, ἀρχαία πόλις κειμένη εἰς τοὺς πρόποδας λόφου μὲ ἐκτεταμένην πεδιάδα ἔμπροσθέν της.—Εἰς τὴν ἄλλην ἄκραν τῆς αὐτῆς πεδιάδος ἐπὶ χερσονήσου κεῖται τὸ Ναύπλιον, δυνατὸν φρούριον καὶ πρῶην καθέδρα τοῦ βασιλείου.—Τρίπολις εἰς τὸ κέντρον τῆς Πελοποννήσου· εἰς ὄροπέδιον 2 χιλιάδας πόδας ὑψηλόν, καθέδρα ἐνὸς πασαῖ πρὶν τῆς ἐπαναστάσεως· τώρα δὲ πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τῆς Ἀρκαδίας, ἀνεγειρομένη ἤδη ἀπὸ τὰ ἐρείπιά της.—Κόρινθος· πλησίον τοῦ Ἴσθμου εἰς τὴν ἀρχαίαν της τοποθεσίαν, καταστραφεῖσα ὑπὸ σεισμοῦ τῷ 1855. Νέα Κόρινθος πρὸς τὸν Κορινθιακὸν κόλπον κτιζομένη ὅπου συνοικίσθησαν οἱ κάτοικοι τῆς Κερίνθου.—Αἴγιον (Βοστίτσα) ὄλιγον μακρὰν τῆς θαλάσσης τοῦ Κορινθιακοῦ κόλπου ἐξάγουσα σταφίδα Κορινθιακὴν.

Χαλκίς ἐπὶ τοῦ Εὐρίπου πρωτ. τῆς Εὐβοίας, ἐκτεταμένη καὶ ὄχυρὰ πόλις διὰ τὴν τοποθεσίαν καὶ τὰ φρούριά της, ὅπου εἰσέτι κατοικοῦν ὄλιγοι Τούρκοι καὶ τινες Ἰουδαῖοι. Καὶ αἱ δύο ἀνωτέρω πόλεις φυλάττουσι τὴν μορφήν τῶν τουρκικῶν πόλεων· διότι αὐταὶ δὲν κατεστράφησαν ἐπὶ τοῦ ἐθνικοῦ ἀγῶνος, ἐξουσιαζόμεναι ὑπὸ τῶν Τούρκων μέχρι τῆς ἐλευσεως τοῦ βασιλέως Ὅθωνος. Καὶ εἰς τὰς δύο δὲ συνωκίσθησαν πολλοὶ πλούσιοι Ἕλληνες, ἀγοράσαντες τῶν ἀναχωρησάντων Ὁθωμανῶν τὰ κτήματα¹.

β'. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

Σύνορα, ὄρη, ποταμοί, λιμναί.

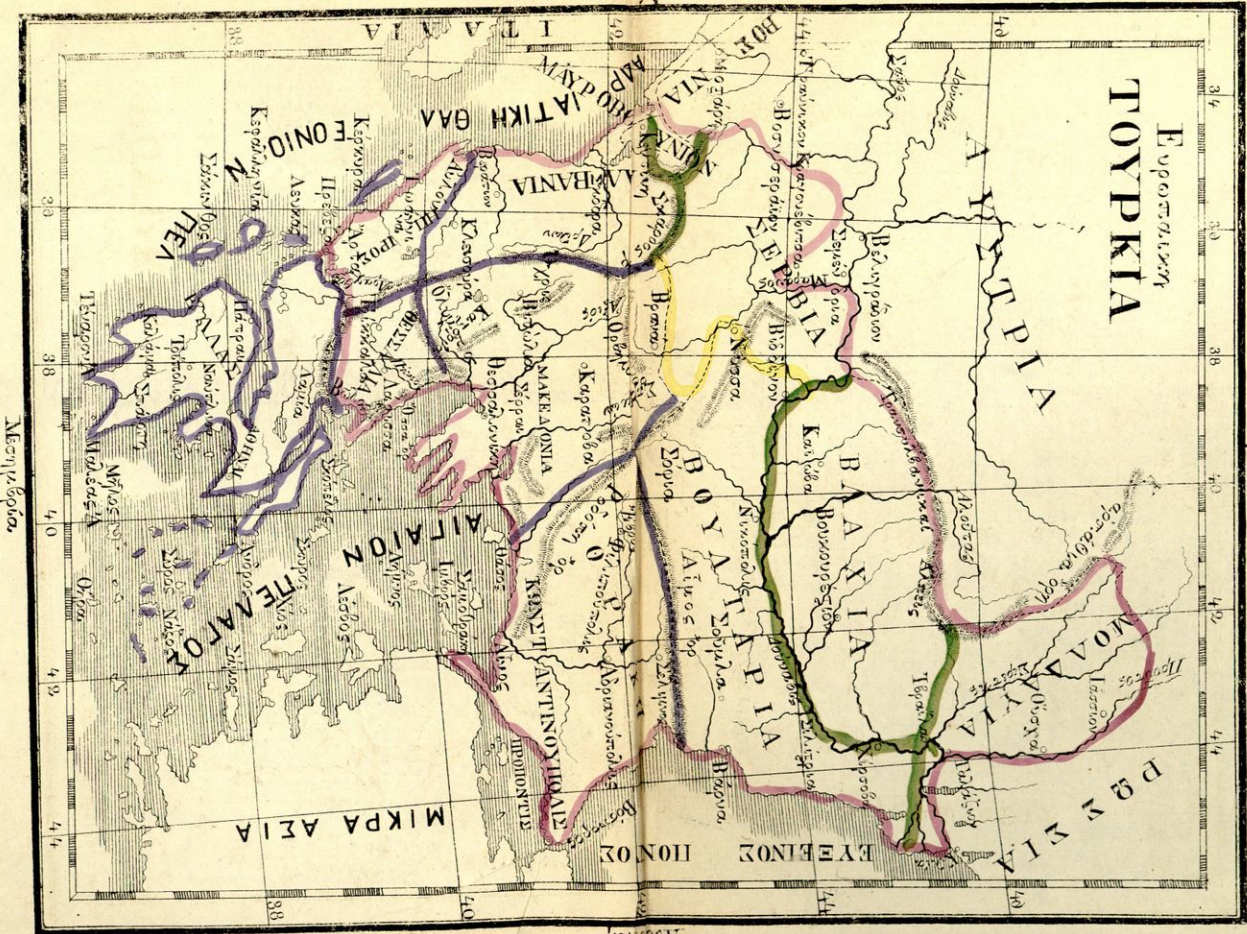
124. Ποῦ κεῖται ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία;

— Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία κεῖται πρὸς Β. τῆς Ἑλλάδος καὶ ὀρίζεται πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Προποντίδος, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας καὶ Αὐστρίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου πόντου, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Δακλυατίας καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους.

¹ Ἐνταῦθα πρέπει νὰ γίνωνται τοιαῦται προσέτι ἐρωτήσεις καὶ γυμνάσεις πρὸς ἐξάσκησιν τῶν μαθητῶν. — Ἀπὸ τὰς Ἀθήνας θέλω νὰ ὑπάγω εἰς Κωνσταντινούπολιν διὰ θαλάσσης, ποίας θαλάσσης θὰ περάσω; — ἔμπορῶ νὰ ὑπάγω καὶ διὰ ξηρᾶς; ποίας ἐπαρχίας θὰ διέλθω; — Ποῦ κεῖται τὸ Λονδῖνον; ποίας θαλάσσης θὰ περάσω, ὅστις πηγαίνῃ ἐκ τῆς Ἑλλάδος; — ἔμπορῶ νὰ ὑπάγω καὶ διὰ ξηρᾶς διαβαίνων διὰ τῆς Βιέννης καὶ τῶν Παρισίων; — Εἰπὲ τίνας ἐπαρχίας καὶ βασιλεία θὰ διαβῶ. — Ὅμοιοι ἐρωτήσεις καὶ δι' ἄλλας ὀνομαστάς πρωτεύουσας.

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

Μετρήματα

123. Ποῖα τὰ ἐπίσημα αὐτῆς ἔρη;

— "Ὀρη εἶναι τὰ Καρπάθια, ὁ Σκάρδος, ὁ Ὀρβηλος, ὁ Αἴμος, ἡ Ρόδος, τὸ Παγγαῖον, ὁ Ἄθως, τὰ Καμβούνια, ὁ Ὀλυμπος, τὸ Πήλιον, ἡ Ὀσσα καὶ ὁ Πίνδος.

126. Ποῖοι αἱ ποταμοί;

— Ποταμοὶ εἶναι: ὁ Νάρων, ὁ Δρίλιον, ὁ Ἄραχθος, ὁ Καλάμας, ὁ Πηνειός, ὁ Ἄξιός, ὁ Δούναβις κτλ.

127. Ποῖαι αἱ λίμναι;

— Λίμναι αὐτῆς εἶναι ἡ Ῥασέλιμη, ἡ Βόλβη, ἡ Ὀρεστιάς, ἡ τῶν Ἰωαννίνων, ἡ Λυχνιδὸς κτλ.

128. Πόσας ἐπαρχίας περιέχει;

— Περιέχει τὰς ἐξῆς μεγάλας ἐπαρχίας: 1) τὴν Θεσσαλίαν (πρωτ. Ἀχρῖσσα) καὶ 2) τὴν Ἠπειρον (πρω. Ἰωάννινα), αἱ ὁποῖαι συνορεύουσι μετὰ τὴν Ἑλλάδα. Πρὸς Β. αὐτῶν 3) τὴν Ἀλβανίαν, 4) τὴν Μακεδονίαν (πρωτ. Θεσσαλονίκη) καὶ 5) πρὸς Ἀνατ. τὴν Θράκην (πρωτ. Ἀδριανούπολις) ἔτι πρὸς Β. 6) τὴν Βουλγαρίαν, 7) τὴν Σερβίαν, 8) τὴν Βόσναν, καὶ πέραν τοῦ Δουνάβεως, 9) τὴν Βλαχίαν καὶ Μολδαυίαν (πρωτ. αὐτῶν Βουκουρέστιον).

129. Ποῖαν ἔχει καθέδραν;

— Καθέδραν δὲ ὅλης τῆς αὐτοκρατορίας ἔχει τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὸν Θρακικὸν Βόσπορον, ὅθεν ἐμβαίνουν εἰς τὴν Μαυρὴν Θάλασσαν. — Ἡ Σερβία, καὶ ἡ Βλαχία μετὰ τῆς Μολδαυίας διοικοῦνται ἀπὸ ἡγεμόνας χριστιανούς, ὑποτεταγμένους εἰς τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σουλτάνου.

ΝΗΣΟΙ.

130. Ποῖαι νῆσοι Ἑλληνικαὶ ὑπόκεινται ὑπὸ τὴν Τουρκίαν;

— Εἰς τὸ Ἀρχιπέλαγος εἶναι καὶ ἄλλαι νῆσοι, αἱ ὁποῖαι, ἂν καὶ ἦσαν παλαιότεν Ἑλληνικαί, ὑπόκεινται εἰς τὴν Τουρκίαν ἀκόμη καὶ ἀνήκουν αἱ περισσότεραι εἰς τὴν Ἀσίαν.

131. Ποῖαι εἶναι ὀνομαστότεραι;

— *Αἱ ὀνομαστότεραι αὐτῶν εἶναι:*

Ἡ Κρήτη ἡ πρώτη ἀπὸ τὰς ἑλληνικὰς νήσους κατὰ τὸ μέγεθος, καὶ μία ἀπὸ τὰς μεγαλειτέρας τῆς Μεσογείου θαλάσσης, ἔχουσα ἐρᾶσιμον κλίμα καὶ καρποφόρον γῆν. Οἱ ἀμπελῶνες καὶ ἐλαιῶνες τῆς εἶναι πολλοὶ καὶ ἐκτεταμένοι, ὅθεν ἐξάγεται πάμπλου ἐλαιὸν καὶ σάπων. — Τὸν παλαιὸν καιρὸν ἦτο περιβόητος διὰ τοὺς νομοθέτας τῆς, τὸν Μίνων καὶ Ῥαδάμανθυ, διὰ τὰς ἑκατὸν τῆς πόλεις καὶ διὰ τὸν Λαβύρινθον. — Πόλεις ὀνομασταὶ αὐτῆς, τώρα εἶναι ἡ Κανδία ἢ Κάστρον (Ἡράκλειον) πρωτεύουσα

Ρέθυμνος, Χανία ἢ Κυθωνία. Ἡ νῆσος αὕτη μετὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπανάστασιν παρεχωρήθη πρῶτον εἰς τὸν σατράπην τῆς Αἰγύπτου, καὶ κατόπιν εἰς τὸν σουλτάνον. Κατὰ δὲ τὸ 1866 ἐπανεστάτησε κατ' αὐτοῦ καὶ ἐζήτησε νὰ ἐνωθῇ μετὰ τῆς Ἑλλάδος, ἀλλὰ μετὰ διεστῆ ἀγῶνα ἠναγκάσθη νὰ ὑποκύψῃ ἐκ νέου εἰς τὸν ζυγόν.

132. Τί περίφημον ἄγαλμα εἶχεν ἡ Ῥόδος ;

— Ἡ Ῥόδος παλαιὰ νῆσος ἰσχυρά, μὲ ναυτικὸν ἀξιόλογον. Ἦτο περίφημος διὰ τὸ ὑψηλότατον χάλκινον ἄγαλμα τοῦ Ἀπόλλωνος, τὸ ὁποῖον ὠνομάζετο Κολοσσός, καὶ ἐλογίζετο ἐν ἀπὸ τὰ ἐπτὰ θαύματα τοῦ κόσμου.

133. Διατί εἶναι ὀνομαστὴ ἡ Κῶς ;

— Ἡ Κῶς εἶναι ὀνομαστὴ εἰς τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, διότι ἐγεννήθη εἰς αὐτὴν ὁ Ἱπποκράτης, ὁ πρῶτος διδάσκαλος τῆς ἰατρικῆς.

134. Ὅποις εἶναι ἡ Κύπρος ;

— Ἡ Κύπρος εἶναι μεγάλη νῆσος εὐφορωτάτη καὶ ὀνομαστὴ διὰ τὸ κρασίον τῆς, πρωτεύουσα Λευκωσία.

135. Περίγραφον τὴν Σάμον.

— Ἡ Σάμος, ἥτις κεῖται πολλὰ πλησίον τῆς μικρᾶς Ἀσίας, ἦτο παλαιὰ, καθὼς καὶ τὴν σήμερον μία ἀπὸ τὰς πρώτας Ἑλληνικὰς νήσους. Παράγει πάμπολυ κρασίον, καὶ ἐλαιόλαδον, μετὰξίον, σταφίδας, πολύτιμα μάρμαρα καὶ πίσσαν. Εἶναι δὲ περίφημος ὡς πατρίς τοῦ Πυθαγόρα. Διοικεῖται νῦν ἀπὸ ἡγεμόνα χριστιανόν, ὑποκειμένον εἰς τὸν Σουλτάνον.

136. Τί ὑπέστη ἡ Χίος ἐκ τῶν Τούρκων καὶ τί προΐοντα ἔχει ;

— Ἡ Χίος ἦτο ἐσχάτως πολυάνθρωπος καὶ εὐδαίμων νῆσος, ἔχουσα δημοσίαν σχολὴν καὶ ἐξάιρετον βιβλιοθήκην, ἀλλ' ἠφάνισθη ἀπὸ τοὺς Τούρκους κατὰ τὸ 1822. Αὐτοῦ γίνεται ἡ μαστίχη.

137. Τί ναυτικὸν εἶχον τὰ Ψαρρὰ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως, καὶ ποῦ κατέφυγον οἱ κάτοικοι τῆς νήσου μετὰ τὴν καταστροφὴν ;

— Ψεῖρα ἢ Ψαρρὰ μικρὰ νῆσος πλησίον τῆς Χίου, ὀνομαστὴ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως διὰ τοὺς ναυτικούς κατοίκους τῆς, κατεστράφη δὲ καὶ αὕτη ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Οἱ κάτοικοι αὐτῆς συνήργησαν πολὺ εἰς τὸν ἐθνικὸν ἀγῶνα, καταφυγόντες μετὰ τὴν καταστροφὴν τῆς πατρίδος τῶν εἰς Σύρον καὶ Αἴγιναν.

138. Ποῦ κεῖται ἡ Μυτιλήνη καὶ τί προΐοντα ἔχει ;

— Μυτιλήνη πρὸς βορρᾶν τῆς Χίου νῆσος εὐκαρπος καὶ πλουσία διὰ τοὺς ἐλαιωνάς τῆς, ἐξάγουσα πάμπολυ ἐλαιόλαδον. — Βορειότερα τῆς Μυτιλήνης εἶναι καὶ ἄλλαι νῆσοι. Τένεδος, Αἴμνος, Ἰμβρος, Σαμοθράκη καὶ Θάσος, ἀνήκουσαι εἰς τὴν Τουρκίαν.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία ἀπετέλει μέρος τοῦ Βυζαντινοῦ βασιλείου τῶν

Γραικορρωμαίων χριστιανῶν θεμελιωθέντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τοῦ κτίτορος αὐτῆς Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δ' αἰῶνος πρὸ Χριστοῦ, καὶ μετὰ πολλὰς καὶ διαφόρους τύχας κυριευθέντος ὑπὸ τῶν Τούρκων τὸ 1453.

139. Ἦτο ποτε ἰσχυρὰ ἡ Τουρκία;

— Ἡ τουρκικὴ αὐτοκρατορὶα ἦτό ποτε μία τῶν πρώτων δυναμέων τῆς Εὐρώπης, περιλαμβάνουσα ἐκτεταμέναν χώραν εἰς τὴν Εὐρώπην, Ἀσίαν καὶ Ἀφρικὴν ἐσχάτως ὅμως ἐσμικρύνθη καὶ εἰς τὰ τρία ταῦτα μέρη.

140. Ὅποιον τὸ κλίμα καὶ τὰ προϊόντα αὐτῆς;

— Τὸ κλίμα τῆς εἶναι ὥραϊον καὶ ἡ γῆ τῆς εὐκαρπος, κάκιστα ὅμως γεωργημένη. — Τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι σίτος, ὄρυζιον, βαμβάκιον, μετάζιον, ἐλαιόλαδον, κρασίον, καπνός, καὶ ἄλλα διάφορα.

141. Ποῖοι οἱ κάτοικοι;

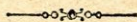
— Κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους, Ἕλληνας, Ἀρμενίους καὶ Ἰουδαίους.

142. Πόθεν ἦλθον οἱ Τούρκοι;

— Οἱ Τούρκοι ἦλθον εἰς τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τὴν Ἀσίαν καὶ φυλάττουσι τὰ Ἀσιατικὰ τῶν ἔθιμα· ἐξ αἰτίας δὲ τῆς θρησκείας τῶν δὲν ἔκαμον καμμίαν πρόοδον εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. — Χαρακτ. εἶναι ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονες καὶ βάρβαροι, πλὴν τίμιοι καὶ φιλόξενοι.

143. Ὅποια ἡ κυβέρνησις; Ὅποια ἡ θρησκεία; Τίς λέγεται Σουλτάνος;

— Κυβέρνησις ἀπόλυτος μοναρχία δεσποτικὴ. — Πληθυσμὸς δέκα ἐξ περίπου ἑκατομμύρια. — Θρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Μωαμεθανικὴ. — Ὁ κατὰ καιρὸν αὐτοκράτωρ τῶν Τούρκων λέγεται καὶ Σουλτάνος.

Γ'. ΙΤΑΛΙΑ.

Σύνορα, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

144. Ποῖα τὰ σύνορα τῆς Ἰταλίας;

— Σύνορα αὐτῆς· πρὸς Δ. ἡ Γαλλία καὶ ἡ Τυρρηνικὴ θάλασσα; πρὸς Ν. ἡ Μεσόγειος, πρὸς Β. ἡ Γερμανία καὶ πρὸς Α. ἡ Αὐστρία.

145. Ποῖα τὰ ὄρη;

— Τὰ Ἀπέννινα, αἱ Καρινθιακαὶ ἡ Ἰουλιαναὶ Ἄλπεις, τὸ Κάρστον, Μεγάλη Πέτρα τῆς Ἰταλίας, τὸ Γάργανον, τὰ Ἀλθωνικὰ ὄρη, Βεζούβιον (Ἡφαίστειον).

146. Ποιοί εἰ ποταμοί;

— Ὁ Πάδος (Ήριδανός), Τρεβίαις, Τάναρος, Ἀδούας, ὁ Ὀλλιος, ὁ Μίγκιας, ὁ Ἄθεις (Ἀδίγης), ὁ Βρέντας, ὁ Πιάκος, ὁ Πεσκάρας ὁ Τίβερης, καὶ ὁ Ἄρνος.

147. Ποῖαι αἱ λίμναι;

— Ἡ τοῦ Οὐερβανοῦ λίμνη, ἡ Περουγία (Τρασιμένη), ἡ τοῦ Βιτέρβου.

148. Εἶναι χερσόνησος ἡ Ἰταλία;

— Ἡ Ἰταλία εἶναι μεγάλη χερσόνησος (ὁμοίᾳ μὲ ὑπόδημα) ἔχουσα εὐκαρπὸν καὶ τερπνὸν κλίμα.

147. Εἰς τί ἦτο διηρημένη ἡ Ἰταλία;

— Ἄλλοτε ἦτο διηρημένη εἰς πολλὰ δουκάτα καὶ βασιλείαι, ἀλλὰ τώρα ἀποτελεῖ ἓν μόνον βασιλεῖον, ἔχον πρωτεύουσαν τὴν Ῥώμην. Καθέδρα τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας πρότερον ἦτο ἡ Φλωρεντία.

150. Ποῖαι αἱ ἐπίσημοι πόλεις;

— Ἐπίσημοι πόλεις. Τουρῖνον παρὰ τὸν Πάδον ποταμόν. Μεδιόλανα ἢ Μιλάνον. Βενετία εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου. Νεάπολις πλησίον τοῦ πυριπνίου ὄρους Βεζουβίου καὶ Φλωρεντία πρῶην καθέδρα τοῦ βασιλείου.

151. Ποῦ κεῖται ἡ Σικελία; Καὶ ποῖα ἡ μητρόπολις αὐτῆς;

— Πρὸς Ν. τῆς Ἰταλίας κεῖται ἡ Σικελία μεγάλη νῆσος ἣτις κατεσκεύετο τὸν παλαιὸν καιρὸν ὑπὸ Ἑλλήνων καθὼς καὶ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Ἰταλίας, μητρόπολις Παλέρμον. Μεσσήνη ἐμπορικὴ πόλις μὲ καλὸν λιμένα ἐπὶ τοῦ Σικελικοῦ πορθμοῦ λεγομένου φάρου τῆς Μεσσήνης.

152. Ποῦ κεῖνται τὰ Ἡραΐστεια νησίδια;

— Πρὸς Β. τῆς Σικελίας εἶναι σωρεία νησιδίων Ἡραϊστείων, πρὸς Δ. ἡ Σαρδηνία καὶ πρὸς Μεσημβρίαν κεῖται ἡ νῆσος Μάλτα ἐξουσιαζομένη ὑπὸ τῶν Ἀγγλων.

153. Ὅποια ἦτο τὸ πάλαι ἡ Ἰταλία;

— Ἡ Ἰταλία ἐφημίσθη παλαιόθεν ὡς πατρὶς τῶν ἀρχαίων Ῥωμαίων· εἶναι δὲ γεμάτη ἀκόμη ἀπὸ τὰ ἀρχαῖα εἰρεῖπια τῶν πόλεων καὶ τῶν κτιρίων των.

154. Εἰς τί ἐπιδίδου ἰδίως οἱ Ἰταλοί, καὶ ὁποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρ αὐτῶν;

— Οἱ Ἰταλοί εἶναι ἔξοχοι εἰς τὴν μουσικὴν, ζωγραφικὴν, καὶ γλυπτικὴν. — Χαρακτήρ. Εἰς τὰ βόρεια μέρη εἶναι φιλόπονοι· εἰς δὲ τὰ μεσημβρινὰ ὀκνηροί, καὶ γενικῶς ὅλοι ἔχουν ἐλλείψεις ὡς πρὸς τὴν ἀνατροφὴν καὶ τὴν ἠθικὴν. — Τῆς Ἰταλίας ὄλος ὁ πληθυσμὸς συμποσοῦται εἰς 25 ἑκατομμύρια κατοίκων. — Θρησκεία, ἡ τῆς Δυτικῆς ἐκκλησίας. — Κυβέρνησις, συνταγματικὴ βασιλεία. — Προϊόντα τῆς γεωργίας ἔχει διαφόρους καρποὺς καὶ ὀπωρικὰ εἰζιόλογα.

της δὲ βιομηχανίας μεταξωτὰ διάφορα, καπέλλα ψάθινα λεπτοφυΐ, χορδάς, ζυμαρικά καὶ πολλὰ τεχνουργήματα ἐξ ἀλαβάστρου καὶ μαρμαίρου περικαλλῆ.

155. Ποία εἶναι σήμερον πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας καὶ ποία ἦτο πρότερον;

— Ἡ Ῥώμη ἦτο παλαιὰ ἡ καθέδρα καὶ ἡ μητρόπολις τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, τώρα δὲ εἶναι καθέδρα τοῦ Πάπα, ἀρχηγοῦ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας καὶ πρωτεύουσα τοῦ ἰταλικοῦ κράτους. Αἱ ἐκκλησίαι τῆς εἶναι λαμπρόταται· ἡ τοῦ ἁγίου Πέτρου εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἐκκλησία τῶν ἐκκλησιῶν τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου. — Πληθ. 220 χιλ. — Φλωρεντία, ἡ πρόην πρωτεύουσα τῆς Ἰταλίας, εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὸ κάλλος τῆς καὶ διὰ τὰς ἐν αὐτῇ συλλογὰς τῶν ἑλληνικῶν ἀρχαιοτήτων. — Πληθ. 130 χιλιάδες.

156. Ποῦ κεῖται ἡ Νεάπολις;

— Εἰς τὴν Χερσονήσον τῆς Ἰταλίας· ἡ Νεάπολις κεῖται εἰς τὸ μέσον ὠραίου ἀμφιθεάτρου λόφων. Ἀπὸ τὸ ἐν μέρος εἶναι ὁ Βεζούβιος καὶ ὁ ἔμπροσθέν τῆς κόλπος στολισμένος μὲ καρποφόρους νήσους καὶ θαυμάσιος διὰ τὰς καλλονὰς του. — Πληθυσμὸς 420 χιλιάδες περίπου.

157. Τί ἦτον ἡ Λιβόρνος;

— Ἡ Λιβόρνος εἶναι ἀπὸ τὰς πλέον ἀμυχζούσας παραθαλάσσιους πόλεις τῆς Ἰταλίας καὶ ἔχει ἐμπόριον ἐκτεταμένον. — Πληθ. 80 χιλιάδες.

158. Τί ἦτον ἡ Βενετία; — Ποῖαι ἄλλαι πόλεις εἶναι σημαντικώτεραι;

— Ἡ Βενετία εἶναι πόλις ὠραία, ἐπίσημος διὰ τὴν τοποθεσίαν τῆς ἐπάνω εἰς νήσους ἐνουμένας μὲ τὴν ξηρὰν διὰ γεφύρας 4,000 μέτρων μήκους. Οἱ κάτοικοι διαβαίνουν ἀπὸ ἐν εἰς ἄλλο μέρος μὲ πλοιάρια πλέοντα εἰς διώρυγας· ἄλογα δὲ καὶ ἄμαξι φαίνονται σπανίως. — Πληθ. 120 χιλ. — Τὸ Τουρίνον· ὠραία παρὰ τὸν Πάδον ποταμὸν πόλις ἄλλοτε καθέδρα τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας. — Πληθ. 180 χιλ. — Ἡ Γένοβα, πρὸς Μ. τοῦ Τουρίνου, εἶναι παραθαλάσσιος ἐμπορικὴ πόλις καὶ πατρὶς τοῦ Κολόμβου, μὲ 130 χιλ. κατοίκων.

δ'. ΙΣΠΑΝΙΑ.

Ὄρια, ὄρη, ποταμοί.

159. Πῶς ὀρίζεται ἡ Ἰσπανία;

— Ἡ Ἰσπανία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῶν Πυρηναίων καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ, πρὸς Ν. καὶ Α. ὑπὸ τῆς Μεσογείου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Πορτογαλίας.

160. Ποῖα ὄρη εὐρίσκονται εἰς τὴν Ἰσπανίαν;
— Τὰ Πυρηναῖα, τὰ Ἰβηρικά ὄρη, ἡ Νεβάδα καὶ τὰ Καντα-
βρικά.

161. Ποῖοι οἱ ποταμοί;

— Ὁ Γουαδαλιβίτρος, ὁ Σεγούρας, ὁ Ἐβρος, ὁ Τάγος καὶ ὁ
Γουαδιάνας.

162. Ποῦ κεῖται ἡ Ἰσπανία;

— Πρὸς δυσμὰς τῆς Ἰταλίας ἐπὶ χερσονήσου χωριζομένη ἀπὸ
τὴν Ἀφρικὴν διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, κεῖται ἡ Ἰσπανία.

163. Ὅποιον τὸ κλίμα τῆς Ἰσπανίας;

— Τὸ κλίμα τῆς Ἰσπανίας εἶναι ἐν γένει ὑγιεινὸν καὶ εὐκρα-
τον καὶ ἡ γῆ εὐκαρπος.

164. Ποῖα τὰ προϊόντα;

— Τὰ κυριώτερα αὐτῆς προϊόντα εἶναι κρασία ἐξαιρετά, ὀπω-
ρικά διάφορα, ἐλαιόλαδον, μετάξιον καὶ μαλλίον λεπτότατον
ἐνὸς εἶδους προβάτων λεγομένων μερινῶν ἔχει δὲ καὶ πλούσια
μεταλλεῖα ὑδραργύρου καὶ μολύβδου.

165. Ἀπὸ πόσας ἐπαρχίας σύγκειται;

— Σύγκειται ἀπὸ πολλὰς ἐπαρχίας, αἱ ὁποῖαι ἀπετέλουν ἄλ-
λοτε ἰδιαιτέρα βασίλεια· τῶρα δὲ διοικοῦνται ὄλαι δημοκρα-
τικῶς.

166. Ἐχει νήσους; ποῦ; ποῖα ἡ πρωτεύουσα;

— Ἐχει εἰς τὴν Μεσόγειον καὶ τινὰς νήσους, ἐξ ὧν ἐπισημό-
τεραι εἶναι ἡ Μαγιόρκα καὶ ἡ Μινόρκα. — Καθέδρα τοῦ βασιλείου
εἶναι ἡ Μαδρίτη. — Γιβραλτάρ (ὑπὸ τοὺς Ἄγγλους) πόλις παρά-
λιος ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου τῆς πορθμοῦ, ὁ ὁποῖος χωρίζει τὴν Εὐρώ-
πην ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν. — Κάνδιξ, Βαρκελόνα καὶ ἄλλαι πόλεις
πολυάνθρωποι.

167. Τίς ὁ χαρακτήρ; πόσος ὁ πληθυσμός; ὁποῖα ἡ κυβέρνησις τῆς Ἰσπανίας;

— Οἱ Ἰσπανοὶ εἶναι ὑπεροπτικοὶ καὶ δεισιδαίμονες, ἀνδρεῖοι
ὄμως καὶ γενναῖοι. — Ἐχουν ὑπερηγαπημένην διασκεδάσιν τὴν
ταυρομαχίαν, διὰ τὴν ὁποῖαν σχεδὸν ἕκαστον χωρίον ἔχει τόπον
ἐπὶ τούτου δημόσιον. — Πληθυσμὸς 16 ἑκατομ. — Κυβέρνησις δη-
μοκρατικὴ.

168. Ποῖα εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας; ποῖα τῆς Πορτογαλλίας καὶ
ποῖος ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν;

— Εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ἰσπανίας ἡ Μαδρίτη εἶναι ἡ καθέδρα τοῦ
βασιλείου· κεῖται δ' ἐπάνω εἰς γῆν ὑψηλὴν καὶ ἔχει πάντοτε
δροσερὸν ἀέρα. — Πληθ. 300 χιλιάδες περίπου. — Λισβόνα ἡ πρω-
τεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Πορτογαλλίας, εἶναι ἐπὶ τῆς δεξιᾶς
ὄχθης τοῦ Τάγου ποταμοῦ κτισμένη· φαίνεται μεγαλοπρεπῆς ἀπὸ

μακράν, ἀλλ' οἱ δρόμοι τῆς εἶναι ἄτακτοι καὶ ἀκάθαρτοι καὶ αἱ οἰκίαι δὲν εἶναι κομψαὶ οὐδ' ἀναπαυτικαί· σεισμός τρομερὸς τὴν εἶχε κατεδαφίσει σχεδὸν κατὰ τὸ 1755. — Πληθυσμὸς 200 χιλιάδες περίπου.

—οοοοο—

ε'. ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί.

169. Πῶς ὀρίζεται ἡ Πορτογαλία;
— Ἡ Πορτογαλία ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας, πρὸς Ν. καὶ Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ.
170. Ποῖα εἶναι τὰ ὄρη τῆς;
— Τὰ τῆς Ἀστρουρίας, ἡ Σιέρρα Μορένα.
171. Ποῖοι οἱ ποταμοὶ τῆς;
— Τάγος, Δούριος, Μίναος.
172. Ποίας σημαντικὰς πόλεις ἔχει;
— Τὴν Λισαβόνα ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Τάγου πρωτεύουσαν τοῦ κράτους, ἔχουσαν ἐμπόριον καὶ 200 χιλιάδας κατοίκων. — Ὀπόρτον ἐπὶ τοῦ Δουρίου ὁμοίως ἐμπόριον ἔχουσαν καὶ παράγουσαν οἶνους καλοῦς· τὴν Κοῦμβρην ἔχουσαν πανεπιστήμιον.
173. Ἐχει ἀποικίας;
— Ἐχει ἐν τῇ Ἀφρικῇ, Ὠκεανία καὶ τῇ Ἀσίᾳ.
174. Ὅποιον τὸ κλίμα τῆς Πορτογαλίας;
— Ἡ Πορτογαλία εἶναι θερμὸς, ξηρὸς καὶ καρποφόρος τόπος, ἀλλ' ὄχι καὶ ὄλος καλλιεργημένος, διότι παραμελεῖται ἡ γεωργία.
175. Ὅποια προϊόντα παράγει;
— Παράγει προϊόντα ὅσα ἡ Ἰσπανία καὶ προσέτι πορτογάλεια πολλὰ καὶ ῥόδινα θαυμαστά.
176. Ὅποιος εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν Πορτογάλων;
— Οἱ Πορτογάλοι εἶναι μὲν φιλόξενοι, γενικῶς ὅμως δεισιδαίμονες, ὑπεροπτικοὶ καὶ φιλέκδιχοι. — Πληθ. 3,000,000. — Κυβέρνησις, μοναρχία συνταγματικὴ. — Θρησκεία. Καὶ αὐτοὶ καθὼς καὶ οἱ γείτονές των Ἰσπανοὶ εἶναι τοῦ δυτικοῦ δόγματος.

B'.

ΜΕΣΑΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.

ΓΑΛΛΙΑ, ΕΛΒΕΤΙΑ, ΑΥΣΤΡΙΑ, ΠΡΩΣΣΙΑ, ΒΑΥΑΡΙΑ, ΓΕΡΜΑΝΙΑ,
ΚΑΤΩ ΧΩΡΑΙ, ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑ.

α'. ΓΑΛΛΙΑ.

Όρια, όρη, ποταμοί, λιμναι.

177. Ποια είναι τα όρια της Γαλλίας;

— Η Γαλλία έχει όρια προς Β. την Βόρειον θάλασσαν, την Γερμανίαν και τὸ Βέλγιον, προς Δ. τὸν πορθμὸν τῆς Μάγχης καὶ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, προς νότον τὰ Πυρηναια καὶ τὴν Μεσόγειον καὶ προς Α. τὴν Ἰταλίαν, Γερμανίαν καὶ Ἑλβετίαν.

178. Ποια όρη χωρίζουν τὴν Γαλλίαν ἀπὸ τὴν Ἰσπανίαν;

— Τὰ Πυρηναια.

179. Ποια είναι τὰ όρη τῆς Γαλλίας;

— Τὰ Πυρηναια, αὶ Ἄλπεις, Βαλλῶν, Φωκίλλη (Δρεπάνια), Κέμμενον, Πουύδωμον, Χρυσοῦν ὄρος, Φορέζια όρη, Λουγδουνικά όρη.

180. Ποιοι είναι οἱ ποταμοί;

— Ὁ Ἀδοῦρος (Ἄνουρος), ὁ Γαρούνας, ὁ Τάρνις, ὁ Λῶτος (Ἄλτις), Δορδῶνης (Δουράνιος), ὁ Ροδανός, ὁ Λείγηρ, ὁ Σηκουάνας κτλ.

181. Ποια αὶ λιμναι τῆς;

— Λεμανός καὶ ἡ τῶν Λανδῶν.

182. Ὅποιον είναι τὸ βασίλειον τῆς Γαλλίας;

— Ἡ Γαλλία, βρεχομένη προς Β. ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν καὶ προς Μ. ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, είναι ἐν ἀπὸ τὰ πλέον δυνατὰ βασίλεια τῆς Εὐρώπης διὰ τὴν τοποθεσίαν, τὸν πληθυσμὸν καὶ τὴν βιομηχανίαν, ἔχουσα κλίμα τερπνὸν καὶ γῆν εὐκαρπον.

183. Ὅποιος είναι ὁ χαρακτήρ τῶν Γάλλων;

— Οἱ Γάλλοι είναι ἐξευγενισμένοι, ζωηρότατοι καὶ φιλόπονοι, περίφημοι δὲ διὰ τὴν εὐφυίαν καὶ τὴν ἐμπορίαν τῶν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας.

184. Ὅποια τὰ προϊόντα τῆς Γαλλίας;

— Ἀπὸ τὴν Γαλλίαν ἐξάγονται κρασία κάλλιστα καὶ διάφορα χειροτεχνήματα. — Κυβέρνησις δημοκρατική. — Πληθυσμὸς ὑπὲρ τὰ 36 ἑκατομμύρια. — Θρησκεία ἐπικρατεῖ ἡ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας· είναι ὅμως καὶ 4 ἑκατομμύρια προτεστάνται.

185. Τί είναι οἱ Παριῖοι;

— Οἱ Παριῖοι είναι μητρόπολις τῆς Γαλλίας ἐπὶ τοῦ Σηκουάνα

ποταμοῦ· εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν πληθυσμόν, ἡ πρώτη δὲ κατὰ τὴν ὠραιότητα τῶν δημοσίων τῆς κήπων, πηγῶν, μνημεσίων καὶ παλατίων, καὶ διὰ τὸ μέγεθος καὶ ἀξίαν τῶν βιβλιοθηκῶν καὶ τῶν φιλολογικῶν αὐτῆς καταστημάτων. Φημιζέται δὲ ἐξαιρέτως διὰ τὴν εὐθυμίαν καὶ παραλυσίαν τοῦ λαοῦ, καὶ διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ποικιλίαν τῶν δημοσίων τῆς διασκεδάσεων. Περιέχει δὲ ἐν ἑκατομμύριον καὶ ὀκτακοσίας εἴκοσι χιλιάδας κατοίκων καὶ 20 χιλ. οἰκιῶν, διαιρουμένη εἰς εἴκοσι δήμους.

186. Τί εἶναι ἡ Λυών;

— Ἡ Λυών δευτερεύουσα τῶν Παρισίων, ἀρχαία πόλις μεσόγειος ἐπὶ τοῦ Ῥοδανοῦ ποταμοῦ, πλουσία καὶ σημαντικὴ διὰ τεχνουργήματά της, μάλιστα διὰ τὰ μεταξωτὰ καὶ τὰ χρυσομέταξα ὑφάσματά της. — Πληθ. 400 χιλ. κατοίκων.

187. Τί εἶναι ἡ Μασσαλία;

— Ἡ Μασσαλία εἶναι ἡ πλουσιωτέρα καὶ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Γαλλίας εἰς τὰ μεσημβρινὰ μέρη, καὶ ὁ καλλίτερος καὶ πλέον συχαζόμενος λιμὴν ἐπὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης.

Ἐκ αὐτῆν ἐξάγονται τὰ προϊόντα καὶ τὰ χειροτεχνήματα τῶν μεσημβρινῶν ἐπαρχιῶν. — Πληθ. 300 χιλ.

188. Ποῖαι ἄλλαι πόλεις εἶναι ἐπίσημοι;

— Πλησίον αὐτῆς Τουλών, ναύσταθμος βασιλικός. — Βρέστη, ναύσταθμος ὁμοίως εἰς τὸν Ὠκεανόν. — Κάλαισον, λιμὴν ὅθεν συνήθως διαβαίνουν εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

189. Ποῖαι αἱ πολιτικαὶ μεταβολαὶ τῆς Γαλλίας;

Περὶ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1848 καταργηθεῖς τῆς συνταγματικῆς βασιλείας ἐσυστήθη προσωρινὴ κυβέρνησις δημοκρατικοῦ πολιτεύματος. Αὕτη δὲ συνεκάλεσεν ἐθνικὴν συνέλευσιν, ἣτις ἐκήρυξε τὴν παμβασιλείαν τοῦ ἔθνους καὶ τὸ πολίτευμα αὐτοῦ δημοκρατίαν, τῆς ὁποίας καὶ τὸ σύνταγμα συνέταξεν. Ἄλλη δευτέρα ἐθνικὴ συνέλευσις κατόπιν ἐκήρυξεν ὀριστικῶς τὸ πολίτευμα δημοκρατικὸν καὶ ἓνα πρόεδρον, ἐπὶ τετραετίαν ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ, ὡς ἀρχηγὸν τῆς κυβερνήσεως. Τοιοῦτος ἐξελέχθη ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὁ Λουδοβίκος Ναπολέων (ἀνεμὸς τοῦ πρώτου Ναπολέοντος) ὅστις κατώρθωσε μετέπειτα νὰ ἐκλεχθῇ τῇ γενικῇ ψήφῳ τοῦ λαοῦ ἐπὶ δεκαετίαν πρόεδρος, καὶ τὸ πολίτευμα ἐτροποποίησεν ἐπὶ τὸ ἀριστοκρατικώτερον, καὶ ἐπὶ τέλους ἐκηρύχθη καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων περιορίσας τὰς ἐλευθερίας. Τῷ δὲ 1870 ἐπὶ τοῦ τελευταίου πολέμου τῆς Γαλλίας μετὰ τῆς Γερμανίας νικηθεῖς τῆς Γαλλίας ὁ Ναπολέων Γ' ἐξέπεσε τοῦ θρόνου, καὶ ἐκηρύχθη ἅπασα ἡ δυναστεία τῶν Ναπολεοντιδῶν ἔκπτωτος τοῦ γαλλικοῦ θρόνου καὶ ἰδρῦθη τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα. Πρόεδρος δὲ τῆς δημοκρατικῆς Γαλλίας ἐξελέχθη ὁ Θιέρρος, παραιτηθέντος δ' αὐτοῦ κατὰ τὸν Μάιον ἐ. ἔ. ὁ στρατάρχης Μακ-Μαύιν.

Β') ΕΛΒΕΤΙΑ.

"Ορια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

189. Πῶς ὀρίζεται ἡ Ἐλβετία ;
 — Ἡ Ἐλβετία ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Γερμανίας.
190. Ποῖα τὰ ὄρη τῆς ;
 — Αἱ Βαλλισιακκαὶ ἢ Ποινιναὶ Ἄλπεις τῶν ὁποίων ἡ ἐπίσημοτάτη κορυφή καλεῖται ὁ Βερνάνδος, Ῥόζα.
191. Ποῖαι αἱ λίμναι τῆς ;
 — Κωνσταντία, Γενεύη, Οὐερβανός.
192. Ποῖοι οἱ ποταμοί ;
 — Ὁ Ῥοδανός, ὁ Τίκηνος χυνόμενος εἰς τὸν Πάδον.
193. Ὅποια εἶναι ἡ Ἐλβετία φυσικῶς ;
 — Ἡ Ἐλβετία (μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἰταλίας) εἶναι ὑψηλότατος, ψυχρὸς, βουνώδης καὶ τραχὺς τόπος ἐπὶ τῶν Ἄλπεων ἄλλ' ἔχει ὠραίας κοιλάδας, καλὰς βοσκὰς καὶ κτηνοτροφίαν ἀξιόλογον, ἔθεν τὸ τυρίον καὶ τὸ βούτυρον εἶναι σημαντικὰ αὐτῆς προϊόντα.
 Ἀπὸ τὰς Ἄλπεις, διὰ τὰς ὁποίας ἡ Ἐλβετία εἶναι περίφημος, ἀσποσπῶνται ἐνίοτε μεγαλώτατοι σωροὶ χιόνων, οἵτινες θάπτουν οἰκίας ἕως καὶ ὀλόκληρα χωρία.
194. Ὅποιοι εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν Ἐλβετῶν ;
 — Οἱ Ἐλβετοὶ εἶναι ἐν γένει καλῶς ἀναθρεμμένοι καὶ ὀνομαστοὶ διὰ τὴν ἀνδρείαν, φιλοπονίαν καὶ ἀρετὴν των. — Μὴ δυνάμενοι νὰ ζήσωσιν εἰς τὸν τόπον των ξενιτεύονται πολλοί, μετερχόμενοι τέχνην ἢ ἐμπόριον· πολλοὶ δὲ γίνονται καὶ μισθωτοὶ στρατιῶται τῶν βασιλείων.
195. Ποίας τέχνας ἔχουσιν οἱ Ἐλβετοί ;
 — Τέχνας καὶ ἐργαστάσια σημαντικὰ ἔχουσιν ὀρολογοποιίας καὶ ὀφαντικῆς διαφόρων πανικῶν ἀξιολόγων.
196. Ποῖος εἶναι ὁ πληθυσμὸς τῆς Ἐλβετίας ;
 — Ὁ πληθυσμὸς εἶναι ἕως δύο καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια. — Ὁρθηκεία· οἱ πλείοτεροι εἶναι Προτεστάνται Καλβινισταί· οἱ λοιποὶ Δυτικοί. — Κυβέρ. διοικουῦται κατὰ τοπαρχίας· ἐξ ὧν αἱ μὲν ἔχουν δημοκρατικάς, αἱ δὲ ἀριστοκρατικάς κυβερνήσεις.
197. Πῶς κυβερνῶνται αἱ ἐπαρχίαι ;
 — Ὅλαι αἱ τοπαρχίαι, 27 τὸν ἀριθμόν, ἔχουν συμμαχίαν πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν κοινῶν συμφερόντων, τὰ ὁποῖα διευθύνει εἰς σύλλογος ἀντιπροσώπων κατ' ἔτος συνερχομένων ἐξ ὅλων τῶν τοπαρχιδῶν.

198. Ποίας ἐπισήμους πόλεις ἔχει;

— Πόλεις ἐπίσημοι καὶ παραποτάμιοι εἶναι ἡ Βασιλεία, Γενεύη, Βέρνη, Φριβούγη.

199. Ἐχει καταρράκτην ἡ Ἑλβετία;

— Πλησίον τῆς πόλεως Σχαφούσης εἶναι καταρράκτης περιφέρματος τοῦ Ῥήνου, ὅπου ὁ ποταμὸς οὗτος ἔχων πλάτος 100 μέτρων κρημνίζεται ἀπὸ 25 μέτρων ὕψους.

200. Ὅποια εἶναι ἡ Γενεύη;

— Γενεύη, εἶναι ἡ πλέον ἀξιοσημεῖωτος πόλις τῆς Ἑλβετίας, ἔχει θέσιν ὠραίαν ἐπὶ τῆς ὀμωνύμου αὐτῆς λίμνης καὶ πολλὰ ἐπιστημονικὰ καταστήματα. — Πληθυσμὸς 40 χιλιάδες.

Υ'. ΑΥΣΤΡΙΑ.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

201. Πῶς ὀρίζεται ἡ Αὐστρία;

— Ἡ Αὐστρία ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ῥωσσίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βουαρίας καὶ Ἑλβετίας, πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Σαξωνίας, Πρωσσίας καὶ Ῥωσσίας καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας.

202. Ποῖα εἶναι τὰ ὄρη τῆς;

— Τὸ Ἄρλον, αἱ Τειριακκαὶ καὶ Αὐστριακαὶ, αἱ Ὑψηλαὶ Ταυέρναι, αἱ Σαλτσοβουργικαὶ, Σαλτσοκαμμεργούτιαι, Καρνικαὶ, Ἰουλιακκαὶ κτλ. Ἄλπεις, ὁ Βοημικὸς Δρυμὸς, κτλ.

203. Ποῖοι οἱ ποταμοὶ τῆς;

— Ὁ Δούναβις, ὁ Ἄλθις, ὁ Μάρχος, ὁ Ἔνσος, ὁ Ἴννος, ὁ Τραῦνος, ὁ Ὄδερ, ὁ Βιστούλας, ὁ Πάδος, κτλ.

204. Ποῖαι αἱ λίμναι τῆς;

— Ἡ Ἄλσταϊτερ, Τράουν, Ἄτερ, Μόνδ, Ἄβερ.

205. Ὅποια εἶναι ἡ Αὐστρία;

— Ἡ Αὐστρία εἶναι τόπος εὐκρατος, ὑγιεινὸς καὶ καρποφόρος, πλὴν ἄθλια γεωργημένως.

206. Πῶς ὀνομάσθη ἐσχάτως;

— Ἡ αὐστριακὴ αὐτοκρατορία, ὀνομασθεῖσα ἐσχάτως Αὐστριακοσυγγρικὴ αὐτοκρατορία, σύγκειται ἀπὸ διάφορα χωριστὰ ἔθνη, τὰ ὅποια ἦσαν πρότερον ἀνεξάρτητα.

207. Ποῖαν κυβέρνησιν ἔχει, ποῖαν θρησκείαν καὶ ποῖον πληθυσμὸν;

— Κυβέρνησις, μοναρχία, μεταβληθεῖσα εἰς συνταγματικὴν καὶ ἐσχάτως ἐπανελθοῦσα εἰς τὰ πρότερα. — Θρησκεία ἐπικρατοῦσα ἡ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας. — Πληθυσμὸς 33 ἑκατομμύρια ἐκ τῶν

δοπίων 3 εἶναι χριστιανοὶ τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας καὶ τρία προτεστάνται.

208. Ποίαις ἐπικρατείαις περιέχει;

— Ἡ αὐστριακὴ αὐτοκρατορία περιέχει τὰς ἐξῆς χώρας: τὸ ἀρχιδουκάτον τῆς Αὐστρίας, τὴν Στυρίαν, Ἰλλυρίαν, Τυρολίαν, Βοημίαν, Μοραυίαν καὶ Σιλεσίαν. Ὅλοι αὐταὶ λέγονται Γερμανικαὶ χῶροι. Ἡ δὲ Γαλικία χωριζομένη ἀπὸ τῆς Οὐγγαρίας ὑπὸ τῶν Καρπαθίων ὄρέων, ἡ Οὐγγαρία περιλαμβάνουσα τὴν Σλαβονίαν καὶ Κροατίαν, ἡ Δακλυατία καὶ ἡ Τρανσυλβανία πρὸς ἀνατολὰς τῆς Οὐγγαρίας, λέγονται Σλαβο-Οὐγγαρικαὶ χῶροι.

209. Ὅποιοι εἶναι ὁ χαρακτὴρ τῶν Αὐστριακῶν;

— Ἡ καθ' αὐτὸ Αὐστρία ἔχει ὑπερηφάνους καὶ ὄχι πολλὰ πεπαιδευμένους εὐγενεῖς· ὁ δὲ κοινὸς λαὸς ἔχει καλὴν ἠθικὴν καὶ τὰ μεγάλα ἐγκλήματα εἶναι σπάνια εἰς αὐτὴν τὴν ἐπικράτειαν.

210. Ὅποιοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Οὐγγαρίας;

— Ἡ Οὐγγαρία, ὡς καὶ ἡ Βοημία καὶ ἡ Μοραυία ἔχουν κατοίκους πλέον φωτισμένους. — Ἐμπορικὴ παράλιος πόλις (εἰς τὸν μυχὸν τοῦ Ἀδριατικοῦ κόλπου) εἶναι ἡ Τεργέστη, ὅπου κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες. — Βουδα, πρωτεύουσα τῆς Οὐγγαρίας ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως· αὕτη συγκοινωνεῖ διὰ γεφύρας ἐκ πλοιαρίων μὲ τὴν Πέσταν, μεγίστην πόλιν τῆς Οὐγγαρίας, κειμένην εἰς τὴν ἀντικρὺ ὄχθην.

211. Ποία εἶναι μητρόπολις τῆς Αὐστρίας;

— Ἡ Βιέννη, ἡ ποτὲ μητρόπολις τῆς Γερμανίας εἶναι τῶρα ἡ πρώτη πόλις τῆς αὐστριακῆς αὐτοκρατορίας, ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάβεως κειμένη. Εἰς αὐτὴν συχνάζουσι ἔμποροι ἀπὸ διάφορα ἔθνη τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας καὶ εἶναι ὀνομαστὴ διὰ τὸ κάλλος τῶν περιχώρων τῆς, καὶ τὴν τρυφήν καὶ παραλυσίαν τῶν εὐγενῶν τῆς. — Πληθυσμὸς 580 χιλιάδες.

5' ΓΕΡΜΑΝΙΑ.

Ὅρια, ὄρη, λίμναι, ποταμοί.

212. Ποῖα ὄρια ἔχει ἡ Γερμανία;

— Ἡ Γερμανία ἔχει πρὸς Β. τὴν Βαλτικὴν καὶ Βόρειον θάλασσαν καὶ τὴν Δανίαν, πρὸς Ν. τὴν Ἑλβετίαν, τὴν Ἰταλίαν καὶ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, πρὸς Α. τὴν Αὐστρίαν καὶ τὴν Πρωσσίαν καὶ πρὸς Δ. τὰς Κάτω Χώρας καὶ τὴν Γαλλίαν.

213. Ποῖα ὄρη;

— Ὁεν Βέεν, Σχνέε-Κόπε, Ὁρτελεσπίτζε, Γκρογλόκνερ.

214. Ποῖται αἱ λίμναι;

— Αἱ τοῦ Ἄμμερ, Βύρμ καὶ Χιέμ, ἢ τοῦ Μύριτζ, Φλέσεν καὶ Πλάουερ.

215. Ποῖοι οἱ ποταμοί;

— Ὁ Δούναβις, ὁ Ῥήνος, ὁ Ἐμς, ὁ Βέσερ, ὁ Ἐλβας, ὁ Ἐϊδερ, ὁ Ὄδερ.

216. Εἰς τί διαιρεῖται ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία;

— Ἡ γερμανικὴ αὐτοκρατορία ἢ τὸ ὅλον τῆς Γερμανίας κειμένης εἰς τὸ κέντρον τῆς Εὐρώπης (πρὸς ἀνατ. τῆς Γαλλίας) διαιρεῖται εἰς βόρειον καὶ νότιον.

217. Ἀπὸ τί συγκροτεῖται ἡ βόρειος γερμανικὴ συμμαχία;

— Ἡ βόρειος γερμανικὴ συμμαχία ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸ βασιλείον τῆς Σαξωνίας μὲ πρωτεύουσαν τὴν Δρέσδην, ἀπὸ τὰς ἐλευθέραις πόλεις Λυβέκην, Ἀμβούργον καὶ Βρέμην, καὶ ἀπὸ πολλὰ μικρὰ κράτη ὅσον τὰ δουκάτα τοῦ Μακλεμβούργου, τοῦ Βρούνσβικ, κτλ. Τῆς συμμαχίας ταύτης τὴν διεύθυνσιν καὶ προεδρείαν ἔχει ἡ Πρωσία, ἣτις ἔχει 26 ἑκατομμύρια κατοίκους.

218. Ἀπὸ τί συγκροτεῖται ἡ νότιος;

— Τὴν δὲ νότιον Γερμανίαν ἀποτελεῖ τὸ μέγα δουκάτον τῆς Βαυαρίας μὲ πρωτεύουσαν Καρλοσρούην, τὸ τῆς Ἑσσης Δαρμστάτης, τὸ βασιλείον τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τὸ βασιλείον τῆς Βυαρίας. — Πληθυσμὸς περὶ τὰ 16 ἑκατομμύρια.

219. Ποῖα εἶναι ἡ θρησκεία αὐτῶν; διατί εἶναι ἐπίσημος ἡ Γερμανία;

— Θρησκεία, οἱ ἡμίσεις αὐτῶν προτεστάνται, οἱ δ' ἄλλοι λατῖνοι· οἱ προτεστάνται ἐπικρατοῦν εἰς τὰ ἀρκτικά μέρη, οἱ δὲ λατῖνοι εἰς τὰ μεσημβρινά.

Ἡ Γερμανία εἶναι ἐπίσημος διὰ τὰ πολλὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς καταστάμακτα, διὰ τοὺς πεπαιδευμένους αὐτῆς ἄνδρας καὶ συγγραφῆς καὶ διὰ τὴν ἐντελῆ κατάστασιν τῶν τεχνῶν καὶ ἐπιστημῶν.

220. Ἡ Πρωσία ἀπὸ τί συγκροτεῖται; Πόσον πληθυσμὸν ἔχει; Ποῖα προϊόντα;

— ΠΡΩΣΙΑ. Ἡ Πρωσία συγκροτεῖται ἀπὸ διαφοροὺς ἐπαρχίας καὶ δουκάτα εἰς ἓν βασιλείον ἰσχυρόν. — Οἱ κάτοικοι τῆς Πρωσίας φημίζονται ὡς στρατιωτικοὶ καλοί. — Πληθυσμὸς περὶ τὰ 24 ἑκατομμύρια. — Θρησκεία ἐπικρατοῦσα ἡ προτεσταντικὴ. — Κυβέρνησις, βασιλεία συνταγματικὴ. — Προϊόντα: γεννήματα καὶ ὄσπρια, λινάριον, κρασί τῶ Ῥήνου, βοσκήματα καὶ ἤλεκτρον (κεχρμπάρ). — Καθέδρα Βερολίον· πόλις μεγάλῃ καὶ ἐπίσημος εἰς τὸν νομόν τῆς Βρανδεμβουργίας.

221. Ὅποια εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Πρωσίας;

— Τὸ Βερολίον, ὅπου διατρίβει ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσίας, εἶναι ὠρχία καὶ κελκτισμένη πόλις ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ Σπρῆίου· ἔχει

37 γεφύρας καὶ 15 πύλας, ἐξ ὧν ἡ μία, ἡ λεγομένη τοῦ Βρανδεμβούργου, εἶναι κτισμένη κατὰ τὸ σχέδιον τῶν προπουλαίων τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν· φέρει δὲ τὰ πρωτεῖα ἐν τῇ Γερμανίᾳ καὶ διὰ τὰ ἐκπαιδευτικὰ τῆς καταστάσεως. — Πληθυσμὸς 630 χιλιάδες.

Ἡ πρωσσικὴ μοναρχία περιελάμβανε τὰ ἐξῆς 7 τμήματα: 1) τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Κάτω Ῥήνου ἢ τὴν δυτικὴν Πρωσσίαν. — 2) τὴν Πομερανίαν παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. — 3) τὴν Βρανδεμβουργίαν. — 4) τὴν πρωσσικὴν Σαξωνίαν. — 5) τὴν Σιλεσίαν. — 6) τὴν ἰδίως Πρωσσίαν παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν πρὸς Ἄνατι: τῆς Πομερανίας, καὶ 7) τὸ μέγα δουκάτον τοῦ Πόζεν, τὸ ὁποῖον ἀπετέλει πρότερον μέρος τοῦ βασιλείου τῆς Πολωνίας. Τῷ δὲ 1866 κινήσασα πόλεμον πρὸς τὴν Δανίαν, Αὐστρίαν καὶ Γερμανίαν προσέλαβε καὶ τὰ ἐξῆς: 1) τὸ Ὀλστέιν καὶ Σιέσβικ πρὸς Ν. τῆς Δανίας 2) τὸ βασίλειον τοῦ Ἀνόβερ 3) τὴν ἐκλεκτορικὴν Ἑσσην 4) τὸ δουκάτον τοῦ Νασσῶ καὶ 5) τὴν Φραγκοφόρτην. Τῷ δὲ 1870 κηρύξασα πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας ἐνίκησεν αὐτὴν κατὰ κράτος εἰς διαφόρους μάχας καὶ πολιορκήσασα τοὺς Παρισίους ἠνάγκασεν αὐτὴν νὰ κλείσῃ συνθήκην δι' ἣς παρεχωρήθη αὐτῇ ἡ Ἀλσατία καὶ ἡ Λορραίνη.

222. Ἡ Βαυαρία ποίας τάξεως βασιλεῖον εἶναι; Πόσον πληθυσμὸν ἔχει;

— ΒΑΥΑΡΙΑ. Ἡ Βαυαρία εἶναι δευτέρως τάξεως βασιλεῖον εἰς τὴν Εὐρώπην καὶ μία τῶν καρποφόρων χωρῶν τῆς Γερμανίας. — Κυβέρνησις, μοναρχία συνταγματικὴ. — Πληθυσμὸς, 4 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια. — Ὄρησκειά ἐπικρατοῦσα, ἡ δυτικὴ, ἀλλ' εἶναι καὶ προτεστάνται περὶ τὸ $\frac{1}{2}$ τοῦ πληθυσμοῦ. — Καθέδρα τὸ Μόναχον. — Αὐγούστα (Ἀουσβούργη), ἀρχαία καὶ σημαντικὴ πόλις διὰ τὸ ἐμπορίον τῆς, ἔχουσα 50 χιλιάδας κατοίκων.

223. Ποία εἶναι ἡ ἐπισημότερα πόλις τῆς Βαυαρίας;

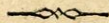
— Τὸ Μόναχον, ἡ πρωτεύουσα τῆς Βαυαρίας, εἶναι μία τῶν ἐρασμιωτέρων γερμανικῶν πόλεων καὶ τὸ κέντρον τῶν πολυτιμωτέρων χειροτεχνημάτων τοῦ βασιλείου· ἔχει δὲ καὶ σημαντικὰ τῆς φιλολογίας καὶ τῶν ἐπιστημῶν καταστήματα, βιβλιοθήκας καὶ μουσεῖα. — Πληθ. 170 χιλιάδες.

223. Ποῖαι αἱ τῆς Σαξωνίας;

— Ἡ Δρέσδη, ἡ πρωτεύουσα τῆς Σαξωνίας, εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον καλοκτισμένας πόλεις τῆς Εὐρώπης. Ἡ τοποθεσία τῆς ἐπάνω εἰς τὰς δύο πλευράς τοῦ ποταμοῦ Ἄλβιος εἶναι ὠραιοτάτη. — Πληθ. 140 χιλ. — Λειψία πόλις σημαντικὴ διὰ τὸ πανεπιστήμιον καὶ τὴν βιβλιοθηκίαν τῆς.

224. Ποία εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Γερμανίας;

— Ἡ Ἀμβούργη, εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἐμπορικὴ πόλις τῆς Γερμανίας. Πληθυσμὸς 170 χιλ. αὕτη κατεστράφη ὑπὸ πυρκαϊᾶς κατὰ τὸ 1842.

Ζ'. ΚΑΤΩ ΧΩΡΑΙ (ΟΛΛΑΝΔΙΑ ΚΑΙ ΒΕΛΓΙΟΝ).

"Ορια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

225. Ποῖα τὰ ὄρια τῶν Κάτω Χωρῶν;
— Ἡ Ὀλλανδία ἔχει ὄρια πρὸς Δ. καὶ Β. τὴν Βόρειον θάλασσαν, πρὸς Α. τὴν Γερμανίαν, πρὸς Ν. τὴν Γαλλίαν.

226. Ποῖα τὰ ὄρη;

— Αἱ Ἀρδέναι ἐν τῷ δουκάτῳ τοῦ Λουξεμβούργου.

227. Τίνες οἱ ποταμοί;

— Ὁ Σκάλδης, ὁ Μάας, ὁ Ρήνος, ὁ Ὑσερ

228. Ποῖαι αἱ λίμναι;

— Ἡ Γρεισλανδία, ἡ Γρονίγγη, ἡ Ὀλλανδία, ἡ Ἀρλέμου θάλασσα.

229. Ποῖον βασιλεῖον ἀπέτελει πρότερον ἡ Ὀλλανδία καὶ τὸ Βέλγιον;

— Ἡ Ὀλλανδία καὶ τὸ Βέλγιον (πρὸς Β. τῆς Γαλλίας) ἐσχημάτιζαν μέχρι τοῦ 1831 ἐν βασιλείῳ, τὸ τῶν Κάτω Χωρῶν τῶρα ὅμως εἶναι βασιλεία χωριστά.

230. Διατί ὀνομάζονται Κάτω Χῶραι;

— Ὀνομάζεται ὁ τόπος οὗτος Κάτω Χῶραι, διότι εἰς τινὰ μέρη εἶναι τῶ ὄντι χαμηλότερος ἀπὸ τὴν θάλασσαν καὶ τοὺς ποταμούς. Δὲν εἶναι ὅμως πάντοτε πλημμυρισμένος, ἐπειδὴ εἰς τὸ παραθαλάσσιον ἔχουν ἐπίτηδες κατασκευασμένα προχώματα ὑψηλά· ξενερίζεται δὲ καὶ μὲ πλῆθος διωρύγων, αἵτινες χρησιμεύουσι καὶ ὡς δρόμοι.

231. Τί τόπος εἶναι τὸ Βέλγιον;

— Τὸ Βέλγιον, συνορευθὼν μὲ τὴν Γαλλίαν, ἔχει καρποφόρον γῆν καὶ ἐξάριστα καλλιεργημένην, παράγουσαν γεννήματα, κατάρθιον καὶ λινάριον.

232. Ἡ δὲ Ὀλλανδία;

— Ἡ Ὀλλανδία πρὸς Β. τοῦ Βελγίου ἔχει τόπον ἐπίπεδον καὶ χαμηλόν, γεμάτον ἀπὸ παχείας βοσκίας, εἰς τὰς ὁποίας παχύνονται πᾶμπολλα βοσκήματα, πολὺ δίδοντα βούτυρον κάλλιστον καὶ τυρίον. — Τὸ κλίμα εἶναι ὑγρὸν μὲν καὶ ψυχρὸν ἀλλ' ὑγιεινόν.

233. Ποῖα εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Ὀλλανδίας καὶ τοῦ Βελγίου;

— Πρωτεύουσα τῆς Ὀλλανδίας εἶναι ἡ Ἀμστερδάμη καὶ ἔδρα τοῦ βασιλέως ἡ Χάγη· τοῦ δὲ Βελγίου αἱ Βρυξέλλαι.

234. Ποῖος εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν Ὀλλανδῶν καὶ Βέλγων;

— Οἱ Ὀλλανδοὶ εἶναι τίμιοι καὶ ὀνομαστοὶ διὰ τὴν φιλοπονήαν, οἰκονομίαν καὶ καθαριότητά των. Οἱ δὲ Βέλγαι ὁμοιάζουσι πολὺ μὲ τοὺς Γάλλους, ἔχοντες ἐμπόριον μέγα καὶ βιομηχανίαν ἐξάριτον. Ὁ πληθυσμὸς καὶ τῶν δύο βασιλείων ὁμοῦ συμποσῶν-

ται εἰς 8 $\frac{1}{2}$ περίπου ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν ἡ Ὀλλανδία ἔχει τρία καὶ ἡμισυ ἑκατομμύρια. — Ἐρησκεία· οἱ Ὀλλανδοὶ εἶναι προτεστάνται, οἱ δὲ Βέλγαι λατῖνοι. — Κυβέρνησις, καὶ τῶν δύο οἱ βασιλεῖς εἶναι συνταγματικοί.

233. Ποῦ εἶναι ἐκτισμένη ἡ Ἀμστερδάμη καὶ πόσους κατοίκους ἔχει;

— Ἡ Ἀμστερδάμη, ἡ πρωτεύουσα τῆς Ὀλλανδίας, εἶναι κτισμένη ἐπάνω εἰς δρυῖνους πασσάλους εἰς ἕδαφος βαλτῶδες· διώρυγες δὲ περνοῦν διὰ μέσου τῶν κυριωτέρων τῆς δρόμων, καθὼς καὶ εἰς τὰς πλείοτάς πόλεις τῆς Ὀλλανδίας. — 260 χιλιάδες κάτοικοι. — Ἡ Χάγη καθέδρα τοῦ βασιλέως καὶ τῆς κυβερνήσεως. — Κάτοικοι 85 χιλιάδες.

236. Ποῖα εἶναι ἡ πρωτεύουσα τοῦ Βελγίου;

— Αἱ Βρυξέλλαι, πρωτεύουσα τοῦ Βελγίου, καλῶς κτισμένη καὶ στολισμένη μὲ ὠραῖα δημόσια κτίρια καὶ μὲ βιομηχανικὰ καταστήματα, χορηγεῖ πολλοὺς εὐπορίας καὶ εὐζωίας τρόπους εἰς τοὺς κατοικοῦντας αὐτήν, ὥστε ὀνομάζονται καὶ μικρὰ Παρίσια. Ἐχει ἐκτεταμένον ἐμπόριον καὶ 180 χιλιάδας κατοίκων.

γ'. ΑΓΓΛΙΑ ΚΑΙ ΣΚΩΤΙΑ.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

237. Ποῖα εἶναι τὰ ὅρια τῆς Ἀγγλίας;

— Ἡ Ἀγγλία περιβρέχεται ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ.

238. Τίνα τὰ ὄρη;

— Ὁ Βέν-Νεύις, Βέν Νίβις, Βέν Μάκδουι, Κράσφελδ, Γεραοῦν Τυέλ.

239. Τίνες οἱ ποταμοί;

— Ὁ Τάμεσις, ὁ Οὐμβερ, ὁ Μερστές, ὁ Σεύερν, ὁ Φόρθ, ὁ Σχά-
ναν, ὁ Λίφφρενς, ὁ Βάνν.

240. Τίνες αἱ λίμναι;

— Ἡ Βιλανδερμέρ, ἡ Δερβέντ, τὸ Κοννιστόν, ἡ Νέος, ἡ Τάκ, Κιλλαρνέκ κτλ.

241. Τί εἶναι ἡ Μεγάλη Βρετανία;

— Ἡ Μεγάλη Βρετανία, ἐπάνω εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Σκωτία, εἶναι νῆσος καθὼς καὶ ἡ Ἰρλανδία.

242. Ἀπὸ ποίας νήσους σύγκειται ἡ Μεγάλη Βρετανία;

— Ἡ Ἀγγλία, Σκωτία καὶ Ἰρλανδία συγκροτοῦν τὸ ἡνωμένον βασιλεῖον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας, τὸ ὁποῖον ὑπερέχει ὅλους τοὺς ἄλλους τόπους, κατὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἀξίαν τῶν ἐργοχρεῶν

καὶ τοῦ ἐμπορίου του καὶ κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ ναυτικοῦ του.

243. Ἐχει ἄλλας ἀποικίας ἢ Ἀγγλία;

— Τὸ βασιλεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας ἐξουσιάζει πολλὰς ἀποικίας εἰς ὅλα τὰ μέρη τοῦ κόσμου καὶ ἕως 160 ἑκατομμύρια ἀνθρώπων.

244. Ὅποιον τὸ πολίτευμα, ὁ πληθυσμὸς καὶ ἡ θρησκεία;

— Βασιλεία συνταγματικῆ. — Πληθυσμὸς τοῦ ἠνωμένου βασιλείου τῆς Μεγάλης Βρετανίας περὶ τὰ 30 ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν 22 ἑκατομμύρια εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Σκωτίαν καὶ 8 εἰς τὴν Ἴρλανδίαν. — Θρησκεία, ἡ τῶν προτεσταντῶν εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα θρησκεία τοῦ βασιλείου, εἰς τὴν Ἴρλανδίαν ὅμως οἱ λατινοὶ εἶναι πλειότεροι.

245. Ὅποιον εἶναι τὸ κλίμα;

— Ἡ Ἀγγλία εἶναι ὑγρὸς καὶ ὀμβρῶδης τόπος.

246. Ὅποιος ὁ χαρακτήρ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σκώτων;

— Οἱ Ἀγγλοὶ εἶναι σοβαροὶ, φωτισμένοι καὶ ἐπιδομένοι εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὸ ἐμπόριον. — Οἱ Σκῶτοι εἶναι καλλίτερον ἀναθρεμμένοι καὶ ἠθικώτεροι, διότι ἔχουσι πλῆθος δημοσίων σχολείων καὶ προσοχὴν εἰς τὰ τῆς θρησκείας παραγγέλματα.

247. Ὅποιοι εἶναι οἱ Ἴρλανδοί;

— Οἱ Ἴρλανδοὶ εἶναι γενικῶς ἀμαθεῖς καὶ δεισιδαίμονες καὶ πτωχότατοι. Ὁ τόπος τῶν εἶναι ὀμβρῶδης, ὑγρὸς καὶ εὐκαρπὸς καὶ περιβόητος διὰ τὸ ὠραῖον πράσινον τῆς χλόης του.

248. Ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς Μεγάλης Βρετανίας;

— Εἰς τὴν Μεγάλῃν Βρετανίαν ἡ καθέδρα τοῦ βασιλείου τὸ Λονδίον, κτισμένη εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Ταμίσιου εἶναι ἡ πρώτη πόλις τοῦ πολιτισμένου κόσμου κατὰ τὸν πληθυσμὸν, τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ πλούτη. — Δρόμους ἔχει γενικῶς καλοκτισμένους μὲ περιπάτους καλοὺς εἰς τὰ πλάγια. — Εἶναι δὲ ἐπίσημος διὰ τὸ πλῆθος καὶ τὴν ἔκτασιν τῶν βιομηχανικῶν καὶ φιλολογικῶν καὶ ἐλεημονικῶν αὐτῆς καταστημάτων. — Πληθυσμὸς 3 ἑκατομμύρια.

249. Ποία τῆς Ἰρλανδίας;

— Τὸ Δουβλίον εἰς τὴν Ἰρλανδίαν εἶναι ἡ δευτέρα πόλις τῶν Βρετανικῶν νήσων. Ὀλίγαι πόλεις τῆς Εὐρώπης κατ' ἀναλογίαν ἔχουσι πλειότερα μεγαλοπρεπῆ δημόσια καὶ ὠφέλιμα καταστήματα. — Πληθυσμὸς 320 χιλιάδες περίπου.

250. Ποία ἡ τῆς Σκωτίας;

— Ἡ Ἐδιμβούργη, πρώτη πόλις τῆς Σκωτίας, δὲν εἶναι μὲν τόπος ἐμπορίου ἢ ἐργοχειρῶν, ἀλλὰ φημίζεται διὰ τὰ φιλολογικὰ τῆς καταστήματα καὶ τοὺς πεπαιδευμένους τῆς ἀνδρας. — Πληθυσμὸς 200 χιλιάδες.

Γ.

ΒΟΡΕΙΟΙ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ.
ΡΩΣΣΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΩΝΙΑ, ΣΒΕΚΙΑ ΚΑΙ ΝΟΡΒΗΓΙΑ,
ΔΑΝΙΜΑΡΚΙΑ.

α'. ΡΩΣΣΙΑ.

Όρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

231. Πῶς ὁρίζεται ἡ Ῥωσσία ;
— Ἡ Ῥωσσία ὁρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου ὠκεανοῦ, πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἀσίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σουηδίας, τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, τῆς Πρωσσίας καὶ τῆς Αὐστρίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Περσίας.

232. Τίνα τὰ ὄρη ;
— Ἡ Φιννία, τὸ Ὀλενετζ, τὰ ὄρη τοῦ Βαλδάζι, τὰ Κκουχάσια καὶ τὰ Οὐράλια.

233. Τίνες οἱ ποταμοί ;
— Ὁ Βιστούλας, ὁ Νεύας, ὁ Κοῦμος, ὁ Ναρόθας, ὁ Δούναβις, ὁ Δνιέστερος, ὁ Δνιέπερος, ὁ Πάσβιγ, ὁ Ὀνεγας, ὁ Μέζεν, ὁ Βόλγας, ὁ Σαμούρας.

234. Τίνες αἱ λίμναι ;
— Ἡ Λάδογα, ἡ Ὀνεγα, ἡ Παϊάνα, ἡ Σαίμα, ἡ Ἐνάρα καὶ ἡ Κουβενσκόη.

235. Ὅποια εἶναι ἡ Ῥωσσία ;
— Ἡ Ῥωσσία εἶναι ἡ μεγαλειτέρα ἐπικράτεια τῆς Εὐρώπης, ἀλλ' ὄχι καὶ πυκνὰ κατοικημένη. — Εἰς τὰ βόρεια μέρη εἶναι ψυχροτάτη καὶ ἀκαρπος, εὐκρατος δὲ καὶ καρποφόρος εἰς τὰ μεσημβρινὰ καὶ γενικῶς πολλὰ ὀμαλή. — Ἐκτείνεται ἀπὸ τὸν παγωμένον Ὠκεανὸν ἕως κάτω εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, περιλαμβάνουσα τὸ ἡμισυ σχεδὸν τῆς Εὐρώπης, ἓν μέγα μέρος τῆς Ἀσίας καὶ μέρος τῆς βορείου Ἀμερικῆς.

236. Πόσοι εἶναι οἱ κάτοικοι τῆς Ῥωσσίας καὶ ὅποιαν θρησκείαν ἔχουσιν ;
— Οἱ κάτοικοι τῆς Ῥωσσίας συμποσοῦνται εἰς 70 ἑκατομμύρια, ἐξ ὧν τὰ 62 κατοικοῦσι τὴν Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσσίαν. — Θρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ τῆς ἀνατολικῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας.

237. Ὅποια εἶναι ἡ κυβέρνησις τῆς Ῥωσσίας ;
— Μοναρχία ἀπόλυτος, ὃ δὲ μονάρχης φέρει τὸν τίτλον αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσσιῶν. — Χαρακτήρ. Ὁ κοινὸς λαὸς τῆς Ῥωσσίας εἶναι γενικῶς ἀμαθής καὶ ἀγροϊκός καὶ μέγα πλῆθος πρότε-

ρον δούλοι τῶν εὐγενῶν· ἀλλὰ κατὰ τὸ 1857 ἀπηλευθερώθησαν οὗτοι παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀλεξάνδρου τοῦ Β'.

238. Τί προϊόντα ἔχει ἡ Ῥωσσία;

— Σίδηρον, πλατίναν, χρυσόν, γεννήματα ἄφθονα, γουναρικά, λινάριον, σχοινία, ξυλικήν, χαβιάρι καὶ διάφορα παστόψαρα.

239. Ποία εἶναι ἡ καθέδρα καὶ ποῖαι αἱ ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Ῥωσσίας;

— Ἡ Πετρούπολις νῦν, καὶ πρότερον ἡ Μόσχα, μεγάλαι καὶ πλούσιαι πόλεις. — Ἐμπορικαὶ πόλεις· ἡ Ὀδησσός καὶ τὸ Ταϊγά-νιον, κείνται δέ, ἡ μὲν Ὀδησσός εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν, τὸ δὲ Ταϊγάνιον εἰς τὴν Ἀζοφικὴν, ὅπου κατοικεῖ καὶ πλῆθος Ἑλλήνων. — Ἀρχάγγελος, παρχλίος πόλις εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν.

260. Πῶς εἶναι διηρημένη ἡ Ῥωσσία;

— Ὅλη ἡ εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία εἶναι διηρημένη εἰς 50 διοικη-
τικὰς τοπαρχίας ἢ μεγάλους νομούς.

261. Τί ἦτον ἡ Πολωνία πρότερον;

— Ἡ Πολωνία ἢ Λεχία ἦτο πρότερον ἀνεξάρτητον βασιλεῖον, διηρέθη ὅμως πρό τινων χρόνων μεταξὺ τῆς Αὐστρίας, Πρωσσίας καὶ Ῥωσσίας. — Τὸ μεγαλειότερον αὐτῆς μέρος εἶναι τῶρα ὑπὸ τὴν κυβέρνησιν τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Ῥωσσίας, ὅστις λέγεται καὶ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας.

262. Ὅποιος εἶναι ὁ τόπος τῆς Πολωνίας καὶ ὁ χαρακτήρ τῶν κατοίκων τῆς;

— Ἡ Πολωνία εἶναι τόπος ψυχρὸς μὲν ἀλλ' ὀμαλὸς καὶ καρπο-
φόρος μὲ λαὸν γενικῶς ἀγροῖκον καὶ ἀμαθῆ. — Ἐπικρατοῦσα θρη-
σκεία ἡ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας. — Πληθυσμὸς ἕως 5 ἑκατομμύρια.

263. Ποίαν ἔχει πρωτεύουσαν;

— Τὴν Βαρσοβίαν.

364. Ὅποιους τόπους ἐξουσιάζει ἡ Ῥωσσία;

— Ἡ Ῥωσσία ἐξουσιάζει πολὺ πλέον ἐκτεταμένους τόπους εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Ἀμερικὴν· ὅλη ἡ ἐπικράτεια αὐτῆς ἐξισοῦται μὲ τὸ ἕβδομον τῆς κατοικησίου γῆς.

265. Ποῖαι πόλεις εἶναι ἐπίσημοι;

— Ἡ Μόσχα, ἡ Πετρούπολις, ἡ Βαρσοβία.

264. Ὅποια εἶναι ἡ Μόσχα;

— Μόσχα, ἡ παλαιὰ μητρόπολις τῆς Ῥωσσίας, εἰς τὴν ὁποίαν στέφονται οἱ αὐτοκράτορες ἐκάτῃ εἰς τὸν πόλεμον τοῦ 1812, ἀλλ' ἀνεκτίσθη ἔπειτα ὠραιότερα καὶ τακτικωτέρα· ἔχει ἐκτεταμένον ἐμπόριον. — Πληθυσμὸς 350 χιλιάδες.

267. Ὅποια εἶναι ἡ Πετρούπολις;

— Ἡ Πετρούπολις, μία τῶν πλέον μεγαλοπρεπῶν πόλεων τῆς Εὐρώπης, εἶναι κτισμένη εἰς τόπον, ὅπου πρὸ 150 χρόνων ἐφαί-
νοντο ὀλίγα καλύβια ψαράδων· τῶρα δὲ εἶναι καθέδρα τῆς Ῥωσ-

σικῆς αὐτοκρατορίας καὶ τὸ κέντρον ἐκτεταμένου ἐμπορίου. κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Πέτρου τὸ 1703 ἐπὶ τῶν δύο ὄχθων καὶ ἐπὶ νησιδίων τοῦ ποταμοῦ Νεύα. Ἔχει δὲ πλῆθος ἐκκλησιῶν καὶ παλατιῶν μεγαλοπρεπῶν.— Πληθυσμὸς 500 χιλ.— Πρὸς Δ. καὶ πλησίον τῆς Πετρούπολεως ὑπάρχει ἡ νῆσος Κρουσκάδη εἰς τὴν ὅποιαν εἶναι ναύσταθμος ὄχυρὸς καὶ ἀπόρθητος.

268. Ὅποια εἶναι ἡ Βαρσοβία;

— Βαρσοβία ἡ πρωτεύουσα τῆς Πολωνίας, περιέχει πολλὰς εὐτελεῖς ξυλίνκας οἰκίας καὶ ὀλίγα ὠραία κτίρια.— Πληθυσμὸς 240 χιλιάδες.

β) ΣΒΕΚΙΑ ἢ ΣΟΥΗΔΙΑ ΚΑΙ ΝΟΡΒΗΓΙΑ, ΛΑΘΟΝΙΑ.

Ὅρια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

269. Πῶς ὀρίζεται ἡ Σβεκία;

— Ἡ Σβεκία ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Βοθνικοῦ κόλπου καὶ Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Ῥωσικῆς πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ ὠκεανοῦ, πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου ὠκεανοῦ καὶ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς.

270. Τίνα τὰ ὄρη;

— Ὁ Σκαγκετελστίνδ, τὸ Σνεεχαυτάν, ὁ Σογνεφείλδ, τὰ Θουλικὰ ὄρη.

271. Τίνες οἱ ποταμοί;

— Ὁ Τορνέας, ὁ Κάλιξ, ὁ Ἀγγερμάν, ὁ Λιούσνης, ὁ Γάτας, ὁ Ἄλτὲν κτλ.

272. Τίνες αἱ λίμναι;

— Ἡ Βένερν, ἡ Βέτερν, ἡ Ἰέλμαρν, ἡ Μάλαρν.

273. Ὅποια εἶναι ἡ Σβεκία;

— Ἡ Σβεκία ἢ Σουηδία, εἶναι καὶ αὐτὴ ψυχρὸς τόπος, πετρώδης καὶ βουνώδης εἰς τὰ δυτικὰ μέρη, καὶ ὀμαλὸς πλησίον εἰς τοὺς αἰγιαλοὺς τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης.— Χαρακτῆρ. Οἱ Σβέκιοι ἔχουν δημόσια σχολεῖα πολλὰ, καὶ εἶναι γενικῶς γραμματισμένοι καὶ τίμιοι.— Πληθυσμὸς περὶ τὰ 4 ἑκατομμύρια.— Ἐρησικαὶα προτεσταντικῆ.— Κυβέρνησις συνταγματικὴ μοναρχία.— Προϊόντα πολυάριθμα μεταλλεῖα, τὰ ὅποια φέρουν σίδηρον καὶ χαλκὸν τῆς καλλίστης ποιότητος, πλῆθος παστῶν ὀψαρίων καὶ ξυλικήν.— Καθέδρα· Στοκόλμη, κτισμένη ἐπὶ νησιδίων μιᾶς λίμνης.— Κλίμα· ὁ ἀήρ αὐτοῦ τοῦ τόπου εἶναι πολλὰ ψυχρὸς ἀλλὰ καὶ πολλὰ ὑγιεινός. Χειμῶνα κάμνει ἐννέα μῆνας καὶ καλοκαίριον τρεῖς.

274. Ὅποια εἶναι ἡ Νορβηγία;

— Ἡ Νορβηγία χωρίζεται ἀπὸ τὴν Σβεκίαν διὰ μεγάλης σειρᾶς

ὄρέων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις, ὅθεν εἶναι ψυχρότατος, βουνώδης καὶ ἀκαρπος τόπος· ἐδόθη δὲ καὶ ὑπόκειται τώρα εἰς τὸν βασιλεῖα τῆς Σβεικίας, ἀφ' οὗ οὗτος παρεχώρησε τὴν Φινλανδίαν εἰς τοὺς Ῥώσους. Τὰ παραθαλάσσια τῆς Νορβηγίας φημίζονται διὰ φοβερόν τινα θαλασσοστρόβιλον (ὀρματί τῆς θαλάσσης), ὅστις σύρει πρὸς ἑαυτὸν καὶ καταροφᾷ καράβια καὶ κήτη πολλὰ μίλλια ἀπέχοντα.

275. Ὅποιος εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν Νορβεγῶν καὶ πῶς τρέφονται;

— Οἱ Νορβεγοὶ εἶναι τίμιοι καὶ φιλόξενοι ἀλλ' ἀγροῖκοι καὶ ἀγρόμματοι. Ζωοτροφοῦνται δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ κунήγιον, ὀψάρευμα καὶ κόψιμον ξυλικῆς ναυπηγησίμου δι' ἐξαγωγὴν. — Ἐρησκεία ἢ προτεσταντικὴ. — Πληθυσμὸς 1 ἑκατομμύριον καὶ 400 χιλιάδες. — Πρωτεύουσα Χριστιανία.

276. Τί λέγεται Λαπωνία καὶ ὁποῖοι εἶναι οἱ Λάπωνες;

— ΛΑΠΩΝΙΑ. Τὰ ἀρκτικά μέρη τῆς Ῥωσσίας, Σβεικίας καὶ Νορβηγίας ὀνομάζονται ἰδίως Λαπωνία καὶ εἶναι ἔρημος καὶ παγωμένος τόπος. — Οἱ Λάπωνες εἶναι μικρόσωμοι, ἀμαθεῖς, δεισιδαίμονες καὶ βάρβαροι. — Ζῶσιν ἀπὸ ὀψαρεύματος ἢ κунηγίου οἱ κατοικοῦντες τὰ παράλια καὶ τοὺς βάλτους· οἱ δὲ ὀρεινότεροι ἔχουσι κοπάδια ἐνὸς ζῶου ὀνομαζομένου ρένου, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζονται καὶ ὡς φορτηγὸν ζῶον· τρέφονται δὲ καὶ μὲ τὸ γάλα καὶ τὸ κρέας αὐτοῦ καὶ ἐνδύονται μὲ τὸ δῆρμα του.

277. Ποία εἶναι πρωτεύουσα καὶ ποῦ κεῖται;

— Ἡ Στοκόλμη εἰς τὴν Σβεικίαν κεῖται ἐπάνω εἰς βραχώδεις νήστους καὶ εἶναι ἡ καθέδρα τῆς κυβερνήσεως, ἔχουσα πολλὰ βιομηχανικὰ ἐργοστάσια καὶ ἐκτεταμένον ἐμπόριον. — Πληθυσμὸς 130 χιλιάδες.

278. Τί εἶναι ἡ Χριστιανία;

— Χριστιανία ἡ ἀξιολογωτέρα πόλις εἰς τὴν Νορβηγίαν, καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως, θαυμαζομένη διὰ τὴν θέσιν καὶ τὸ κάλλος τῆς. — Πληθυσμὸς 40 χιλιάδες.

γ'. ΔΑΝΙΑ ἢ ΔΑΝΙΜΑΡΚΙΑ.

"Ορια, ὄρη, ποταμοί, λίμναι.

279. Πῶς ὀρίζεται ἡ Δανία;

— Ἡ Δανία ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Σκαγερράχ (Δανικὴ θάλασσα) καὶ τοῦ Καττεγάτ, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Καττεγάτ, τοῦ πορθμοῦ Σουνδ καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βορείου θαλάσσης, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Γερμανίας.

280. Τίνα τὰ ἔρη;

— Τὸ Ἴμμελβέργ, ὁ Σκιελλιγγκ-φείλδ.

281. Τίνες αἱ λίμναι;

— Λίμναι εἶναι περὶ τὰς 400, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἐπίσημοι εἶναι ἡ Ἄρρης, ἡ Ἑσρώμη, ἡ Μαριβόερ, ἡ Πλόνερ, ἡ Σελέντερ, ἡ Ραζεβούργερ.

282. Ἀπὸ ποίας νήσους σύγκειται ἡ Δανιμαρκία καὶ ποία εἶναι ἡ πρωτεύουσα;

— Ἡ Δανιμαρκία ἢ Δανία, πρὸς Ἄνατ. τῆς Μεγάλης Βρετανίας, σύγκειται ἀπὸ τὴν χερσόνησον Ἰουτλάνδην, ἣτις συνέχεται μὲ τὴν Γερμανίαν, ἀπὸ τὴν νῆσον Ἰσλανδίαν καὶ ἀπὸ διαφόρους ἄλλας νήσους κειμένας μέσα εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν. — Ἡ μεγαλύτερα αὐτῶν τῶν νήσων εἶναι ἡ Ζηλανδία, ἐπὶ τῆς ὁποίας κεῖται ἡ Κοπενάγη ἡ καθέδρα τοῦ βασιλείου.

283. Ὅποιον εἶναι τὸ κλίμα τῆς Δανίας καὶ πῶς διαιρεῖται;

— Ἡ Δανιμαρκία εἶναι τόπος ὁμαλὸς καὶ καρποφόρος μὲ κλίμα ὑγρὸν μὲν ἀλλ' ὑγιεινόν. — Διαιρεῖται εἰς ἐπαρχίας, ἐκ τῶν ὁποίων καθεμία ἔχει ἓνα διοικητὴν καὶ ἓνα ἐπίσκοπον. — Χαρακ. Οἱ Δανιμαρκοὶ εἶναι τίμιοι καὶ φιλόπονοι, ἀλλ' ὄχι καὶ ὀνομαστοὶ διὰ τὴν μάθυσιν ἢ τὴν δραστηριότητά των. — Πληθ. ἐν ἑκατομμύριον καὶ 700 χιλ. — Θρησκεία προτεσταντικὴ. — Κυβέρνησις μοναρχία περιορισμένη, ὃ δὲ νῦν βασιλεύων εἶναι πατὴρ τοῦ βασιλείου ἡμῶν Γεωργίου.

284. Ποῦ κεῖται ἡ Ἰσλανδία καὶ εἰς ποῖον ἀνήκει;

— Ἡ νῆσος Ἰσλανδία, πρὸς τὰ ἀρκτικά μέρη τῆς Εὐρώπης κειμένη, ἀνήκει εἰς τὴν Δανιμαρκίαν.

285. Ὅποια εἶναι ἡ Ἰσλανδία;

— Εἶναι πετρώδης, ὄρεινὴ καὶ χιονοσκέπαστος, ἔχουσα ψυχρότατον κλίμα καὶ μακρὸν χειμῶνα. — Εἰς αὐτὴν εὐρίσκεται τὸ ἠφαίστειον ὄρος ἡ Ἐκλα καὶ θερμαὶ πηγαί, ἀπὸ τὰς ὁποίας ἀναπηδᾷ ζεστὸν νερὸν πολλάκις 30 μέτρα ὑψηλά. — Χαρακτήρ. Οἱ κάτοικοί της εἶναι πρὸ πολλοῦ καιροῦ ἐξημερωμένοι, φιλόπονοι καὶ βιομήχανοι.

286. Ὅποια εἶναι τὰ προϊόντα καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσλανδίας;

— Προϊόντα: βοσκήματα, γεώμηλα ἀντὶ σιταρίου, ὀψάρευμα φαλαινῶν καὶ φωκῶν κτλ. — Μόλις 54 χιλιάδων ψυχῶν κατοικοῦσιν αὐτὴν τὴν νῆσον, ἀπὸ τὴν ὁποίαν διέρχεται ὁ βόρειος πολικὸς κύκλος.

287. Ὅποια εἶναι ἡ Κοπενάγη;

— Ἡ Κοπενάγη, πρωτεύουσα τῆς Δανιμαρκίας ἐπὶ τῆς νήσου Ζηλανδίας κειμένη, εἶναι πόλις ἐμπορικὴ, πλουσία καὶ ὠραία. — Πληθυσμὸς 150 χιλιάδες.

ΑΣΙΑ.

ΘΑΛΑΣΣΑΙ ΙΔΙΑΖΟΥΣΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΛΠΟΙ,
ΛΙΜΝΑΙ, ΟΡΗ, ΠΟΤΑΜΟΙ.

288. Ποῖαι εἶναι αἱ θάλασσαί τῆς Ἀσίας;

ΘΑΛΑΣΣΑΙ.—Καμιτσατική καὶ Ὠχοτιστικὴ θάλασσα, βρέχουσαι τὰ ἀνατ. παράλια τῆς Ἀσιατικῆς Ῥωσσίας.—Ἰαπωνικὴ θάλασσα καὶ Σινικὴ, βρέχουσα τὴν Κίναν.—Βεγγαλικὴ θάλασσα ἢ κόλπος τῆς Βεγγάλης, μεταξὺ τῶν δύο χερσονήσων τῆς Ἰνδίας.—Ὀμανικὴ ἢ Ἀραβικὴ θάλασσα, μεταξὺ Ἰνδίας καὶ Ἀραβίας, καὶ κόλπος Περσικὸς, ὁ μεταξὺ Περσίας καὶ Ἀραβίας.—Κόλπος Ἀραβικὸς ἢ Ἐρυθρὰ θάλασσα, μεταξὺ Ἀραβίας καὶ Ἀφρικῆς.—Κόλπος Ὀβικός, εἰς τὸν βόρειον Ὠκεανὸν εἰς τὴν χώραν τῶν Σαμογετῶν.

289. Ποῖοι οἱ πορθμοί;

ΠΟΡΘΜΟΙ.—Πορθμὸς Βερίγγιος πρὸς Β., χωρίζων τὴν Ἀσίαν ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν.—Πορθ. τῆς Μαλάκκας, μεταξὺ τῆς χερσονήσου Μαλάκκας καὶ τῆς νήσου Σουμάτρας.—Πορθμὸς Ὀρμούσιος εἰς τὸ ἔμβασμα τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης, καὶ ὁ Ἑλλησποντος καὶ ὁ Βόσπορος.

290. Ποῖα τὰ ἀκρωτήρια;

ΑΚΡΩΤΗΡΙΑ.—Ῥιζαλαγάτης, ἡ μεσημβρινοανατολικὴ ἄκρη τῆς Ἀραβίας τὸ Κομορῖνον, ἢ τῆς Ἰνδοστάνης, καὶ Ῥομάνιον ἢ τῆς χερσονήσου Μαλάκκας. Ἀκρωτήριο Ἀνατολικὸν καὶ ἀκρωτ. Βόρειον ἐπὶ τῆς Καμιτσατικῆς Ἀκρωτήρ. Μπαμπᾶς εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν πρὸς Βορρᾶν τῆς Μιτυλήνης.

291. Ποῖαι αἱ λίμναι;

ΛΙΜΝΑΙ.—Αἱ μέγισται εἶναι δύο, ὧσται ὀνομάζονται καὶ θάλασσαί.—Ἡ Κασπία θάλασσα (μεταξὺ Περσίας καὶ Γεωργίας), καὶ ἡ Ἀραβικὴ θάλασσα (Ἀραβίς λίμνη) εἰς τὴν ἀνεξάρτητον Ταρταρίαν, ὁμοῦ μὲ ἄλλας πολλὰς μικροτέρας, μεταξὺ τῶν ὁποίων λογίζεται καὶ ἡ Ἀσφαλτίτις λίμνη, λεγομένη καὶ Νεκρὰ θάλασσα, εἰς τὴν Παλαιστίνην.

292. Ποῖα τὰ ὄρη;

ΟΡΗ.—Τὰ Οὐράλια, διαχωρίζοντα τὴν Εὐρωπαϊκὴν καὶ Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν. Εἰς τὸ κέντρον ἢ Ἀλταϊκὴ σειρὰ πρὸς τὰ βόρεια μέρη τῆς Σινικῆς Ταρταρίας.—Ὁ Καύκασος, μεταξὺ Μαύρης καὶ Κασπίας θαλάσσης.—Τὸ Ἀραράτ, τὸ ὁποῖον χωρίζει τὴν Τουρκίαν ἀπὸ τὴν Περσίαν.—Ὁ Ταῦρος, ἐκτεινόμενος ἀπὸ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν ἕως τὰς Ἰνδίας.—Τὰ Γαταῖα, διαπερῶντα, εἰς δύο σειρὰς Ἀνατ. καὶ Δυτικὴν, τὴν Ἰνδικὴν χερσονήσον ἕως τὸ ἀκρωτήριο Κομο-

ρίνον.—**Ἰμαλῆα** (**Ἰμαος**) εἰς τὴν **Θιβετίαν**, τὰ ὑψηλότερα ἔρη τοῦ κόσμου.

293. Πῶς λέγονται Ἰμαλαία ἔρη;

— Ἰμαλαία ἔρη λέγονται τὰ χωρίζοντα τὰς Ἰνδίας πρὸς βορρᾶν ἀπὸ τὴν **Θιβετίαν**.

294. Πῶς λέγεται ἡ κορυφή αὐτῶν;

— Μία κορυφή αὐτῶν, λεγομένη **Τσαμουλάρη**, ἔχει ὕψος 8,700 μέτρ. ἢ 26,800 ποδ. τὸ δὲ ὕψος τῶν ἑρέων μετρεῖται ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.

295. Ποίους ποταμούς ἔχει ἡ Ἀσία;

ΠΟΤΑΜΟΙ. — **Ὄβυς** καὶ **Λένας**, χυνόμενοι εἰς τὴν παγωμένην **θάλασσαν**.—ὁ **Βόλγας** καὶ ὁ **Οὐράλης** εἰς τὴν **Κασπίαν**.—ὁ **Τίγρις** καὶ ὁ **Εὐφράτης** εἰς τὸν **Περσικὸν κόλπον**.—ὁ **Ἰνδὸς** εἰς τὴν **Περσικὴν θάλασσαν**.—ὁ **Γάγγης** καὶ ὁ **Κοδαβερῆς** εἰς τὸν **κόλπον τῆς Βεγγάλης**.—ὁ **Κιάγγον** εἰς τὴν **Κιτρίνην θάλασσαν** καὶ ὁ **Σαγγαλιένος** εἰς τὴν **Ἰαπωνικὴν**.

296. Ποίας χερσονήσους;

ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΙ. — Ἡ **τῆς Μικρῆς Ἀσίας**, ἡ **τῆς Ἀραβίας**, αἱ τῶν **Ἰνδιῶν**, διαχωρίζομεναι ἀπὸ τὸν **κόλπον τῆς Βεγγάλης**. ἢ τῆς **Μαλάκας**, ἡ **τῆς Κορέας** καὶ ἡ **τῆς Καμιτσάτικας**.

297. Ὅποια εἶναι ἡ Ἀσία;

— Ἡ Ἀσία εἶναι ἡ μεγαλύτερα τῶν τριῶν ἡπείρων τοῦ παλαιοῦ κόσμου, καὶ ἡ πολυανθρωποτέρα προσέτι.

298. Ποία σύνορα ἔχει;

Σύνορα. Περιορίζεται πρὸς **Β.** ἀπὸ τὸν βόρειον παγωμένον **Ὠκεανόν**, πρὸς **Δ.** ἀπὸ τὴν **Εὐρωπαϊκὴν Ῥωσσίαν**, ἀπὸ τὴν **Ἀζοφικὴν** καὶ τὴν **Μαύρην θάλασσαν** καὶ τὸν **Ἑλλήσποντον**, ἀπὸ τὴν **Μεσόγειον** καὶ ἀπὸ τὴν **Ἐρυθρὰν θάλασσαν** (ἥτις τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν **Ἀφρικὴν**), πρὸς **Μ.** ἀπὸ τὸν **Ἰνδικὸν ὠκεανόν** καὶ πρὸς **Α.** ἀπὸ τὸν **Εἰρηνικόν**.

Ἡ Ἀσία ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸν βόρειον παγωμένον Ὠκεανὸν ἕως εἰς τὸν Ἰνδικὸν (εἰς τὸν Ἰσημερινόν), καὶ ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Εὐρώπης ἕως ἀντικρῆ τῆς Ἀμερικῆς εἰς τὸν Εἰρηνικόν, ἔχει δύο ἑκατομμύρια καὶ διακοσίας χιλιάδας λευγῶν τετραγωνικῶν ἐπιφάνειαν. Περιέχει ὅμως καὶ ἐρήμους ἐκτεταμέναις καὶ ἀκάρπους, καὶ κλίματα καὶ θερμοκρασίας διαφόρους. Οἱ βόρειοι τόποι αὐτῆς εἶναι ψυχρότατοι καὶ ἄκαρποι, οἱ πρὸς Ἀνατολὰς καὶ Δυσμὰς εὐκρατοὶ καὶ ἑκαρπῶτατοι· οἱ δὲ μεσημβρινοὶ καὶ μεσημβρινοδυτικοὶ θερμοὶ καὶ εὐκαρπῶτατοι· διότι ἐκεῖ ἐπικρατοῦσι δύο ὥραι τοῦ ἔτους, ἡ τῶν ἀδιακόπων βροχῶν (φθινοπύρον) καὶ ἡ τῆς ἀνομβρίας ἢ τοῦ θέρους ἀπὸ τὸν μάρτιον ἕως τὸν νοέμβριον.

Προϊόντα. Εἰς τοὺς εὐκράτους τόπους ἔχει σιτάριον καὶ ὅλα τὰ λοιπὰ γεννήματα καὶ ὄσπρια, ρύζι, κρασίον, ὀπωρικά ἐξάρετα, φυτὰ διάφορα· εἰς δὲ τοὺς θερμοὺς ἔχει πρὸς τούτους καὶ ἰαματικά βότανα, θυμίαμα, φοίνικας,

καφέν, τσάι, ζαχαροκάλαμον, λουλάκιον, κακάον και πλήθος ἀρωμάτων· ὄλα τὰ πρὸς χρῆσιν τοῦ ἀνθρώπου συνειθισμένα κτήνη και βοσκήματα, ἰδίως δὲ ἐλέφαντα και πιθήκους, προσέτι χρυσόν, ἄργυρον, μαργαριτάρια, ἀδάμαντας και ἄλλους πολυτίμους λίθους.

Χαρακτήρ. — Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας ἐν γένει φαίνονται ὀλίγον προχωρημένοι εἰς τὰς τέχνας και ἐπιστήμας· εἶναι πολὺ ὀκνηροί, τρυφηλοὶ και μαλακοί, πλὴν ὀλίγων τινῶν ἔθνων ὀρεινῶν και τῶν Ταρτάρων. Κατὰ τὸ χρῶμα οἱ μὲν εἶναι ἄσπροι τῆς Καυκασίας φυλῆς, ἄλλοι δὲ ἐλαϊόχρους και ὀλίγοι μελαψοὶ και μαῦροι.

Ἦθη ἔχουσιν ὄλως διόλου διαφέροντα ἀπὸ τὰ τῶν Εὐρωπαίων. — Ἐρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ Μωαμεθανικὴ και αἱ τῶν ἐθνικῶν διάφοροι εἰδωλολατρεῖαι.

Πληθυσμός. — Ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀσίας συμποσοῦνται περὶ τὰ 700 ἑκατομμύρια. — Κυβερνήσεις, ὄλα μοναρχικαὶ ἀπόλυτοι.

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ.

299. Ποίας ἐπικρατείας ἔχει ἡ Ἀσία;

— Ἡ Ἀσία περιέχει εἰς τὰ δυτικὰ αὐτῆς μέρη, α') τὴν Ἀσιατικὴν Τουρκίαν και τὴν Ἀραβίαν· εἰς τὰ μεσημβρινὰ β') τὴν Περσίαν και τὰς Ἰνδίας· εἰς τὸ μέσον γ') τὴν Κίναν και τὴν ἀνεξάρτητον Ταρταρίαν· εἰς τὰ βόρεια δ') τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν και εἰς τὰ ἀνατολικά ε') τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους.

α'. ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ.

(Πληθυσμός 16 ἑκατομμύρια.)

300. Πῶς ἐλέγето ἄλλοτε ἡ Ἀσιατικὴ Τουρκία;

— Τὸ μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας, τὸ ὁποῖον βρέγεται ἀφ' ἐνὸς μέρους ἀπὸ τὴν Μαύρην θάλασσαν και τὴν Προποντίδα και ἀπὸ τοῦ ἐτέρου ἀπὸ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν ἕως ἀντικρυ τῆς Κύπρου, παλαιὰ ἐλέγето Μικρὰ Ἀσία και τὴν σήμερον Ἀνατολή, διότι κεῖται πρὸς ἀνατολὰς τῆς Εὐρώπης.

301. Ὅποιον εἶναι τὸ κλίμα τῆς και ἀπὸ ποίους ἑκατοικεῖτο;

— Ὅλον αὐτὸ τὸ μέρος ἔχει γῆν καρποφόρον και παμφόρον, ἑκατοικεῖτο δὲ παλαιὰ ἀπὸ τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες ἀπὸ τὴν Ἑλλάδα εἶχον ἀποικίσει τὰ παράλια και συστήσει πολιτείας ἀνεξαρτήτους. (Εἰς τὰ αὐτὰ παράλια και τὴν σήμερον οἱ κατοικοῦντες

"Ἕλληνες ἔχουσι τὴν αὐτὴν θρησκείαν τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος, καὶ λαλοῦσι καὶ τὴν αὐτὴν γλῶσσαν, καθὼς καὶ οἱ εἰς τὰ παράλια τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας διασωζόμενοι· πολλοὶ ὁμως ἀπὸ τοὺς κατοικοῦντας τὰ μεσόγεια μέρη ἔχασαν τὴν γλῶσσαν τὴν ἑλληνικὴν, ἀλλὰ φυλάττουσιν ἀκόμη τὴν θρησκείαν). Οἱ κάτοικοι οἱ μὲν εἶναι χριστιανοὶ τοῦ ἀνατολικοῦ δόγματος· οἱ δὲ περισσότεροι Ἀρμένιοι, Μωαμεθανοὶ καὶ Ἰουδαῖοι.

302. Ποῖαι εἶναι σημαντικαὶ πόλεις τῆς Ἀσίας;

— Πόλεις σημαντικαὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας εἶναι ἡ Σμύρνη εἰς τὸν κόλπον τὸν πρὸς μεσημβρίαν τῆς Μιτυλήνης, περίφημος διὰ τὸ ἐμπόριόν της. — Πληθυσμὸς 200 χιλιάδες. — Σκούταρι εἰς τὸν Βόσπορον ἀντικρὺ τῆς Κωνσταντινουπόλεως. — Ἡ Προῦσσα (εἰς τὴν Προποντιδα), ὀνομαστὴ διὰ τὰ θερμὰ της λουτρὰ καὶ διότι ἐχρημάτισε καθέδρα τοῦ Τουρκικοῦ βασιλείου πρὶν τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἔχει 100 χιλιάδας κατοίκους. — Σινώπη καὶ Τραπεζοῦς εἰς τὴν Μαύρην θάλασσαν. — Ἡ Ἀγκυρα, μεσόγειος, περίφημος καὶ αὐτὴ διὰ τὰς αἰγᾶς της, τῶν ὁποίων τὸ μαλακὸν καὶ λεπτὸν μαλλίον κάμνει τὰ ἀξιόλογα σαλένια ὑφάσματα.

303. Τί ὀνομάζεται Συρία;

— ΣΥΡΙΑ. Τὸ μέρος τὸ ὁποῖον περιέχεται ἀπὸ τὰ κάτω τῆς Κύπρου παράλια ἕως εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ προχωρεῖ εἰς τὰ μεσόγεια ἕως εἰς τὸν Εὐφράτην ποταμὸν λέγεται Συρία, ὀνομαστὴ καὶ αὐτὴ εἰς τὴν παλαιὰν ἑλληνικὴν ἱστορίαν· τὴν σήμερον δὲ ἐπίσημος, διότι αὐτοῦ εἶναι ἡ Παλαιστίνη, εἰς τὴν ὁποίαν κεῖται ἡ Ἱερουσαλήμ καὶ ὁ ἅγιος Τάφος· δηλαδὴ οἱ τόποι ἐκεῖνοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐγεννήθη, ἔζησε καὶ ἔπαθεν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς καὶ λόγος τοῦ Θεοῦ, διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπινου γένους. — Ἄλλαι πόλεις σημαντικαὶ τῆς Συρίας εἶναι: ἡ Ἀντιόχεια ἐπὶ τοῦ Ὀρόντου ποταμοῦ ἀρχαία καὶ ὀνομαστὴ πόλις περιέχουσα 10 χιλιάδες κατοίκων.

304. Ποῖαι ἄλλαι πόλεις εἶναι ἐπίσημοι;

— Τὸ Χαλέπι καὶ ἡ Δαμασκὸς εἶναι πολυανθρωπότεραι καὶ ἐμπορικαί. — Εἰς τὰ παράλια κεῖνται ἡ Τρίπολις καὶ ἡ Βηρυτός· Ἄκρη ἢ Πτολεμαῆς ἰσχυρὸν παράλιον φρούριον καὶ Ἰάφα (Ἰόππη) ὅπου ἀράζουσι οἱ προσκυνηταὶ τοῦ ἁγίου Τάφου καὶ ἐκεῖθεν ἀναβαίνουσιν εἰς Ἱερουσαλήμ. Ὀλίγον ἄνω αὐτῶν τῶν παραλίων κεῖται ἡ Κύπρος περὶ τῆς ὁποίας ἐλαλήσαμεν.

305. Ποῦ κεῖται ἡ Ἀρμενία;

— Τὸ ἐκεῖθεν τῆς Συρίας ἐπίλοιπον μέρος τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας περιλαμβάνει τὰς ἀνατολικὰς ἐπαρχίας αὐτῆς, μεταξὺ

τῶν ὁποίων εἶναι ἡ Ἀρμενία, ὑψηλός, ὄρεινός καὶ ψυχρὸς τόπος, ὅπου ὁ Τίγρις καὶ ὁ Εὐφράτης πηγάζουσι καὶ ὅπου κεῖται τὸ ὄρος Ἀραράτ, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐστάθη ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε. Πρωτεύουσα Ἐρζερούμη, τὸ κέντρον τοῦ ἐμπορίου μεταξύ Τουρκίας καὶ Περσίας.

306. Ὑπάρχει καὶ ἄλλη ἐπαρχία;

— Πρὸς νότον τῆς Ἀρμενίας εἶναι ἡ Διαμβερκίρη, ἐπαρχία ποτιζομένη ἀπὸ τὸν Τίγριν καὶ ἔχουσα ὀμώνυμον πρωτεύουσαν. Εἰς αὐτὴν τὴν ἐπαρχίαν ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ εἶναι ἡ Μοσούλη, ἐμπορικὴ πόλις πλησίον τῆς ἀρχαίας Νινευθῆς. — Ἡ Βαγδάτη, ὀνομαστὴ πόλις πλησίον τῆς ἀρχαίας Βαβυλῶνος καὶ ἡ Βασόρα πλησίον τοῦ Περσικοῦ κόλπου, σημαντικὴ πόλις διὰ τὸ ἐμπόριόν της μὲ τὰς Ἰνδίας.

Ἡ μεταξὺ τῶν δύο μεγάλων ποταμῶν τοῦ Τίγριος καὶ Εὐφράτου χώρα ὀνομάζετο Μεσοποταμία ἀπὸ τοὺς παλαιούς· ἡ δὲ τῶν Χαλδαίων χώρα ἔκειτο πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Εὐφράτου.

ΑΡΑΒΙΑ.

(Πληθυσμὸς 12 ἑκατομμύρια.)

307. Ποῦ κεῖται ἡ Ἀραβία καὶ πῶς ὀρίζεται;

— Κεῖται πρὸς μεσημβρίαν τῆς Συρίας εἰς σχῆμα μεγάλης χερσονήσου, περιοριζομένη πρὸς νότον ἀπὸ τὴν Περσικὴν θάλασσαν, πρὸς Δ. ἀπὸ τὸν Ἀραβικὸν κόλπον (Ἐρυθρὰν θάλασσαν) καὶ πρὸς τὸν Περσικὸν πρὸς Α. Εἰς τὸ ἐσωτερικόν της ἔχει ἐκτεταμένους ἐρήμους καὶ πεδιάδας ἀμμώδεις καὶ ἀνύδρους, ὅπου γίνεται καὶ καθύς ὑπερβολικὴ καὶ πολλοὶ νομάδες λαοὶ κατοικοῦσι.

308. Ποίας ἐπισήμους πόλεις ἔχει;

— Πόλεις ἐπίσημοι ἡ Μέκκα καὶ ἡ Μεδινά, εἰς τὴν πρώτην τῶν ὁποίων ἐγεννήθη καὶ εἰς τὴν ἄλλην ἐτάφη ὁ Μωάμεθ· ὅθεν πηγαινουσιν εἰς αὐτὰς οἱ Μωαμεθανοὶ προσκυνηταί. — Ἄλλη πόλις παράλιος εἶναι ἡ Μόκκα εἰς τὴν ἐπαρχίαν τοῦ Ἰεμέν, ὅθεν ἐξάγεται καὶ ὁ καφές, ὁ λεγόμενος ἰεμένικος. — Ἄδεν εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἐρυθρᾶς θαλάσσης, ἀνήκουσα εἰς τοὺς Ἀγγλοὺς. — Μασχάτη, παράλιος πόλις περὶ τὰς ἀρχῆς τοῦ Περσικοῦ κόλπου. — Τὸ ὄρος Σινᾶ κεῖται ἐπὶ τῆς χερσονήσου τῆς σχηματιζομένης εἰς τὸν μυχὸν τῆς Ἐρυθρᾶς θαλάσσης. — Προϊόντα, φοίνικες, θυμαίωμα, κόμμι, καφές, γοργοκάμηλοι καὶ ἵπποι οἱ ὠραιότατοι τοῦ κόσμου, οἱ λεγόμενοι ἀραβικοί.

β'. ΠΕΡΣΙΑ ΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ.

309. Ποῦ κεῖται ἡ Περσία καὶ ποῖαν ἔχει πρωτεύουσαν;

— 1) Ἡ Περσία (μεταξὺ τοῦ Περσικοῦ κόλπου καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης) συνεχομένη μετὰ τὰ ΝΑ. τῆς Ἀσιατικῆς Τουρκίας ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Τεχεράνην, ὅπου τὴν σήμερον κατοικεῖ καὶ ὁ βασιλεὺς, ὅστις λέγεται καὶ Σάχης ἢ Σοφῆς τῆς Περσίας. — Περιέχει 140 χιλ. κατοίκων καὶ βασιλικὸν παλάτιον μεγαλώτατον. Ἡ Ἰσπαχάνη καθέδρα, περιέχει 100 χιλ. κατοίκων. — Πληθ. 12 ἑκατομμύρια. — Κυβέρνησις δεσποτικῆ. — Θρησκεία μωαμεθανικὴ τῆς αἰρέσεως τοῦ Ἀλῆ.

310. Ποῖαν ἔχει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν της;

— Ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Περσίας ὑπόκειται τὸ βασίλειον τῆς Ἐράτης συνορευθὸν πρὸς Α. μ' αὐτὴν καὶ ἔχον 2 ἑκατομμύρια πληθυσμόν. Ἐράτη ἡ πρωτεύουσα ἔχει ἱκανὸν ἐμπόριον καὶ 100 χιλιάδας κατοίκων.

311. Πόθεν ἔλαβε τ' ὄνομά της ἡ Ἰνδία;

— 2) Ἰνδία. Εἶναι χώρα ἐκτεταμένη, ἣτις ὠνομάσθη οὕτως ἀπὸ τὸν Ἰνδὸν ποταμὸν καὶ διαιρεῖται διὰ τοῦ κόλπου τῆς Βεγγάλης καὶ διὰ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ εἰς δύο μεγάλας χερσονήσους τὰς πρὸς ἀνατολὰς τῆς Ἀραβίας· ἐξ αὐτῶν δέ, ἡ μὲν πρὸς δυσμὰς λέγεται Ἰνδοστάνη, ἡ δὲ πρὸς ἀνατολὰς Ἰνδοσινική ἢ Ἰνδοκίνα.

312. Ποῦ κεῖται ἡ Ἰνδοστάνη καὶ πῶς διαιρεῖται;

— Ἡ Ἰνδοστάνη εἶναι χερσόνησος, ἣτις περιλαμβάνεται σχεδὸν μεταξὺ τοῦ Ἰνδοῦ καὶ τοῦ Γάγγου ποταμοῦ· περιέχει δὲ πολλὰς καὶ ἐκτεταμένας ἐπικρατείας, αἵτινες κατοικοῦνται ὑπὸ 175 ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων καὶ ἐμποροῦν νὰ διαιρεθῶσι α') εἰς ἐπικρατείας ἀνεξαρτήτους, διοικουμένας ὑπὸ αὐτοχθόνων βασιλέων λεγομένων Σείκων. — (Πληθυσμὸς αὐτῶν ὑπὲρ τὰ 15 ἑκατομμύρια). — β') Εἰς ἐπικρατείας συμμάχους τῶν Ἀγγλων ἢ ὑποτελεῖς εἰς αὐτούς. — (Πληθυσμὸς ὑπὲρ τὰ 40 ἑκατομμύρια). — γ') Εἰς ἐπικρατείας κατακτηθείσας ὑπὸ τῶν Ἀγγλων, αἵτινες ὁμοῦ μετὰς εἰς τὴν Βιρμανίαν περιέχουσιν ὑπὲρ τὰ 120 ἑκατομμύρια κατοίκων. — δ') Εἰς ἐπικρατείας κατακτηθείσας ὑπὸ ἄλλων εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶν καὶ περιεχοῦσας ἕως 500 χιλιάδας κατοίκων.

313. Ἡ ἀγγλικὴ ἐταιρία ἐξουσιάζει τὰς ἄλλας πόλεις;

— Ἡ ἀγγλικὴ ἐταιρία, ἡ λεγομένη τῶν Ἰνδιῶν, ἐξουσιάζει πρότερον καὶ διώκει ὅλας τὰς κατακτήσεις ταύτας. Τώρα ὁμοῦ διοικοῦνται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν ἀγγλικὴν κυβέρνησιν διαιρουνται δὲ εἰς τέσσαρας διοικήσεις. — Ἡ Καλκούτα εἶναι καθέδρα τοῦ διοικητοῦ τῆς Βεγγάλης. Ὁ δεύτερος διοικητὴς ἔχει καθέδραν τὴν Ἀγγραν· ὁ τρίτος τὴν Μαδράσην καὶ ὁ τέταρτος τὴν Βομ-

Εξήν.— Ἡ Πονδισχέρη εἶναι καθέδρα τῶν Γάλλων, ἡ Γόα τῶν Πορτογάλλων, τὸ Τραγγερέρ τῶν Δανιμαρκίων κτλ.

314. Ποῖαι ἄλλαι πόλεις εἶναι ὀνομασταί;

— Ὀνομασταὶ πόλεις εἶναι προσέτι ἡ Λαχόρη καὶ ἡ Καζεμίρη εἰς τὰ βόρεια μέρη κείμεναι πρὸς τὴν Θιβητίαν. Αὐταὶ κεῖνται εἰς τόπον ὑψηλὸν καὶ ὀνομαστὸν διὰ τὸ λεπτὸν μαλλίον τῶν αἰγῶν των, ἀπὸ τὸ ὁποῖον γίνονται τὰ ὠραῖα σάλια, τὰ λεγόμενα λαχούρια, ὀνομασθέντα, ὡς φαίνεται, ἀπὸ τὴν ἄνω ῥηθεῖσαν πόλιν Λαχόρη. Ἡ Θιβητία, εἰς τὴν ὁποίαν εὐρίσκονται τὰ ὑψηλότερα ὄρη τοῦ κόσμου λεγόμενα Ἴμακλία (Ἴμαος) εἶναι ὑποτελής εἰς τὴν Κίναν.—(Πληθυσμὸς 20 ἑκατομμύρια).

315. Εἰς πόσα τμήματα διαιρεῖται ἡ Ἰνδοσινική;

— Ἡ Ἰνδοσινική ἢ Ἰνδοκίνα διαιρεῖται 6 μεγάλα τμήματα, ἀποπερατούμενα εἰς τὴν ἐκτεινομένην μέχρι τοῦ Ἰσημερινοῦ σχεδὸν χερσόνησον τῆς Μαλάκκας.

316. Ποῖα ἄλλα κράτη περιέχει;

α) Τὸ βασιλεῖον τῶν Ἀσαμίων ἐπὶ τοῦ ὁποίου οἱ Ἄγγλοι ἔλαβαν πολλὰς κατακτήσεις.—β) Τὴν αὐτοκρατορίαν τῶν Βιρμάνων. Πληθυσμὸς 8 ἑκατομμύρια, — πρῶτεύουσα Αὖκ.—γ) Τὴν αὐτοκρατορίαν τῶν Ἀναμίων. Πληθυσμὸς 12 ἑκατομμύρια.—δ) Τὸ βασιλεῖον τῆς Σιχίης. Πληθυσμὸς 3 ἑκατομμύρια.—ε) Τὴν χερσόνησον τῆς Μαλάκκας· αὕτη περιέχει πολλὰ μικροκασίλεια, ἀλλ' οἱ Ἄγγλοι ἐξουσιάζουσι τὴν ὁμώνυμον πρῶτεύουσαν τῆς χερσονήσου, καὶ ἔχουσι πολλὴν ἰσχὴν εἰς τὸν τόπον καὶ καταστήματα διάφορα.—ς) Τὴν γαλλικὴν Ἰνδοκίνα (πρὸς Ν. τοῦ Ἀναμ) πληθυσμὸς 1 ἑκατομμύριον.—Πρῶτεύουσα Σαίγὸνη.

317. Ποῖα φυλὴ κατάγεται ἀπὸ τὴν χερσόνησον τῆς Μαλάκκας;

— Τὸ γένος τῶν Μαλαίων, ἢ οἱ τῆς Θαλαίης φυλῆς ἄνθρωποι, κατάγονται ἀπὸ ταύτην τὴν χερσόνησον τῆς Μαλάκκας.—Προϊόντα τῶν Ἰνδιῶν εἶναι χρυσίον καὶ ἄλλα διάφορα μέταλλα, μαργαριτάρια, ἀδάμαντες, ἀρώματα, μετάξιον, λουλάκιον, ῥύζι, ζάχαρι κτλ.

318. Παῖται πόλεις κεῖνται μεταξὺ τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἰνδοστάνης;

— Μεταξὺ τῆς Περσίας καὶ τῆς Ἰνδοστάνης κεῖνται αἱ χῶραι τῶν Ἀφγανῶν καὶ Βελούχων (Ἀφγανιστανὴ καὶ Βελουχιστανὴ) ὑπὸ τῶν Περσῶν πολλάκις καὶ τῶν Μογγόλων κυριευθεῖσαι, νῦν δὲ διοικοῦνται ἀπὸ διαφόρους βασιλεῖς ἢ χάνας.

319. Ποίας ἄλλας πόλεις σημαντικὰς περιέχει;

— Εἰς τὴν Ἀφγανιστανὴν πόλεις σημαντικαὶ ἡ Καβούλη, ἡ Κανδαχάρη καὶ ἡ Μουλτάνη· εἰς δὲ τὴν Βελουχιστανὴν, κειμένην πρὸς Μ., πόλις σημαντικὴ εἶναι ἡ Κελάτη.

420. Ὅποιος εἶναι ὁ τόπος, οἱ κάτοικοι καὶ πόσος εἶναι ὁ πληθυσμὸς αὐτῶν;

— Ὁ τόπος περιέχει πολλὰς ἀμμώδεις ἐρήμους ἀλλὰ καὶ πε-

διάδας εὐφόρους γεννημάτων, βαμβακίου, φοινίκων καὶ ζαχαροκλάμμου. — Οἱ περισσότεροι τῶν Βελούχων εἶναι νομάδες, σκηνῖται καὶ τρομεροὶ λησταί. Ἐπικρατοῦσα θρησκεία ἡ μωαμεθανική. — Πληθυσμὸς 4 ἑκατομμύρια οἱ Ἀφγανοὶ καὶ 2 οἱ Βελούχοι. Οὗτοι δ' εἶναι τὴν σήμερον ὑποτελεῖς εἰς τοὺς Ἀγγλους.

γ') ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΚΙΝΑΣ ἢ ΣΙΝΙΚΗ.

321. Ἀπὸ τί σύγκεται ἡ αὐτοκρατορία τῆς Κίνας καὶ πῶς ὀρίζεται ;

— Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Κίνας σύκειται ἀπὸ τὴν ἰδίως Κίναν καὶ ἀπὸ τοὺς ὑποτελεῖς εἰς αὐτὴν τόπους τῆς Σινικῆς Ταρταρίας. Περιορίζεται δὲ πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν Ἀφγανιστανὴν, πρὸς Μ. ἀπὸ τὰς Ἰνδίας, πρὸς Ἀ. ἀπὸ τὴν Κινεζικὴν θάλασσαν καὶ ἀπὸ τὰς Ἰαπωνικὰς νήσους καὶ πρὸς Β. ἀπὸ τὴν Σιβηρίαν. Ἡ ἐπικράτεια αὕτη ἔχει ἑκτασιν μεγαλειτέραν ἀπὸ τὴν τῆς Εὐρώπης ὅλης. Πληθυσμὸς 630 ἑκατομμύρια.

322. Πόσον πληθυσμὸν ἔχει ἡ Κίνα ;

— Ἡ Κίνα ἰδίως, τὸ ἀρχαιότατον ἀπὸ ὅλα τὰ βασίλεια τοῦ κόσμου, ἔχει πληθυσμὸν μεγαλιτέρον ἀπὸ ὅλην τὴν Εὐρώπην.

323. Ποία εἶναι καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας καὶ πόσον πληθυσμὸν ἔχει ;

— Πεκίνον, ἡ καθέδρα τῆς αὐτοκρατορίας, περιέχει ὑπὲρ τὰ τέσσαρα ἑκατομμύρια κατοίκων καὶ ἐν παλάτιον τοῦ αὐτοκράτορος ἀξιοθέατον. Ἡ Καντὼν (πληθυσμὸς 1 ἑκατομμύριον) εἶναι παραθαλάσσιος πόλις ἐμπορικὴ. Μέχρι τοῦ 1859 μόνον εἰς τὴν πόλιν ταύτην ἠδύνατο νὰ διατρίβωσιν οἱ μὲ τὴν Κίναν ἐμπορευόμενοι ξένοι.

324. Ποῦ κεῖται τὸ μέγα τεῖχος ;

— Ὀλίγον πρὸς Β. τοῦ Πεκίνου εἶναι τὸ λεγόμενον Μέγα τεῖχος, ἔχον μῆκος 450 λευγῶν καὶ ὕψος 8 μέτρων, τὸ ὅποιον ἐκτίσαν ἄλλοτε οἱ Κινέζοι διὰ νὰ ἐμποδίσωσι τὰς εἰσβολὰς τῶν Ταρτάρων.

325. Ποῖαι ἄλλαι πόλεις εὐρίσκονται εἰς τὴν Κίναν ;

— Ἔως 4 χιλιάδες πόλεις περιετειχισμέναι εὐρίσκονται εἰς τὴν Κίναν διαιρουμένην εἰς 15 νομούς.

326. Ποῖα προϊόντα ἔχει ;

— Προϊόντα τὸ μεσημβρινὸν μέρος ἔχει σχεδὸν ὅμοια μὲ τὰ τῆς Ἰνδίας· ἴδιον δὲ τῆς Κίνας εἶναι τὸ τέτιον καὶ τὰ φαρφυρία ἐκεῖνα τὰ ὠραία, τὰ ἐπονομαζόμενα Κινεζικὰ.

327. Ποῖα εἶναι τὰ ἦθη, τὰ ἔθιμα καὶ ἡ θρησκεία τῶν Κινέζων ;

— Οἱ Κινέζοι ἔχουσι καὶ μορφήν διάφορον καὶ ἦθη καὶ ἔθιμα

ἴδια. Παλαιότερον ἀνεπτύχθησαν εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὸν πολιτισμόν, ὅστις εἶναι διάφορος ἀπὸ τὸν εὐρωπαϊκόν. — Οἱ Κινέζοι παρασταίνουντι πᾶσαν λέξιν μὲ ἴδιον σημεῖον, ὅθεν καὶ ἡ γλῶσσά των ἔχει πολλὰς χιλιάδας γραμμάτων. — Θρησκεία ἐπικρατοῦσα, μονοθεϊσμός.

328. Ποία εἶναι ἡ Σινικὴ Ταρταρία;

— Ἡ Σινικὴ ἢ Κινεζικὴ Ταρταρία εἶναι ὁ μεταξὺ Κίνας, Ἰνδιῶν καὶ Ἀφγανιστανῆς (ἀπὸ μεσημβρίας) καὶ τῆς Σιβηρίας (ἀπ' ἄρκτου) ἐκτεταμένος τόπος, περιλαμβάνων τὴν χερσόνησον τῆς Κορέας, τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Μοντσιουρίας, τὴν Μογγολίαν, τὴν Θιβετίαν καὶ τὴν μικρὰν Βουχαρίαν καὶ κατοικοῦμενος ἀπὸ πολλοὺς καὶ διάφορους λαούς, οἵτινες εἰς διάφορον κατάστασιν πολιτισμοῦ εὐρίσκονται, κατὰ τὸν ὅποιον κατοικοῦσι τόπον· διότι ποῦ μὲν ὁ τόπος εἶναι ὀρεινόςτατος, ποῦ δ' εὐφορος καὶ ἀλλοῦ ἔχει ἀπεράντους πεδιάδας ἐρήμους.

329. Ποῦ κατοικοῦσιν οἱ λαοὶ οὗτοι;

— Οἱ περισσότεροι τῶν λαῶν τούτων, ὄντες νομαδικοί, ἔκαμον εἰσβολὰς εἰς τοὺς μεσημβρινούς τόπους, ὥστε καὶ αὐτὴν τὴν Κίναν ἐκυρίευσαν.

ε') ΤΑΡΤΑΡΙΑ ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΣ.

330. Ποῦ κεῖται ἡ ἀνεξάρτητος Ταρταρία καὶ ἀπὸ τίνας κατοικεῖται;

— Κεῖται μεταξὺ τῆς Σινικῆς Ταρταρίας καὶ Περσίας καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, κατοικοῦμένη ἀπὸ διάφορα ἔθνη νομάδων λαῶν τῶν περισσοτέρων καὶ περιέχουσα ἀπεράντους πεδιάδας ἐρήμους καὶ τὴν μεγίστην λίμνην Ἀράλην. Οὗτος εἶναι ὁ τόπος τῶν παλαιῶν Σκυθῶν καὶ Μασσαγετῶν, περιέχων νῦν τὴν Τουρκομανίαν, τὴν Τουρκεστάνην καὶ τὴν μεγάλην Βουχαρίαν· ἀπ' ἐδῶ δ' ἐξῆλθον οἱ Τοῦρλοι καὶ οἱ Οὔνοι καὶ ὁ μέγας κατακτητὴς τῆς Ἀσίας Ταμερλάνος κατὰ τὸν ἰδ' αἰῶνα.

331. Ποία εἶναι πρωτεύουσα;

— Βουχάρα (πληθ. 150,000) πόλις σημαντικὴ νῦν, διότι δὲ αὐτῆς μεταβιβάζονται πολλὰ ἐμπορεύματα τῆς Περσίας καὶ τῶν Ἰνδιῶν εἰς τὴν Ῥωσσίαν καὶ ἄλλοτε δὲ ἦτον ὀνομαστὴ διὰ τὰ σχολεῖά της, ὅθεν ἐξήρχοντο οἱ διαβασμένοι ἢ οἱ Μουλάδες τῶν Τούρκων. Ἡ Σαμαρκάνδη ἦτον ἡ καθέδρα τοῦ Ταμερλάνου.

332. Τί προϊόντα ἔχει;

— Προϊόντα ἔχει ὁ τόπος χρυσόν, ἄργυρον, ὑδράργυρον, νάφθαλ καὶ διάφορα ὀπωρικά. — Πληθυσμὸν δὲ 8 ἑκατομμύρια.

ς') ΑΣΙΑΤΙΚΗ ΡΩΣΣΙΑ.

333. Ποία είναι ἡ Ἀσιατικὴ Ῥωσσία ;
 — Είναι ὅλον τὸ μέρος τὸ πρὸς βορρᾶν τῆς Κίνας καὶ τῆς Ταρταρίας, ἀπὸ τὰ ὅρια τῆς Εὐρώπης ἐκτεινομένη ἕως τὸν πορθμῶν τὸν Βερίγγιον, ἀντικρὺ τῆς Ἀμερικῆς.
334. Ποίους τόπους περιέχει ;
 — Περιέχει τὴν Σιβηρίαν καὶ Καμιτσάτικαν ἐκτεταμένους τόπους, ψυχροτάτους καὶ χιονοσκεπέστους τὸν πλειότερον καιρὸν τοῦ χρόνου.
335. Ποῖαι εἶναι σημαντικαὶ πόλεις ;
 — Πόλεις : Τοβόλσκη, πρωτεύουσα τῆς Σιβηρίας. — Νεριχίγκη, ἐμπορικὴ πόλις πλησίον τῶν μεθορίων τῆς Σινικῆς, ἔχουσα καὶ μεταλλεῖα ἀργύρου.
336. Ὅποια προϊόντα παράγει ;
 — Προϊόντα κύρια, πλατῖνα, χρυσός, ἄργυρος καὶ μύλυδος καὶ γουναρικὰ πολύτιμα, ὄλον σαμούρια, κακούμια κτλ.
337. Ὅποιος εἶναι ὁ πληθυσμός ;
 — Πληθυσμὸς περὶ τὰ 6 ἑκατομμύρια.—Εἰς τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσσίαν πρέπει νὰ προστεθῶσι καὶ ἡ (μεταξὺ Εὐρώπης, Κασπίας θαλάσσης καὶ Τουρκίας) Γεωργία καὶ Κιρκασία (τόποι περιφημοὶ διὰ τὴν ὠραιότητα τῶν κατοίκων των) καὶ ἡ Ῥωστικὴ Ἀρμενία πρὸ ὀλίγων χρόνων κατακτηθεῖσα. Οἱ τόποι οὗτοι, πρὸς Μ. τοῦ Καυκάσου κείμενοι, ἔχουσιν εὐκαρπον χώραν καὶ δύο ἑκατομμύρια κατοίκων.
338. Ποία εἶναι πρωτεύουσα τῆς Ἀρμενίας καὶ ποία τῆς Γεωργίας ;
 — Ἐριβάνη πρωτεύουσα τῆς Ἀρμενίας.—Τυφλίς πρωτεύουσα τῆς Γεωργίας καὶ καθέδρα τῆς διοικήσεως αὐτῶν τῶν ἐπαρχιῶν. Εἰς τὴν Ἀρμενίαν εἶναι τὸ ὄρος Ἀραράτ ὅπου ἐστάθη ἡ Κιβωτὸς τοῦ Νῶε κατὰ τὴν Ἰερὰν Γραφήν.
339. Ποῦ κατοικοῦσιν οἱ Σαμογέται ;
 — Εἰς τὸ ἀρκτικὸν μέρος τῆς Σιβηρίας κατοικοῦσιν οἱ Σαμογέται, ἄνθρωποι κοντοὶ καὶ ἀσχημότατοι, εἰς τὰ πρόσωπα τῶν ὁποίων δὲν φαίνεται οὔτε ἔγνος τοῦ πρωτοτύπου κάλλους τοῦ ἀνθρώπου.—Οἱ κάτοικοι τῆς Σιβηρίας τὸν χειμῶνα μεταχειρίζονται ἐφόλια ὡς ἀμάξας, τὰ ὁποῖα σύρουν σκύλοι ἐπὶ τῶν παγωμένων χιόνων.

ς') ΝΗΣΟΙ ΤΗΣ ΑΣΙΑΣ ΣΗΜΑΝΤΙΚΑΙ ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΙΡΗΝΙΚΟΝ
 ΚΑΙ ΙΝΔΙΚΟΝ ΘΚΕΑΝΟΝ.

340. Ποῦ κεῖνται αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι ;
 — Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κίνας κεῖνται αἱ Ἰαπωνικαὶ νῆσοι,

ἔχουσαι ἠφαίστεια πολλά καὶ πληθυσμὸν 38 ἑκατομμύρια—Οἱ κάτοικοι ὁμοιάζουσι τοὺς Κινέζους κατὰ τὰ ἦθη, εἶναι δὲ φιλοπονώτεροι καὶ μαχημώτεροι. Ὁ βασιλεὺς αὐτῶν λέγεται Κουῆος καὶ ἡ πρωτεύουσα Ἰεδῶ, ἔχουσα περὶ τὰ δύο ἑκατομμύρια κατοίκων. Βορειοανατολικά αὐτῶν εἶναι αἱ Κουρίλαι, πρὸς Ν. δὲ ἡ Φαρμόζα καὶ Μακκῆ μετ' ἄλλων παρὰ τὴν Σινικήν, ἡ Ἄνδαμάτη καὶ Νικοβάρη εἰς τὸν κόλπον τῆς Βεγγάλης.

341. Πού κεῖται ἡ Κεϋλάνη;

— Εἰς τὸν Ἰνδικὸν Ὠκεανὸν περὶ τὴν χερσόνησον τῆς Ἰνδίας εἶναι ἡ Κεϋλάνη νῆσος μεγάλη, πλουσία καὶ ἐμπορικὴ φέρουσα πολλά δένδρα καρποφόρα, ἐλέφαντας, τίγρεις, βῶδια καὶ διάφορα πτηνά.

342. Ποῖαι σωρεῖαι νήσων κεῖνται πρὸς ἀνατολάς;

— Ἄλλαι δύο σωρεῖαι νήσων πολυαριθμῶν εἶναι πρὸς Ἄνατ. αἱ Λακεδίβαι καὶ αἱ Μαλεδίβαι.—Αἱ Λακεδίβαι εἶναι πολυαριθμοί, πολὺ μικραὶ καὶ μόλις γνωσταί.—Αἱ Μαλεδίβαι, τῶν ὁποίων αἱ περισσότεραι εἶναι ἀκατοίκοιτοὶ διὰ τὴν πλημμύραν τῆς θαλάσσης, ἔχουν καρυδιάς πολλὰς καὶ πλῆθος κοχλιδίων, τὰ ὅποια οἱ Ἰνδοὶ μεταχειρίζονται ὡς νομίσματα.

343. Ποῖαι νῆσοι κεῖνται πρὸς δυσμάς;

— Πρὸς Δ. ἐν τῇ Μεσογείῳ περὶ τὴν Μικρὰν Ἀσίαν εἶναι αἱ νῆσοι Κύπρος, Ῥόδος, Σάμος κλπ. περὶ τῶν ὁποίων ἐλαλήσαμεν, καὶ ἡ Προκόννησος εἰς τὴν Προποντίδα.

ΑΦΡΙΚΗ.

ΟΡΗ, ΛΙΜΝΑΙ, ΠΟΤΑΜΟΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

344. Τίνα τὰ ὄρη τῆς Ἀφρικῆς;

— ΟΡΗ. Ὁρη ὀνομαστὰ τῆς Ἀφρικῆς εἶναι ὁ Ἄτλας, ὅστις ἀπὸ τὴν Αἴγυπτον ἐξαπλώνεται ἕως τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.—Τὰ Κογγικὰ ὄρη, τὰ ὅποια διαχωρίζουσι τὴν Νιγηριτίαν ἀπὸ τὴν Γουινέαν.—Τὰ ὄρη τῆς Σελήνης, τὰ πρὸς μεσημβρίαν τῆς Ἀβυσσινίας καὶ τὰ Λύπατα εἰς τὸ παράλιον τῆς Ζαγγουεθαρίας.

345. Τίνας αἱ λίμναι;

— ΛΙΜΝΑΙ. Λίμναι ὀνομασταὶ εἶναι ἡ Μενζαλέχη εἰς τὸ στόμα τοῦ Νείλου· ἡ τῆς Μοίριδος (Καίρου) εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἡ Δομβάη εἰς τὴν Ἀβυσσινίαν, ἡ Τσάδη εἰς τὴν Νιγηριτίαν, ἡ Μερσὺν εἰς τὴν Καφρερίαν, Νυάσση καὶ Οὐκερεσὺν ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν ἀνακαλυφθεῖσα πρὸ ὀλίγων ἔτων.

346. Τίνες οἱ ποταμοί;

ΠΟΤΑΜΟΙ. Ὁ Νεῖλος, ἀρχόμενος ἀπὸ τὴν Ἀβυσσινίαν περᾶ τὴν Νουβίαν καὶ Αἴγυπτον, καὶ χύνεται εἰς τὴν Μεσόγειον. — Ὁ Σε-νεγάλης καὶ Γαμβίας, οἵτινες διαρρέοντες τὴν Σενεγαμβίαν χύνονται εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν. — Ὁ Νίγηρ, ὅστις πηγάζων εἰς τὰ ὄρη τῆς Σενεγαμβίας διατρέχει τὸ ὄροπέδιον τῆς Νιγηριτίας καὶ διερχόμενος διὰ διασφάγος τὰ Κογγικὰ ὄρη χύνεται εἰς τὸν κόλπον τῆς Γουϊνέας, λεγόμενος ἐκεῖ Κυόρας· καὶ ὁ Γαμπέλης ἢ Γυάμας, ὅστις διατρέχων τὴν Μονομόταπα χύνεται εἰς τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανόν.

347. Ὅποια εἶναι ἡ Ἀφρική;

— Τὸ τρίτον μέρος τοῦτο τοῦ κόσμου εἶναι μεγαλειότερον μὲν ἀπὸ τὴν Εὐρώπην, μικρότερον δὲ τῆς Ἀσίας, μὲ τὴν ὁποίαν ἐνόηται διὰ τοῦ ἰσθοῦ τοῦ Σουέζ.

348. Πῶς ἐρίζεται;

— Πρὸς Βορ. ἡ Μεσόγειος θάλασσα, ἥτις τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Εὐρώπην· πρὸς Ἀνατ. ἡ Ἐρυθρὰ καὶ ὁ Ἰνδικὸς ὠκεανός, παρεκτεινόμενος καὶ πρὸς Μεσημβρίαν· πρὸς Δυσμὰς δὲ ὁ Ἀτλαντικὸς, ὅστις τὴν χωρίζει ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴν.

349. Ὅποιον εἶναι τὸ κλίμα, τὰ προϊόντα καὶ οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς;

ΚΛΙΜΑ, ΠΡΟΪΟΝΤΑ, ΚΑΤΟΙΚΟΙ.— Ἡ Ἀφρική ἐμπορεῖ νὰ διαιρεθῇ εἰς βορρειαὴν, μέσην καὶ μεσημβριανήν. Τὸ πλείοτερον αὐτῆς μέρος περιέχεται εἰς τὴν διακεκαυμένην ζώνην, ὅθεν καὶ τὸ κλίμα τῆς εἶναι θερμώτατον καὶ ὄχι πολλὰ ὀψιμὸν. — Οἱ μεσόγειοι τόποι αὐτῆς εἶναι ἀμμώδεις, ἐρημοὶ καὶ ἀκαρποὶ, κατοικοῦμενοι ἀπὸ ἄγρια θηρία ἢ ἀπὸ μικρολαοὺς βαρβάρους τὰ δὲ παραθαλάσσια εἶναι πλέον κατοικημένα καὶ εὐφορα. — Παράγουσι προϊόντα, ῥύζι, σιναμικὴν, ἀραβόσιτον, κρασίον, φοίνικας (χυρμάδας), ὀπωρικά διάφορα καὶ νίτρον. Ἔχει προσέτι ὁ τόπος καὶ μέταλλα· οἷον χρυσόν, ἀργυρον, χαλκόν, σίδηρον, μάρμαρα, ἐλεφαντόδοντα. Ζῶα διάφορα, οἷον ἐλέφαντας, ἵπποποτάμους, στρουθοκαμήλους, ψιττακοὺς καὶ πιθήκους, καμήλους, αἰγας, πρόβατα κτλ. καὶ πλῆθος θηρίων καὶ ἐρπετῶν φαρμακερῶν. Μεταξὺ τῶν θηρίων εἶναι λέοντες, τίγρεις, παρδάεις, ὕαιαι καὶ οἱ εἰς τοὺς ποταμοὺς εὐρισκόμενοι κροκόδειλοι.

350. Τίνες λέγονται ὄασεις;

— Δι' ἐκτεταμέναι ἐρημοὶ τῆς Ἀφρικῆς ἔχουσιν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τόπους τινὰς εὐκάρπους καὶ συνδένδρους λεγομένους ὄασεις. Οὗτοι εὐρίσκονται ὡς νησιά περικυκλωμένα ἀπὸ πελάγη ἄμμων κινητῶν, τὰς ὁποίας κάποτε ἀνεμοὶ καυστηκοὶ σηκόνουσι καὶ θάπτουσι τὰς συνοδίας τῶν ἐμπόρων, οἱ ὅποιοι διαβαίνουσιν ἐκεῖνας τὰς ἐρήμους.

351. Ὑπάρχει χειμῶν εἰς τὴν Ἀφρικὴν;

— Εἰς τὸ μεταξὺ τῶν τροπικῶν καὶ εἰς τοὺς πλησίον αὐτῶν τόπους χειμῶν κυρίως δὲν ὑπάρχει, ἀλλ' ἂντ' αὐτοῦ εἶναι ἡ λεγομένη ὥρα τῶν βροχῶν· αὕτη δὲ

διαρκῆ ἕξ μῆνας ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν καὶ τρεῖς εἰς τοὺς πλησίον τῶν τροπικῶν τόπους. Αἱ δὲ ὥραι τοῦ ἔτους εἰς τοὺς τόπους τοὺς πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ γίνονται ἀντιστρόφως παρ' ὅτι εἰς τὰ βόρεια κλίματα δηλ. ὅταν ἡμεῖς οἱ κατοικοῦντες τὸ βόρειον ἡμισφαίριον ἔχομεν θέρος, οἱ κάτοικοι τοῦ νοτίου ἡμισφαιρίου ἔχουν χειμῶνα καὶ τ' ἀνάπαλιν. Τὰ παράλια τῆς Ἀφρικῆς μόνα εἶναι γνωστὰ καὶ καλῶς κατοικημένα· τὰ δὲ μεσόγεια εἶναι ἄγνωστα παντελῶς ἢ ὀλίγον ἐγνωσμένα.

332. Ὅποιοι εἶναι οἱ κάτοικοι;

ΚΑΤΟΙΚΟΙ. — Οἱ εἰς τὰ βόρεια μέρη κατὰ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου θαλάσσης ὁμοιάζουσι μὲ τοὺς Εὐρωπαίους κατὰ τὸ χρῶμα ἢ εἶναι ὀλίγον μελαγχροινώτεροι· εἰς τὰ ἐνδότερα ὅμως καὶ εἰς τὰ λοιπὰ παράλια εἶναι τινες μελαψοὶ καὶ ἄλλοι ὅλως διόλου μαῦροι, οἱ ἐπονομαζόμενοι Αἰθίοπες.

333. Εἰς πόσα ἔθνη διαίρουται;

— Διαίρουνται εἰς πολλὰ καὶ διάφορα ἔθνη καὶ μικρολαοὺς.

334. Ὅποιος εἶναι ὁ χαρακτήρ τῶν Ἀφρικανῶν;

— Αἱ κοινωνικὰ τέχνηα καὶ ὁ πολιτισμὸς φαίνονται μόνον εἰς τοὺς κατοικοῦντας τὰ βόρεια καὶ ἀνατολικά παράλια καὶ ὅπου οἱ Εὐρωπαῖοι ἔχουν συστημέναν ἀποικίαν· οἱ λοιποὶ Ἀφρικανοὶ εἶναι βάρβαροι, σκληροὶ καὶ δεισιδαίμονες.

335. Ὅποιος εἶναι ὁ πληθυσμὸς, ἡ θρησκεία καὶ τὸ πολίτευμα τῶν Ἀφρικανῶν;

— Ὑποθέτουσιν ὅτι ὅλοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἀφρικῆς συμποσοῦνται περὶ τὰ 200 ἑκατομμύρια.—Θρησκεία· εἰς τὰ βόρεια καὶ ἀνατολικά μέρη ἐπικρατεῖ ἡ μωαμεθανικὴ καὶ ἡ χριστιανικὴ· εἰς τὰ λοιπὰ ἢ εἰδωλολατρεῖα καὶ ὁ φετιτισμὸς.—Κυβερνήσεις τῶν ἐξημερωμένων λαῶν εἶναι μοναρχικαὶ ἀπόλυτοι.

ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΙ ΤΗΣ ΑΦΡΙΚΗΣ.

336. Ποίαν ἐπικρατείαν ἔχει ἡ Ἀφρική;

— Εἰς τὸ βόρειον μέρος, κατὰ τὰ παράλια τῆς Μεσογείου θαλάσσης, εἶναι δύο ἐπικράτειαι, ἡ Αἴγυπτος καὶ ἡ Βαρβαρία καὶ ἄλλη τρίτη ἡ Σαχάρα, κειμένη ἔξω τοῦ πορθμοῦ Γιβραλτάρ παρὰ τὸν Ὠκεανὸν καὶ ἐκτεινομένη ὀπισθεν τῆς Βαρβαρίας μέχρι τῆς Αἰγύπτου.

337. Ὅποιαν εἶναι ἡ Αἴγυπτος;

α') ΑἴΓΥΠΤΟΣ· καρποφορώτατος τόπος καὶ ὀνομαστός εἰς τὴν παλαιὰν ἱστορίαν, διότι ἀπ' αὐτοῦ τὸν παλαιὸν καιρὸν ἀποικισάντες πολλοὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα ἐδίδαξαν τοὺς Ἕλληνας τὰ τοῦ ἡμέρου βίου ἐπιτηδεύματα.

338. Τι είναι ἡ Αἴγυπτος;

— Ἡ Αἴγυπτος εἶναι ὡς μία κοιλάς στενὴ καὶ μακρὰ μεταξὺ δύο σειρῶν ὄρεων ἐκτεινομένη ἀπὸ μεσημβρίας πρὸς βορρᾶν καὶ διαιρεῖται εἰς ἄνω Αἴγυπτον καὶ εἰς κάτω· ὁ Νεῖλος ποταμὸς τὴν διασχίζει καθ' ὅλον τὸ μῆκος τῆς καὶ τὴν κατασταίνει καρποφορωτάτην μὲ τὰς πλημμύρας του. — Πρωτεύουσα τῆς Αἰγύπτου εἶναι τὸ Κάιρον, ἀπέχον ἥμισυ μίλλιον ἀπὸ τὸν Νεῖλον· εἶναι ἡ καθέδρα τοῦ ἀντιβασιλέως καὶ ἔχει περὶ τὰς 400 χιλιάδας κατοίκων καὶ διάφορα ἐργοστάσια.

339. Ὅποια εἶναι ἡ Ἀλεξάνδρεια;

— Ἀλεξάνδρεια· παραθαλάσσιος, ἀρχαία πόλις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ μεγάλου Ἀλεξάνδρου· πληθ. 200 χιλ. τῶν ὁποίων 25 χιλ. εἶναι Ἕλληνες. Εἶναι σημαντικὴ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ διὰ τὰς ἀρχαιότητάς τῆς. Εἰς τὰ πέριξ εὐρίσκονται πολλὰ λείψανα ἀρχαίων κτιρίων· οἱ ὀβελίσκοι τῆς Κλεοπάτρας, ἐν ἀμφιθέατρον, περιστύλια καὶ στήλη τοῦ Πομπηίου ἀπὸ μονόλιθον γρανίτην 95 πόδας ὕψηλῃ· πλησίον δὲ τοῦ Κάιρου σώζονται καὶ αἱ περίφημοι πυραμίδες, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ ὑψηλοτέρα ἔχει ὕψος 440 ποδῶν.

360. Ποῖα προϊόντα περάγει ἡ Αἴγυπτος;

ΠΡΟΪΟΝΤΑ τῆς Αἰγύπτου. Γεννήματα διάφορα, ρύζιον, ὀπωρικὰ, βαμβάκιον, λινάριον, ἵπποι, κάμηλοι κτλ. — Πληθ. 5 περίπου ἑκατομμύρια. — Κυβέρνησις· διοικεῖται μονορχικῶς ὑπὸ ἓνα σατράπην ἢ ἀντιβασιλέα ὑποκείμενον εἰς τὸν σουλτάνον.

361. Ποῦ κεῖται ἡ Βαρβαρία καὶ πῶς διαιρεῖται;

β') ΒΑΡΒΑΡΙΑ· ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Αἰγύπτου ἐκτείνεται ἕως ἔξω τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ καὶ διαιρεῖται εἰς διαφόρους μεγάλας χώρας. Αὗται δὲ εἶναι ἡ Τρίπολις, ἡ Τύνις, ἡ Ἀλγερία καὶ τὸ Μαρόκον. Τούτου τοῦ τελευταίου ὁ διοικητὴς λέγεται αὐτοκράτωρ. Ἡ δὲ Τρίπολις καὶ ἡ Τύνις διοικοῦνται ἀπὸ Βεΐδες ἀναγνωρίζοντες τὴν κυριαρχίαν τοῦ σουλτάνου.

362. Πῶς διοικεῖται ἡ Ἀλγερία;

— Ἡ Ἀλγερία εἶναι τὴν σήμερον ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἐξουσίαν τῶν Γάλλων, οἵτινες τὴν κατέκτησαν διὰ τῶν ὅπλων τῶν 1830. — Πρωτεύουσαι τῶν εἰρημένων ἐπικρατειῶν ὁμώνυμοι· Τρίπολις, Τύνις (ἢ Τούνεζι), Ἀλγέριον καὶ Μαρόκον. (Πληθ. ὅλης τῆς Βαρβαρίας ἕως 15 ἑκατομμύρια).

363. Ὅποια εἶναι ἡ Σαχάρα καὶ ἀπὸ τίνας κατοικεῖται;

γ') ΣΑΧΑΡΑ, μεγάλη καὶ ἐκτεταμένη ἔρημος, ἀμμόδης καὶ ἄκαρπος, κατοικομένη ἀπὸ ἄγρια θηρία. Τὰ πλησίον τοῦ ὠκεανοῦ παράλια καὶ τὰς ὁάσεις κατοικοῦσι βάρβαροί τινες καὶ νομάδες μικρολαοί, βόσκοντες κοπάδια καμήλων καὶ αἰγοπροβάτων. Τὰ

μόνα σημαντικά δένδρα τῶν ὀάσεων εἶναι φοίνικες καὶ ἐν εἶδος ἀκακίας, ἣτις δίδει τὸ ἀραβικὸν κόμμι.

364. Ποῦ κεῖνται αἱ Κανάριαι νῆσοι καὶ ποῖοι εἶναι ὀνομασταί;

— Ἀντικρυ τῶν παραλίων τῆς Σαχάρας καὶ τῆς Βαρβαρίας κεῖνται αἱ νῆσοι Κανάριαι, ὑποκείμεναι εἰς τὴν Ἰσπανίαν. Μεταξὺ αὐτῶν ἡ Τενερίφα καὶ ἡ Φέρος εἶναι ὀνομασταί, ἡ μὲν διὰ τὸ ὑψηλότερον αὐτῆς ὄρος, ἡ δὲ διὰ τὸν λαμβανόμενον ἀπ' αὐτῆς πρῶτον ἐκ συνθήκης μεσημβρινόν. Ἡ Μαδέρα, ὀνομαστή διὰ τὸν οἶνον τῆς καὶ αἱ Ἀσόραι ὑπόκεινται εἰς τὴν Πορτογαλίαν.

365. Ποῦ κεῖται ἡ Σενεγαμβία καὶ ἡ Γουινέα;

δ') ΣΕΝΕΓΑΜΒΙΑ καὶ ἄνω Γουινέα, εἰς τοὺς δυτικούς αἰγιαλοὺς τῆς Ἀφρικῆς καὶ ὑπὸ τὴν διακεκαυμένην ζώνην, κατοικεῖται ἀπὸ διαφόρους βαρβάρους λαοὺς μαύρων. — Αὐτοῦ ἔχουσιν ἀποικίας οἱ Εὐρωπαῖοι· οἷον Ἀγγλοὶ, Γάλλοι, Πορτογάλοι, Δανιμαρκεῖοι κτλ. κατοικοῦντες τὰ παράλια, ὅθεν ἐξάγονται πολύτιμα προϊόντα· οἷον ἐλεφαντόδοντα, χρυσοῦ κόνις κτλ. Ἀντικρυ τῆς Σενεγαμβίας εἶναι καὶ αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου.

366. Ποῖα βασιλεία περιέχει ἡ κάτω Γουινέα;

ε') Ἡ ΚΑΤΩ ΓΟΥΙΝΕΑ (χωριζομένη ἀπὸ τὴν ἄνω διὰ τοῦ ἰσημερινοῦ) περιέχει τὰ βασιλεία Λοάγγον, Κόγγον, Ἀγγόλαν καὶ Βεγγουέλαν.

367. Ποῖοι ἐξουσιάζουσιν αὐτοὺς τοὺς τόπους;

— Οἱ Πορτογάλοι, ἐξουσιάζοντες αὐτοὺς τοὺς τόπους, ἔχουσι πρωτεύουσάν των τὸν ἅγιον Παῦλον εἰς τὸ βασιλείον τῆς Ἀγγόλας.

368. Ποῦ κεῖται ἡ Νιγηρία;

ς') ΝΙΓΗΡΙΑ. — Πρὸς βορ. καὶ ἀνατ. τῆς Γουινέας εἰς τὸ ἑσπερικὸν ἐκτείνεται ἡ Νιγηρία ἢ Σουδάν, τόπος ἐκτεταμένος καὶ ὀλίγον γνωστός, κατοικούμενος ἀπὸ Ἀραβας ἀποτελοῦντας διάφορα μικροβασιλεία.

369. Ποῖαι εἶναι σημαντικαὶ πόλεις;

— Σημαντικαὶ πόλεις εἶναι ἡ Βαμβούτη, Τομβουκτώ καὶ Βουρνά, πρωτεύουσαι ὁμωνύμων βασιλείων.

370. Ποῦ κεῖται ἡ Ἀβυσσινία;

ζ') ΑΒΥΣΣΙΝΙΑ. Πρὸς ἀνατολὰς τῆς Νιγηρίας κεῖται ἡ Ἀβυσσινία εἰς τὴν ὀπίαν ὁ Νεῖλος ἔχει τὰς πηγὰς του, (παλαιὰ Αἰθιοπία) ἐκτεινομένη ἕως εἰς τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν. — Μητρόπολις Γονδάρα.

371. Ποίαν θρησκείαν ἔχει καὶ πόσον πληθυσμόν;

— Θρησκεία ἡ χριστιανικὴ ἀναμειγμένη μὲ πολλοὺς ἰουδαϊσμούς. Πληθυσμὸς 4 ἑκατομμύρια.

372. Ποῦ κεῖται ἡ Νοβία;

η') ΝΟΒΙΑ. Κεῖμένη μεταξὺ Ἀβυσσινίας καὶ Αἰγύπτου καὶ

διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Νείλου, περιέχει πολλὰ ἀνεξάρτητα βασίλεια καὶ πληθυσμὸν 2 ἑκατομμύρια. — Σεναάρη· πόλις παρὰ τὸν Νεῖλον ἐμπορικὴ καὶ καθέδρα ὁμωνύμου βασιλείου. — Ἡ Νουβία καὶ ἡ Ἄβυσσινία ἔχουσι προϊόντα ὄσα καὶ ἡ Ἀἴγυπτος καὶ μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.

373. Ποῖαι ἄλλαι χῶραι κεῖνται εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ;

— **ΑΔΕΛΙΑ, ΖΑΓΓΟΓΕΒΑΡΙΑ, ΜΟΖΑΜΒΙΚΗ, ΣΟΦΑΛΑ.** Εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἰνδικοῦ ὠκεανοῦ κεῖνται α') ἡ Ἀδελία ἡ χῶρα τῶν Σομυλῶν καὶ τὸ Ἀϊάνον, ἀπολλήγον εἰς τὸ Γαρδαφούϊον ἀκρωτήριον· β') πέραν δὲ τοῦ ἰσημερινοῦ ἡ Ζαγγουεβάρια· γ') ἡ Μοζαμβική καὶ δ') ἡ Σοφάλα, εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς ὁποίας εἶναι καὶ ἡ Μονομόταπα, ἰσχυρὸν ἄλλοτε βασίλειον. Ὅλοι οὔτοι οἱ τόποι κατοικοῦνται ἀπὸ διαφόρους λαοὺς μαύρους τὸ χρῶμα, ἀποτελοῦντας πολλὰ μικροβασίλεια ὑποκείμενα τὰ πλείοτερα εἰς τοὺς Πορτογάλους, οἵτινες ἔχουσι αὐτοῦ συστημένας ἀποικίας. Ἀντικρὺ τῶν παραλίων αὐτῶν εἶναι πλῆθος νήσων, μεταξύ τῶν ὁποίων μεγίστη εἶναι ἡ Μαδαγασκάρη ἢ Μαλεκασάρη, ἀντικρὺ τῆς Μοζαμβικῆς κειμένη καὶ ὑπὸ 4 ἑκατομμυρίων αὐτοχθόνων λαῶν τῆς Μαλαισίας φυλῆς κατοικοῦμένη. Αὐταὶ δ' αἱ νῆσοι παράγουσι ζάχαριν, καφέν, ἰνδικόν (λουλάκι), πεπέρι κτλ. καὶ ὑπόκεινται εἰς τοὺς Εὐρωπαίους.

374. Ποῦ κεῖται ἡ Καφρρία;

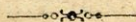
ι') **ΚΑΦΡΙΑ.** Καφρρία ἢ Καφρία, τὸ μεσημβρινώτατον μέρος τῆς Ἀφρικῆς, ἐκτεινόμενον ἕως εἰς τὴν εὐκρατον ζώνην. Αὐτοῦ κεῖται καὶ ἡ Καπανδία χῶρα, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα πόλις εἶναι τὸ Κάπον, ἥγουν τὸ Εὐελπι ἀκρωτήριο, διότι κεῖται ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ἀκρωτηρίου, τὸ ὁποῖον εἶναι τὸ μεσημβρινώτατον τῆς Ἀφρικῆς. — Αὐτὴ ἡ πόλις ἐκτίσθη κατ' ἀρχαίαν ἀπὸ τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ τὴν σήμερον ἐξουσιάζεται ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους. Εἶναι δὲ σημαντικὴ, διότι εἰς αὐτὴν προσεγγίζουσιν ὅλα τὰ πηγαίνουσα ἐκ τῆς Ἰνδίας.

375. Ποῦ κατοικοῦσιν οἱ Ὀττεντόται;

— Πρὸς Β. τοῦ Κάπου κατοικοῦσιν οἱ Ὀττεντόται, ἔθνος Αἰθιοπικόν, μελανοκοκκίνου χρώματος διηρημένον εἰς μικρολαοὺς, ἐξ ὧν τινες εἶναι θηριωδέστατοι.

376. Ποῖα ἄλλη ἐπίσημος νῆσος ὑπάρχει ἐκτὸς τῶν Καναρίων;

— Παρεκτὸς τῶν νήσων Καναρίων κλ. τὰς ὁποίας ὀνομάσαμεν ὡς εὐρισκομένας εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, πρέπει νὰ σημειώσωμεν προσέτι καὶ τὴν εἰς τοὺς Ἄγγλους ὑποκειμένην νῆσον τῆς ἀγίας Ἐλένης (ἀπέναντι τῆς Κάτω Γουίνεας, μικρὰν μὲν, ἀλλ' ὀνομαστήν διότι εἰς αὐτὴν ἐξωρίσθη καὶ ἀπέθανεν ὁ αὐτοκράτωρ Ναπολέον Α'.

ΑΜΕΡΙΚΗ.

ΚΟΛΠΟΙ, ΛΙΜΝΑΙ, ΠΟΤΑΜΟΙ, ΟΡΗ.

377. Ποῦτα ὄρη ἔχει ἡ Ἀμερική;

ΟΡΗ. Εἰς τὴν Ἀρκτῶν Ἀμερικὴν εἶναι ἡ σειρά τῶν Ἀλεγγανίων ὄρεων, τὰ ὁποῖα διασχίζουν τὰς Ὀμοσπόνδους πολιτείας.— Ἡ τῶν Πετραίων ὄρεων εἰς τὸ Μεξικόν.—Αἱ Ἄνδαι ἢ αἱ Κορδιλιέραι, ἀρχίζουσαι ἀπὸ τὸν Ἴσθμόν, εἶναι ἐκτεταμέναι σειράι ὄρεων διατρέχουσαι ἀπ' ἄρκτου πρὸς μεσημβρίαν τὴν νοτίαν Ἀμερικὴν, κατὰ μῆκος τῶν παραλίων κυρίως τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ εἰς διάστημα 1,300 λευγῶν. Τὸ Κιμβόρασον, ἔχον 20,158 ποδῶν ὕψος, εἶναι ἕως ἡφαιστειον αὐτῆς τῆς σειράς εἰς τὴν Κολομβίαν, καὶ ὁ Σοράτας ἔτι ὑψηλότερον εἰς τὴν Βολιβίαν.—Ἠφαίστεια δὲ ὄρη εὐρίσκονται πολλὰ καὶ εἰς τὰς δύο χερσονήσους.

378. Ποίους ποταμούς;

ΠΟΤΑΜΟΙ. Εἰς τὴν Ἀρκτῶν Ἀμερικὴν εἶναι ὁ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου, ἀρχίζων ἀπὸ τὴν λίμνην Ὀνταρίαν.—Ὁ Νιαγάρας ἐκβαίνων ἀπὸ τὴν λίμνην Ἐριῆν χύνεται εἰς τὴν Ὀνταρίαν. Ὀλίγον δὲ πρὶν ἔμβη εἰς αὐτὴν κάμνει ἓνα καταρράκτην φοβερὸν κρημιζόμενον ἀπὸ 160 ποδῶν ὕψος. Ὁ Μισσισιπιῆς, ἀρχίζων ἀπὸ τινα λίμνην τῆς Βρετταν. Ἀμερικῆς καὶ διερχόμενος πολλοὺς ἄλλους ποταμούς, χύνεται εἰς τὸν Μεξικὸν κόλπον διατρέχων διάστημα 1000 λευγῶν.—Εἰς τὴν Νότιον Ἀμερικὴν ὁ Ὁρενόκος, χυνόμενος διὰ πολλῶν στομάτων εἰς τὸν Ὠκεανὸν (ἀντικρυ εἰς τὰς μικρὰς Ἀντίλλας).—Ὁ ποταμὸς τῶν Ἀμαζόνων ἔχει τὰς πηγὰς τοῦ εἰς τὸ Περού, καὶ ἀφοῦ διατρέξῃ 1,300 λευγῶν διάστημα χύνεται εἰς τὸν Ἀτλ. Ὠκεανὸν ὑπὸ τὸν Ἴσημερινόν οὗτος εἶναι ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τοῦ κόσμου.—Ὁ Πλάτας (ἢ Ἀργυροῦς) ἀποτελούμενος ἀπὸ τέσσαρας μεγάλους ποταμούς, χύνεται εἰς τὸν Ὠκεανὸν μετὰ τὴν Λαπλατίας καὶ Οὐρουγουάης ἔχων στόμα 2 1/2 λευγῶν πλάτους.

379. Ποίας λίμνας;

ΛΙΜΝΑΙ. Ἡ Ἀρκτῶν Ἀμερικὴ ἔχει τόσας λίμνας, ὅσας οὐδεμία ἄλλη ἥπειρος τῆς οἰκουμένης. Εἰς αὐτὴν ὀνομάζουσι 12 μεγάλας λίμνας, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ Σαμπλαίνη εἰς τὰς Ὀμοσπόνδους Πολιτείας, ἔπειτα ἡ Ἐριῆ καὶ ἡ Ὀνταρία, κοινοῦσαι μὲ ἄλλας λίμνας, χύνονται διὰ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν.

380. Ποίους κόλπους;

— Οἱ μεγάλοι κόλποι τῆς Ἀμερικῆς εἶναι ὁ Βαχίνιος καὶ ὁ

Οὐδσώνιος μετὰ πολλῶν ἄλλων μικρῶν εἰς τὴν Ἄρκτον. — Ὁ τοῦ Μεξικικοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, ὁ τῆς Καλλιφορνίας εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν. — Πορθμοὶ δὲ ὁ Βερίγγιος εἰς τὴν Ἄρκτον, καὶ ὁ Μαγγελανικὸς εἰς τὴν μεσημβρίαν.

ΚΛΙΜΑ, ΠΡΟΪΟΝΤΑ, ΚΑΤΟΙΚΟΙ, ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΙΣ.

381. Ὅποιον τὸ κλίμα τῆς Ἀμερικῆς ;

— Ἐπειδὴ ἡ Ἀμερικὴ κεῖται ὑπὸ τὰς τρεῖς ζώνας, ἔχει κλίμα καὶ θερμοκρασίαν ἀέρος διάφορα. Εἰς τὰ ἀρκτικά μέρη τοῦ Καναδά καθὼς καὶ εἰς τὰ περίεξ τοῦ Μαγγελανικοῦ πορθμοῦ, εἶναι ψυχὸς ὑπερβολικόν· ἐξεναντίας, εἰς τὴν Νέαν Ἰσπανίαν καὶ εἰς τὰς Ἀντίλλας εἶναι ὑπερβολικὴ ἡ θερμότης· εἰς δὲ τὴν Λουιζιάνην τῶν Ὀμοσπόνδων Πολιτειῶν, καθὼς καὶ εἰς τὴν Παραγουάην, ὁ ἀήρ εἶναι συγκερασμένος, ἐπειδὴ εὐρίσκονται αὐτοὶ οἱ τόποι εἰς τὰς εὐκράτους ζώνας.

382. Ὅποια τὰ προϊόντα τῆς ;

— Ἡ γῆ τῆς Ἀμερικῆς ἤθελεν εἶσθαι πολὺ πλεόν καρποφόρος ἂν ὅλη ἐκατοικεῖτο ἀπὸ πολιτισμένους λαοὺς καὶ ἂν ἐκαλλιεργεῖτο ὅσον ἔπρεπε. — Τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶναι ζάχαρις, καφέας, κακάον, κρεμέζιον, ἰνδικόν, ξύλα βαφῆς καὶ οἰκοδομῆς κτλ. Ἐχει δὲ καὶ πλούσια μεταλλεῖα λίθων πολυτίμων καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. — Ὅλα τὰ ἡμέρα ζῶα τῆς Εὐρώπης μεταφερθέντα ἐκεῖ ἐπολλαπλασιάσθησαν· ἔχει ὅμως καὶ ἄλλα ἴδια τῆς ἡμέρας καὶ ἄγρια τετράποδα καὶ πτηνά.

Ἡ προβατοκάμηλος εἶναι ζῶον ἴδιον τῆς Ἀμερικῆς, τὸ ὁποῖον μεταχειρίζοντο παλαιότερον οἱ κάτοικοί τῆς ὡς φορτηγὸν ζῶον. — Ὁ κόνδωρ εἶναι τὸ μεγαλύτερον ἀπ' ὅλα τὰ πτηνὰ τοῦ κόσμου, εὐρισκόμενον εἰς τὰ ὄρη τοῦ Περου, εἰς τὰς Ἄνδας. Αὐτό, ὅταν ἔχη τὰς δύο του πτέρυγας ἀνοικτάς, κρατεῖ 25 ποδῶν τόπου καὶ ἐμπορεῖ νὰ σηκώσῃ εἰς τοὺς ὄνυχάς του ἕν πρόβατον. — Τὸ κολύδριον, τὸ μικρότατον ἀπ' ὅλα τὰ γνωστὰ πτηνά, εἶναι καὶ αὐτὸ τῆς Ἀμερικῆς. Αἱ γυναῖκες φοροῦν αὐτὰ ξηραμένα ὡς σκωλαρίκια διότι τὰ χρώματα τῶν πτερῶν των ἀστράπτουσι καὶ λάμπουν ὡς τὰ ωραιότερα διαμαντικά.

383. Ὅποιοι οἱ κάτοικοι καὶ αἱ κυβερνήσεις ;

— Οἱ κάτοικοι τῆς Ἀμερικῆς διακρίνονται εἰς τέσσαρας φυλάς ἀνθρώπων. — α') οἱ ἀποικίσαντες Εὐρωπαῖοι· β') οἱ δίφυλοι ἢ μιχογενεῖς, οἱ γεννημένοι δηλαδὴ ἀπὸ πατέρας Εὐρωπαίου καὶ μητέρας Ἀμερικανίδας, ἢ Ἀμερικανοὺς πατέρας καὶ ἀπὸ μητέρας Εὐρωπαίας· γ') οἱ Αἰθίοπες οἱ μεταφερόμενοι ἐκεῖ ἀπὸ τὴν Ἀσίαν ἢ Ἀφρικὴν· δ') οἱ αὐτόχθονες ἢ οἱ ἐντόπιοι τῆς Ἀμερικῆς, λεγόμενοι Ἰνδιάνοι, ἄγριοι ὅτινες ζῶσιν τρεφόμενοι μὲ τὸ κυνήγιον ἢ μὲ τὸ ἰνδικὸν σιτάριον (καλαμπόκι)· οὗτοι ἔχουσι χρῶμα ὅμοιον μὲ τὸ κοκκίνου χαλκοῦ. — Κυβερνήσεις. Ὅλων σχεδὸν τῶν πεπολιτισμένων λαῶν τῆς Ἀμερικῆς αἱ κυβερνήσεις εἶναι δημοκρατικαὶ κατὰ τὸν τύπον τῶν Ὀμο-

σπόνδων Πολιτειῶν. Μία μόνη εἶναι μοναρχική κυβέρνησις, ἡ τῆς Βραζιλίας, ἥτις ἔχει αὐτοκράτορα συνταγματικόν.—Οἱ ἄγριοι λαοὶ ζῶσιν ὑπὸ ἀρχηγούς, οἵτινες κυρίως ἔχουν ἐξουσίαν, ὅταν τοὺς ὀδηγῶσιν εἰς τοὺς πολέμους.

384. Ποῖον μέρος τοῦ κόσμου εἶναι ἡ Ἀμερική;

— Ἡ Ἀμερική εἶναι τὸ τέταρτον μέρος τοῦ κόσμου, τὸ ὅποιον ἀνεκαλύφθη κατὰ τὸ 1493 ἀπὸ τὸν Χριστόφορον Κολόμβον καὶ ἔχει τὴν ἑκτασίαν, ὅσην ἔχουσι σχεδὸν ἡνωμένοι αἱ τρεῖς ἄλλαι ἤπειροι τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἀπὸ τὸν ὅποιον τὴν χωρίζουσιν ὁ Ἀτλαντικὸς ὠκεανὸς πρὸς Α. καὶ ὁ Εἰρηνικὸς πρὸς Δ.

385. Εἰς τί διαιρεῖται ἡ Ἀμερική;

— Ἡ Ἀμερική διαιρεῖται εἰς δύο μεγάλας χερσονήσους, ἐκ τῶν ὁποίων ἡ μὲν λέγεται Ἀρκτῶα ἢ βορεία, ἡ δὲ Νοτία ἢ μεσημβρινή Ἀμερική· αὗται ἐνόονται διὰ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμᾶ, ὅστις λέγεται καὶ Δαριένιος· πληθυσμὸς 75 ἑκατομμύρια.

α') ΑΡΚΤΩΑ ΑΜΕΡΙΚΗ.

386. Εἰς πόσα τμήματα διαιρεῖται ἡ ἀρκτῶα Ἀμερική;

— Ἡ ἀρκτῶα Ἀμερική διαιρεῖται εἰς 4 μεγάλα τμήματα. Εἰς τὸ πρῶτον ἀνήκει ἡ Βρεττανική Ἀμερική.—Εἰς τὸ δεῦτερον πρὸς βορρᾶν καὶ δύσιν αὐτῆς εἶναι ἡ Ῥωσικὴ Ἀμερική καὶ οἱ νεοευρημένοι τόποι.—Εἰς τὸ τρίτον περιλαμβάνονται αἱ Ὁμόσπονδοι Πολιτεῖαι καὶ εἰς τὸ τέταρτον ἡ Μεξικανικὴ δημοκρατία καὶ ἡ ἀπ' αὐτῆς χωρισθεῖσα συμπολιτεία τῆς Κεντρικῆς Ἀμερικῆς.

387. Εἰς τίνα ὑποκείται ἡ Βρεττανικὴ Ἀμερική;

1) Ἡ Βρεττανικὴ Ἀμερική ἢ νέα Βρεττανία εἶναι ἐκτεταμένος τόπος ὑποκείμενος εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἔχει κλίμα ὑγρὸν καὶ ψυχρὸν, δάση, ποταμοὺς καὶ λίμνας μεγάλας.

388. Πῶς ἐρίζεται;

— Περιορίζεται ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανόν, ἀπὸ τὸν Βαφί-νιον κόλπον καὶ ἀπὸ τὴν βορείαν παγωμένην θάλασσαν· πρὸς Δ. ἀπὸ τὴν Ῥωσικὴν Ἀμερικὴν καὶ πρὸς Μ. ἀπὸ τὰς Ὁμοσπόνδους Πολιτεῖας ἀπὸ τὰς ὁποίας χωρίζεται διὰ μεγάλων λιμνῶν καὶ τοῦ ποταμοῦ τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου.

389. Εἰς πόσα τμήματα διαιρεῖται;

— Διαιρεῖται δὲ ἡ νέα Βρεττανία εἰς 4 μεγάλα τμήματα, εἰς βόρειον, δυτικόν, κεντρικόν καὶ ἀνατολικόν, ἔχοντα μόλις 2 1/2 ἑκατ. κατοίκων. Καὶ τὰ μὲν ἄλλα τρία τμήματα κατοικοῦνται ὑπὸ διαφόρων ἀγρίων λαῶν· τὸ δὲ ἀνατολικὸν περιέχει τὰς ἀνατολικὰς χώρας, οὐσὰς ὀπισθοῦν γνωστὰς καὶ ὑπὸ Εὐρωπαϊῶν κατοικοῦμένας.

390. Ποῖαι εἶναι σημαντικώτεροι ἐπαρχίαι τοῦ ἀνατολικῷ τμήματος;

— Αὐτοῦ τοῦ τμήματος σημαντικώτεροι ἐπαρχίαι εἶναι: Ἄνω Καναδᾶς, πρωτεύουσα Ὑόρκη παρὰ τὴν λίμνην Ὀνταρίαν. — Κάτω Καναδᾶς, πρωτεύουσα Κυβέκη εἰς τὸν ποταμὸν τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου καὶ πρὸς Β. ἡ Λαβραδορίς κατοικουμένη ὑπὸ τῶν Ἑσκιμῶν, οἵτινες εἶναι μικρῶσομοι καὶ δυσσειδεῖς ἄνθρωποι, ὡς οἱ Σαμογέται καὶ οἱ Λάπωνες· κύριον προϊόν τῶν τόπων τούτων εἶναι τὰ γουναρικά.

391. Ποῦ κεῖται ἡ Νέα Γῆ;

— Ἀνατολικομεσημβρινῶς τῆς Λαβραδορίδος κεῖται μεγάλη νῆσος λεγομένη Νέα Γῆ, ὁμοῦ μὲ ἄλλας μικροτέρας εἰς τὸν κόλπον τοῦ ἁγίου Λαυρεντίου. Εἰς αὐτὰς συνέρχονται χιλιάδες πλοίων ἀλιευτικῶν διὰ τὸ ὄψαρεμα φαλαίνων, βρεγκῶν, γάδων (μουρουῶν) καὶ ἄλλων κητῶν θαλασίων καὶ συναγελαζομένων ἰχθύων.

392. Ποῦ κεῖται ἡ Γροιλανδία;

2) Πρὸς Β. τῆς Λαβραδορίδος παρὰ τὸν Βαφίνιον κόλπον ἐκτείνεται ἡ Γροιλανδία (γῆ πρασίνη), περιλαμβάνουσα καὶ τοὺς ὀλίγον γνωστοὺς εἰσέτι βορείους τόπους. Οἱ κάτοικοι (ἕως 25 χιλιάδες) τῆς Γροιλανδίας εἶναι Ἑσκιμῶι· οἱ Δανιμάρκοιοι καὶ οἱ Ἄγγλοι ἔχουσιν ἐκεῖ τινὰς ἀποικίας διὰ τὸ ὄψαρεμα τῆς φαλαίνης.

393. Ποῦ κεῖται ἡ Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ καὶ ποῖας νήσους περιλαμβάνει;

— Ἡ δὲ Ῥωσικὴ Ἀμερικὴ ἐκτείνεται ΒΔ. τῆς Βρεττανικῆς ἕως τὸν Βερίγγιον πορθμὸν, περιλαμβάνουσα καὶ τὰς παρακειμένας νήσους, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι μία σειρά Ἀλευτιανῶν λεγομένων ἢ Ἀλωπεκόννησοι, διὰ τῶν ὁποίων φαίνεται ὅτι ἠνοῦτό ποτε ἡ Ἀσία μὲ τὴν Ἀμερικὴν. Μία ἐμπορικὴ ἐταιρία Ῥώσων ἐξουσιάζει τοὺς ὀλίγους κατοίκους τῶν ἐκτεταμένων τούτων καὶ ἐρήμως τόπων, οἵτινες δίδουσι πλῆθος γουναρικῶν πολυτίμων. Πληθυσμὸς 100 χιλιάδες.

394. Ὅποιοι εἶναι οἱ κάτοικοι τοῦ β' τούτου τμήματος;

— Οἱ κατοικοῦντες τὸ β' τοῦτο τμήμα εἶναι τῆς φυλῆς τῶν Ἑσκιμῶν, ἀνθρώπων ἀθλίων, ὁμοίων μὲ τοὺς Σαμογέτας τῆς Ἀσίας καὶ μὲ τοὺς Λάπωνας τῆς Εὐρώπης. Καὶ αὐτοὶ δὲ ζῶσι κυρίως ἀπὸ τὸ ὄψαρεμα, μέτα εἰς τρύπας κατασκευαζομένας εἰς τὴν γῆν, περνῶντες τὸν χειμῶνα, ὅστις διαρκεῖ ἕως 9 μῆνας, αἱ δὲ νύκτες εἰς τὰ βόρεια μέρη εἶναι σχεδὸν τριῶν μηνῶν, καθὼς καὶ αἱ ἡμέραι τὸ θέρος. Ἀπὸ τῆς 25 νοεμβρίου (ἔ. ν.) μέχρι τῆς 15 ἰανουαρίου ὁ δίσκος τοῦ ἡλίου δὲν φαίνεται ὀλοτελῶς, καθὼς πάλιν ἀπὸ τῆς 27 μαΐου μέχρι τῆς 15 ἰουλίου δὲν κρύπτεται διόλου ὑπὸ τὸν ὄριζοντα.

395. Ποῖαι ἄλλαι πολιτεῖαι ὑπάρχουσιν;

1) Αἱ Ὀμόσπονδοι Πολιτεῖαι, πρὸς Μ. τῆς Βρεττανικῆς Ἀμερικῆς, ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ἕως τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν ἐκτεινόμε-

νκι σύγκαινται ἀπὸ 36 τοπαρχίας ἢ πολιτείας δημοκρατικῆς, περιλαμβάνουσαι ἀπέραντον ἑκτασιν γῆς Ἰσην μὲ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς Εὐρώπης.

396. Πῶς διοικούνται αἱ τοπαρχίαι αὗται;

— Ἐκάστη τοπαρχία ἔχει χωριστὴν κυβέρνησιν δημοκρατικὴν καὶ ὄλων ὁμοῦ αἱ κοιναὶ ὑποθέσεις κυβερνῶνται ἀπὸ ἑνα σύλλογον συγκροτούμενον ἀπὸ τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν τοπαρχιῶν καὶ ἀπὸ ἑνα προσωρινὸν ἀρχηγόν, ὅστις ὀνομάζεται πρόεδρος τῶν ὁμοσπόνδων πολιτειῶν κατὰ τετραετίαν ἐκλεγόμενος.

397. Ποῖαι εἶναι πρωτεύουσαι τῶν τοπαρχιῶν;

— Πρωτεύουσαι πόλεις, Οὐάσιγκτων, παρὰ τὸν Ποτούμακον ποταμόν, συνοικισθεῖσα κατὰ τὸ 1792 εἰς τιμὴν τοῦ ἐνδόξου Οὐάσιγκτωνος· ἔδρα τῆς ὁμοσπόδου κυβερνήσεως. — Βοστόνη, 180 χιλ. κατ. — Νέα Ὑόρκη $1\frac{1}{2}$ ἑκατομ. κατ. καὶ ἡ Φιλαδέλφεια 560 χιλ. κατ. ἐπὶ τοῦ Δελαύρου ποταμοῦ. — Πληθ. ὄλων τῶν ὁμοσπόνδων πολιτειῶν περὶ τὰ 31 ἑκατομμύρια.

398. Ἀπὸ ποίους κατάγονται οἱ λαοὶ τῶν ὁμοσπόνδων πολιτειῶν;

— Ἐξ αὐτῶν τὰ 27 κατάγονται ἐξ Εὐρωπαϊῶν, διότι αἱ περισσότεραι τοπαρχίαι κατ' αὐτάς ἀπρωκίσθησαν ἀπὸ τοὺς Ἄγγλους καὶ ἄλλαι τινὲς (μεσημβριναὶ) ἀπὸ Γάλλους καὶ καθ' ἡμέραν πολλαὶ οἰκογένειαι ἐκ τῶν διαφόρων λαῶν τῆς Εὐρώπης μετοικίζονται εἰς τὰς ἀπεράντους χώρας τῆς ὁμοσπονδίας· ἦσαν δὲ καὶ ἕως 4 ἑκατομ. μαῦροὶ ἀργυρώνητοι, μεταφερθέντες ἀπὸ τὴν Ἀφρικὴν πρὸς καλλιέργειαν τῶν ἐκτεταμένων φυτειῶν ζαχαροκαλάμου κλπ. οἵτινες ὅμως τῶρα εἶναι ἐλεύθεροὶ. Ἐκ δὲ τῶν αὐτοχθόνων Ἰνδιάνων, ζώντων κατὰ μικρολαοὺς ἐντὸς τῆς ἐπικρατείας τῆς συμπολιτείας, μόλις ὑπάρχουσιν ἕως $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύριον. — Ὄρησκεία ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ προτεσταντικὴ, ὑποδιαιρουμένη εἰς διαφόρους αἱρέσεις καὶ γλώσσα ἡ ἀγγλική.

399. Ποία ἄλλη ὁμοσπονδία ὑπάρχει;

4) Μεξικανικὴ Δ. Μ. τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου ἐκτεινομένη. Περιέχει τὰς ἐπαρχίας Μεξικὸν ἢ Νέαν Ἰσπανίαν, τὴν παλαιὰν Καλλιφρονίαν καὶ τὴν νέαν Καλλιφρονίαν.

400. Ποίας σημαντικῆς πόλεις ἔχει;

— Πόλεις: Μεξικὸν πρωτ. μὲ 250 χιλ. κατοίκων. Βερacruzη τὸ κέντρον τοῦ μετὰ τῆς Εὐρώπης ἐμπορίου. — Πληθ. 8 ἑκατομ. — Ὄρησκεία ἐπικρατοῦσα ἡ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας. Ἦτο πρότερον ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν τῶν Ἰσπανῶν, νῦν δὲ εἶναι αὐτόνομος δημοκρατικὴ πολιτεία.

401. Ὅποιαι εἶναι ἡ Νέα Καλλιφρονία;

— Ἡ Νέα Καλλιφρονία κατακτηθεῖσα ὑπὸ τῶν Ὁμοσπόνδων Πολιτειῶν

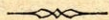
κατὰ τὸν πρὸς τοὺς Μεξικανούς πόλεμον τῷ 1847 ἔχει παράλιον πόλιν τὸν ἅγιον Φραγκίσκον μὲ εὐρυχωρότατον λιμένα εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανόν· εἰς αὐτὸν τὸν λιμένα χύνεται ὁ ποταμὸς Σακραμέντος, εἰς τὰς κοιλάδας τοῦ ὁποίου καὶ τῶν πέριξ χιμαάρων εὐρέθησαν χρυσοφόρα στρώματα πλούσια καὶ ψήγματα χρυσοῦ φέροντα εἰς τὰ βεῖθρα αὐτῶν.

402. Ποία ὀνομάζεται Κεντρικὴ Ἀμερικὴ;

— Ἀπὸ τὴν Μεξικανικὴν πολιτείαν ἀπ' ἀρχῆς ἐχωρίσθη ἡ ἐπαρχία τῆς Γουατεμάλης, ἥτις ἐσύστησεν ἰδίαν συμπολιτείαν ἐκ 5 δημοκρατιῶν ὑπὸ τὸ ὄνομα Κεντρικὴ Ἀμερικὴ.

403. Ποίους τόπους περιέχει;

— Περιέχει δὲ τοὺς τόπους τοὺς κάτωθεν τῆς χερσονήσου τοῦ Ἰουκατάν ἐκτεινομένους μέχρι τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμαῶ, κατοικουμένους ὑπὸ 2,300,000 κατοίκων καὶ ὑποκειμένας συχνάκις εἰς πολλοὺς σεισμοὺς ἕκκα τῶν πολλῶν ἡφαιστειῶν. Νέα Γουατεμάλη πρωτεύουσα, πόλις βιομηχανοῦ καὶ ἐμπορικῆ με 60 χιλ. κατοίκων. Κοβάνη, πρωτ. ἐπαρχίας, εἰς τὴν ὁποίαν βρέχει τοὺς 9 μῆνας τοῦ ἔτους.

β') ΝΟΤΙΟΣ ΑΜΕΡΙΚΗ.

404. Πῶς ὀρίζεται ἡ Νότιος Ἀμερικὴ καὶ πόσας ἐπικρατείας περιέχει;

— Ἡ Νότιος ἢ Μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ, ἀρχομένη πρὸς Β. ἀπὸ τοῦ ἰσθμοῦ τοῦ Παναμαῶ καὶ τοῦ Μεξικανικοῦ κόλπου, ἀπολήγει πρὸς Μ. εἰς τὸ ἀκρωτήριον Ὄρνον παρὰ τὸν Μαγελλανικὸν πορθμόν. Διαιρεῖται δὲ εἰς ἑπτὰ τμήματα ὀνομαζόμενα Κολομβία, Περούιανή, Χιλή, Παταγονία, Λαπλατία, Βραζιλία καὶ Γουιάνα καὶ περιέχοντα δέκα ἐπικρατείας. — Ἡ Μεσημβρινὴ Ἀμερικὴ εἶναι ἡ μεγίστη, ἡ πλουσιωτάτη καὶ ἡ εὐκαρποτάτη ὄλων τῶν χερσονήσων τοῦ κόσμου.

405. Ὅποια εἶναι ἡ Κολομβία;

1) Κολομβία (καὶ Τέρα Φίρμα) ἀπὸ τὸν ἰσθμόν τοῦ Παναμαῶ ἀρχομένη καὶ ἐκτεινομένη ἀπὸ τὸν Ἀτλαντικὸν ἕως τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν καὶ εἰς τὸ Περού.

406. Πόσας δημοκρατίας περιλαμβάνει ἡ Κολομβία καὶ πῶς διοικῶνται;

— Περιλαμβάνει τρεῖς ὁμοσπόνδους δημοκρατίας, α') τὴν δημοκρατίαν τῆς Νέας Γρενάδας· β') τὴν τοῦ Ἰσημερινοῦ καὶ γ') τὴν τῆς Βενεζουέλας· ἐκάστη αὐτῶν, διηρημένη κατὰ τὴν ἰδίαν της ἔκτασιν εἰς νομοὺς, διοικεῖται ὑπὸ ἐνὸς προσωρινοῦ προέδρου καὶ ἐνὸς συλλόγου ἀντιπροσώπων. Ἡ Κολομβία περιέχει ὄρη καὶ ὄροπέδια ὑψηλὰ καὶ ἡφαιστεια νῦν καιόμενα ἐξ ὧν τὸ Κιμβόρασον, εἶναι τὸ ὀνομαστότερον, ὅθεν καὶ εἰς σεισμοὺς ὑπόκειται συνεχεῖς· εἶναι

δὲ καὶ εὐφορωτάτη ἡ χώρα παράγουσα δρύζιον, ζάχαριν, βότανα διάφορα, ξύλα πολύτιμα, ἰνδικὸν (λουλάκι), καπνόν, κακάον κτλ.

407. Ποίας πόλεις περιέχει καὶ ποία θρησκεία ἐπικρατεῖ;

— Πόλεις· Καρθαγένη, Κουμάνα, Μακρακάμβον.—Καθέδρα Σανταπρέ τοῦ Βογώτα μὲ 35 χιλ. κατοίκους.—Παναμαῦ ἐπὶ τοῦ ὀρωπέτου Ἰσθμοῦ.—Κούιτον· πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας τοῦ Ἰσημερινοῦ εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ Κιμβοράσου.—Πληθ. ὑπὲρ τὰ 5 ἑκατομμύρια.—Θρησκεία δὲ ἡ καθολικοδουτικὴ εἶναι ἡ μόνη ἀνεκτὴ.

408. Ὅποιον εἶναι τὸ Περού;

2 καὶ 3) ΠΕΤΡΟΥΪΑΝΗ ἢ ΠΕΡΟΥ· τόπος εὐφορος καὶ πλούσιος εἰς μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου ἀποφέρων καὶ τὰ λοιπὰ προϊόντα ὅσα καὶ ἡ Κολομβία· ἰδίως δὲ φέρει τὸ κινόδενδρον ἀπὸ τὸν φλοιὸν τοῦ ὁποίου ἐξάγεται τὸ κινίνον.—Κεῖται κατὰ μῆκος τοῦ Εἰρηνικοῦ ὠκεανοῦ, διασχιζόμενος ἀπὸ τὰς Ἄνδας, τῶν ὁποίων αἱ σειραὶ λέγονται Κορδιλιέρας.

409. Εἰς πόσας ἐπικρατείας διαιρεῖται; ποῖος ὁ πληθυσμός; ποία ἡ καθέδρα;

— Διαιρεῖται δὲ εἰς δύο ἐπικρατείας ἐχούσας καὶ πολιτείας ἰδίας· ἡ μὲν βορειοτέρα λέγεται Περού· ἡ δὲ πρὸς μεσημβρίαν ἄνω Περού καὶ Βολιβία, διότι αὐτὸς ὁ τόπος περιέχει τὰ ὑψηλότερα ὄρη καὶ ὄροπέδια τοῦ κόσμου. Πληθ. 2 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. — Τοῦ Περού πρωτ. Λίμα, ὠραιοτάτη πόλις μὲ 70 χιλ. κατοίκων.—Κουσκον, καθέδρα τῶν αὐτοχθόνων βασιλέων, πρὸ τῆς κατακτῆσεως τοῦ Περού ὑπὸ τῶν Ἰσπανῶν.

410. Ποίας πόλεις ἔχει καὶ ποίαν πρωτεύουσαν;

— Τῆς Βολιβίας πόλις Ποτόση (κάτ. 10 χιλ.) καὶ Λαπάζη (κάτ. 75 χιλ.) ἔχουσα πλησίον τῶν πλούσια μεταλλεῖα χρυσοῦ καὶ ἀργύρου.—Ἡ Ποτόση εἶναι ἡ πρωτεύουσα τῆς δημοκρατίας καὶ ἡ εἰς ὑψηλότερον τόπον εὐρισκομένη πόλις τῆς οἰκουμένης, διότι κεῖται εἰς 12,500 ποδῶν ὕψος ὑπὲρ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς θαλάσσης.—Πληθ. τῆς Βολιβίας περὶ τὰ 2 ἑκατομμύρια.

411. Ποῦ κεῖται ἡ Χιλή, καὶ ποίαν ἔχει πρωτεύουσαν;

4) ΧΙΛΗ, πρὸς μεσημβρίαν τῆς Περούϊανῆς εἰς μίαν στενὴν λωρίδα, περιοριζομένη ἀπὸ τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν καὶ ἀπὸ τὴν σειρὰν τῶν ὄρων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται Κορδιλιέρας.—Εἶναι χώρα εὐφορωτάτη, ἔχουσα κλίμα γλυκὸν καὶ πλουσιώτατα μεταλλεῖα χρυσοῦ, ἀργύρου, σιδήρου καὶ ἀδαμάντων.—Πληθ. 1,600. χιλ.—Πρωτ. τῆς δημοκρατίας, Σαντιάγο μὲ 100 χιλιάδων κατοίκων.—Εἰς τὴν Χιλήν ὑπόκεινται καὶ αἱ σωρεῖαι τῶν νήσων Χιλιῶν εἰς τὸν Μέγαν Ὠκεανὸν κείμεναι.

412 Ὅποια εἶναι ἡ Παταγονία;

5) ΠΑΤΑΓΟΝΙΑ, ἐκτεταμένος, ἀλλ' ἄφορος καὶ ὀλίγον γνωστὸς τόπος, κείμενος πρὸς Ἄν. τῆς Χιλῆς καὶ ἐκτεινόμενος μεταξὺ τῶν

δύο ὠκεανῶν ἕως εἰς τὴν μεσημβρινωτάτην ἄκραν τῆς νοτίου Ἀμερικῆς· κατοικεῖται δὲ ἀπὸ τοὺς Παταγονίας, ἀγρίους εἰσέτι καὶ ἀπολιτεύτους. Οὗτοι εἶναι ἀξιοσημείωτοι διὰ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα τοῦ σώματός των, διότι ὑπερβαίνει, ὡς λέγουσι, τοὺς πέντε πόδας. — Ἀντικρὺ πρὸς Μ. κεῖται ἡ λεγομένη Γῆ τοῦ πυρός· αὕτη δὲ εἶναι σωρεῖαι νήσων χωριζόμεναι ἀπὸ τὴν Παταγονίαν διὰ τοῦ Μαγγελανικοῦ πορθμοῦ καὶ περιέχουσαι πυρίπνοα βουνά.

413. Ὑπάρχουσι καὶ ἄλλαι νῆσοι ;

Πρὸς Ν. αὐτῶν καὶ πρὸς Ἀν. εἶναι καὶ ἄλλαι νῆσοι καὶ γαῖαι πλησίον τοῦ ἀνταρκτικοῦ πολιτικοῦ κόλπου, ὀλίγον ἐγνωσμένοι, χιονοσκεπάστοι αἱ πλεῖσται καὶ ἄκαρποι.

414. Ποῦ κεῖται ἡ Λαπλατία καὶ πῶς ὀνομάζεται ;

ΠΟΛΙΤΕΙΑΙ ΤΟΥ ΠΛΑΤΑ. Ἡ ΛΑΠΛΑΤΙΑ, πρὸς Ἀν. τῆς Χιλῆς καὶ πρὸς Β. τῆς Παταγονίας, ἀπὸ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Λαπλάτα ἐκτεινομένη ἕως τὴν Βολιβίαν· ὀνομάζεται καὶ συμπολιτεία Ἀργεντινῆ. Περιέχει δὲ κοιλάδας εὐφόρους καὶ τόπους ἐρήμους, καὶ ἀπεράντους βάλτους γινομένους ἀπὸ τὴν πλημμύραν τοῦ ποταμοῦ. — Πληθ. 2 ἑκατομ. — Πρωτ. ἡ Εὐάερος (Βουένος Ἀῦρες) εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ Πλάτα ποταμοῦ (πληθ. 100 χιλιάδες).

415. Ὅποια εἶναι ἡ Βραζιλία καὶ πόσῃν ἔκτασιν ἔχει ;

7) **ΒΡΑΖΙΛΙΑ** παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν ὠκεανὸν ἕως τὴν Κολομβίαν καὶ τὴν Περουιανὴν ἐκτεινομένη. Εἶναι ἐκτεταμένος τόπος (ἴσος σχεδὸν μὲ ὀλόκληρον τὴν Εὐρώπην) καὶ πλουσιώτατος εἰς μεταλλεῖα πολυτίμων λίθων καὶ χρυσοῦ καὶ ἀργύρου. Ποτιζόμενος ἀπὸ πολλοῦς καὶ μεγάλους ποταμούς, ἔχει εἰς τὸ βόρειον μέρος πεδιάδας ἀπεράντους, βαλτώδεις καὶ νοσώδεις· εἰς τὸ μεσημβρινὸν εἶναι ὁ τόπος ὀρεινότερος, ὑγιέστερος καὶ εὐκαρπώτατος· ἔχει δὲ πανταχοῦ βοσκὰς παχείας, ὅπου βόσκονται ἀγέλαι βωδίων καὶ ἵππων ἄγριαι.

416. Εἰς πόσας ἐπαρχίας διαιρεῖται καὶ ποῖαν ἔχει πρωτεύουσαν ;

— Διαιρεῖται εἰς 20 ἐπαρχίας. — Κυβέρν. αὐτοκρατορία συνταγματική. — Καθέδρα· Ῥίον Ἰανέρον ἔχουσα 300 χιλ. κατοίκων καὶ λιμένα εὐρυχωρότατον καὶ ἀσφαλέστατον. — Πληθ. 7 $\frac{1}{2}$ ἑκατομ. ἀνθρώπων, ἐξ ὧν οἱ ἡμίσεις εἶναι μαῦροι. — Θρησκεία μόνη ἡ τῆς δυτικῆς ἐκκλησίας ἐπικρατεῖ, καθὼς καὶ εἰς ὅλην τὴν νοτίαν Ἀμερικὴν. Τὸ ἐσωτερικὸν καὶ μάλιστα ὁ ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ τῶν Ἀμαζόνων διατρεχόμενος τόπος κατοικεῖται ὑπὸ μικρολαῶν ἀγρίων.

417. Ποῦ κεῖνται αἱ Γουϊάναι καὶ ἀπὸ ποίους ἐξουσιάζονται ;

8) — **ΓΟΥΪΑΝΑΙ** (πρὸς βορρᾶν τῆς Βραζιλίας καὶ πρὸς ἀνατολὰς τῆς Κολομβίας), ἐκτεταμένη καὶ πολλὰ βαλτώδης χώρα, ἐξουσιαζομένη ἀπὸ τοὺς Ἀγγλους, τοὺς Ὀλλανδοὺς καὶ τοὺς Γάλλους. Εἰς τὰς μεσογείους ἐρήμους αὐτῆς τῆς χώρας εὐρίσκεται καὶ ὁ

τρομερώτατος ὄφης, ὁ ἐπονομαζόμενος κροταλίας.—Πληθ. 280 χιλιάδες—Προϊόντα· καφές, ζάχαρις, ρούμιον, μοσχοκάρυδα, βαμβάκιον, κλπ.

418. Ποῦ κεῖται ἡ Οὐρουγουάη καὶ Παραγουάη;

9) καὶ 10. Μεταξὺ τῆς Βραζιλίας καὶ τῆς ἐπικρατείας τοῦ Λαπλάτα κεῖνται δύο δημοκρατικαὶ ἐπικράτειαι ἡ Οὐρουγουάη, καὶ ἡ Παραγουάη. Ἡ Οὐρουγουάη, χωριζομένη ἀπὸ τὴν Λαπλατιάν διὰ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Λαπλάτα ποταμοῦ, ἔχει περὶ τὰς 300 χιλιάδων κατοίκων καὶ πρωτ. τὸ Μοντεβίδεον εἰς τὰς ἐκβολὰς τοῦ αὐτοῦ ποταμοῦ· ἡ δὲ Παραγουάη περιέχει ἕως 1 ἑκατομμύριον κατοίκων, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶναι καὶ πολλοὶ ἄγριοι Ἰνδιάνοι.—Πρωτεύουσα ἡ Ἀσυμφιάνη ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης τοῦ Παραγουάη ποταμοῦ.

γ') ΔΥΤΙΚΑΙ ΙΝΔΙΑΙ ἢ ΑΝΤΙΛΛΑΙ.

419. Ποῖα ὀνομάζονται Δυτικαὶ Ἰνδίαι;

— Ὀνομάζονται οὕτω πολλαὶ νῆσοι, μικραὶ καὶ μεγάλαι, κείμεναι εἰς τὴν θάλασσαν τὴν μεταξὺ τῶν δύο χερσονήσων τῆς βορείου καὶ νοτίου Ἀμερικῆς καὶ τοῦ μεξικανικοῦ κόλπου. Διαιρούμεναι δὲ ὀνομάζονται μεγάλαι καὶ μικραὶ Ἀντίλλαι καὶ Λουκάϊαι, κατοικούμεναι ἀπὸ 3 περίπου ἑκατομμύρια καὶ ἐξουσιαζόμεναι ὑπὸ τῶν Ἄγγλων, Γάλλων, Ἰσπανῶν, Ὀλλανδῶν, Δανῶν καὶ Σουηδῶν.

420. Ὅποιον εἶναι τὸ κλίμα τῶν Ἀντιλλῶν;

— Αἱ Ἀντίλλαι ἔχουσι κλίμα θερμὸν καὶ νοσῶδες. Δίδουσι πλουσιοπαρόχως ζάχαριν, καφέν, κακάον, βαμβάκιον καὶ ταμβάκον.

421. Ποῖα εἶναι ὀνομαστὴ καὶ ποῖα ἡ πρωτεύουσα τῶν Ἀντιλλῶν;

— Μεταξὺ τῶν μεγάλων Ἀντιλλῶν εἶναι ὀνομαστὴ ἡ Κούβα, ἡ μεγίστη πασῶν· πρωτ. Ἀβάνα, ὑποκειμένη εἰς τοὺς Ἰσπανούς. Ὁ ἅγιος Δομίνικος ἢ Ἀίτιον, ἀνεξάρτητος δημοκρατία πρότερον καὶ νῦν αὐτοκρατορία μαύρων — Καὶ ἡ Ἰαμάικα, ὑποκειμένη εἰς τοὺς Ἄγγλους. — Μεταξὺ δὲ τῶν μικρῶν, ἡ Γουαδελούπα καὶ ἡ Μαρτινίκα, εἶναι σημαντικαί, ὑποκείμεναι εἰς τοὺς Γάλλους.

422. Πόσαι εἶναι αἱ Λουκάϊαι καὶ ποῖα ἡ σημαντικὴ;

— Αἱ δὲ Λουκάϊαι εἶναι περίπου 500 ὑποκείμεναι εἰς τοὺς Ἄγγλους. Μεταξὺ αὐτῶν εἶναι σημαντικὴ ἡ ἐπονομαζομένη νῆσος τοῦ Σωτῆρος, διότι αὐτὴν πρώτην ἀνεκάλυψεν εἰς τὸν νέον κόσμον Χριστόφορος ὁ Κολόμβος, καὶ ὠνόμασεν οὕτω κατὰ τὸ 1492.

423. Πόσαι ὥραι τοῦ ἔτους ἐπικρατοῦσιν εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας;

— Εἰς τὰς δυτικὰς Ἰνδίας ἐπικρατοῦσι δύο ὥραι κατ' ἔτος, ἡ

τῆς ἀνομβρίας ἐξ μῆνας (ἀπὸ τὸν ὀκτώμβριον ἕως τὸν ἀπρίλιον) καὶ ἡ τῶν βροχῶν τοὺς λοιποὺς ἐξ, ὅτε γίνονται ἀνεμοστρόβιλοι καὶ λαίλαπες τρομερώτατοι καὶ καταστρεπτικώτατοι.

ΩΚΕΑΝΙΑ.

424. Ποία ἡπειρος ὀνομάζεται Ὀκεανία καὶ ποίας νήσους περιλαμβάνει;

— Λέγεται οὕτω τὸ πέμπτον μέρος τοῦ κόσμου, τὸ ὁποῖον ἀνεκαλύφθη ὑπὸ τῶν Πορτογάλων καὶ Ἰσπανῶν κατὰ τὸν δέκατον ἔκτον αἰῶνα καὶ περιλαμβάνει ὅλας τὰς εἰς τὸν Εἰρηνικὸν ὠκεανὸν διεσπαρμένας νήσους, ὁμοῦ μὲ τὰς πρὸς νότον τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ἰνδικὸν ὠκεανὸν εὐρισκομένας.

425. Πῶς διαιρεῖται;

— Διαιρεῖται ἡ Ὀκεανία εἰς Νοτασίαν, Αὐστραλίαν καὶ Πολυνησίαν, λογιζομένη ὅτι ἔχει ἔκτασιν μεγαλειτέραν παρὰ τὴν τῆς Εὐρώπης καὶ πληθ. περὶ τὰ 35 ἑκατομμύρια.

α') ΝΟΤΙΣΙΑ.

426. Ποίας νήσους περιλαμβάνει ἡ Νοτισία καὶ πῶς ὀνομάζονται;

— Περιέχει τὰς μεταξὺ Ἀσίας καὶ Νέας Ὀλλανδίας νήσους, αἱ ὁποῖαι τασσόμεναι εἰς τρεῖς σωρείας λέγονται νῆσοι τῆς Σόνδας, Μολοῦκαι καὶ Φιλιππίται.

427. Ποῖαι λέγονται νῆσοι τῆς Σόνδας καὶ ποία εἶναι ἡ μεγίστη;

— Αἱ νῆσοι τῆς Σόνδας εἶναι ἡ Βόρνεος, ἡ μεγίστη μετὰ τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν νῆσος. — Ἡ Σουμάτρα (ὑπὸ τὸν Ἰσημερινὸν κείμεναι καὶ αἱ δύο) καὶ ἡ Ἰαύα, τὴν ὁποίαν χωρίζει ἀπὸ τὴν Σουμάτραν ὁ προθμὸς τῆς Σόνδας· ὅλαι αὐταὶ αἱ νῆσοι εἶναι νοσώδεις· οἱ αὐτόχθονες κάτοικοι εἶναι βάρβαροι ἢ ἄγριοι λαοί. — Οἱ Βάται κατοικοῦντες ἐπὶ τῆς Σουμάτρας εὐρίσκονται εἰς ἡμιπολιτισμένην κοινωνικὴν κατάστασιν καὶ φυλάττουσιν ἀκόμη τὸν βάρβαρον νόμον των, τοῦ νὰ τρώγῃσι τοὺς αἰχμαλωτιζομένους εἰς τὸν πόλεμον ξένους, ἢ τοὺς ὁμοθενεῖς των τοὺς καταδικαζομένους δι' ἔγκλημά τι. — Τὰ προϊόντα αὐτῶν τῶν νήσων εἶναι ἀδάμκντες, βαμβάκιον, καμφορά, ἰνδικόν, ζάχαρις, ρύζιον, κτλ. — Οἱ Ἄγγλοι καὶ οἱ Ὀλλανδοὶ ἔχουσι πόλεις εἰς τὰς δύο τελευταίας καὶ καταστήματα ἐμπορικὰ.

428. Ποῖα προϊόντα παράγουσιν αἱ Μολοῦκαι καὶ εἰς ποίους ὑπὸκεινται;

— Αἱ Μολοῦκαι παράγουσιν ἀρώματα, οἷον μοσχοκάρυδα, κανέλλαν, μοσχοκάρφια, ζιγγίβερι (τζεντζερίλι) κτλ. ἐξουσιαζόμεναι

τινες από τούς Πορτογάλους καὶ Ὀλλανδούς. — Αἱ Φιλιππῖναι, ἕως 1,100 τὸν ἀριθμὸν καὶ περὶ τὰ 3 $\frac{1}{2}$ ἑκατομμύρια κατοίκων περιέχουσι, ἐξουσιάζονται ἀπὸ τούς Ἰσπανούς καὶ ὑπόκεινται εἰς τρομεροὺς σεισμούς καὶ ἀνεμοστροβίλους.

429. Ὅποιαν ὠφέλειαν ἔχουσιν εἰ κατέχοντες τὴν Νοτασίαν;

— Οἱ κατέχοντες τὴν Νοτασίαν Εὐρωπαῖοι καρποῦνται μεγάλη πλούτη, καὶ οὐχὶ μόνον ἐκ τῶν βαρυτίμων προϊόντων αὐτῆς, ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ ἐμπορίου, τὸ ὁποῖον ἐνεργοῦσι κυρίως μὲ τὴν Κίναν.

Β') ΑΥΣΤΡΑΛΙΑ.

430. Ποίας νήσους περιέχει ἡ Αὐστραλία;

— Περιέχει τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν ὁμοῦ μὲ πολλὰς περὶ αὐτὴν μεγάλας καὶ μικρὰς νήσους.

431. Ὅποια εἶναι ἡ Νέα Ὀλλανδία;

— Ἡ Νέα Ὀλλανδία εἶναι ἡ μεγίστη νῆσος τοῦ κόσμου ἔχουσα ἐπιφάνειαν ἴσην μὲ τὰ $\frac{3}{4}$ τῆς ἐκτάσεως τῆς Εὐρώπης· ἀλλ' ἀκόμη μολὶς τὰ παράλια αὐτῆς εἶναι ἀκριβῶς ἐγνωσμένα. — Οἱ κάτοικοί τῆς εἶναι μαῦροι, ἄγριοι, δυσμορφώτατοι καὶ κτηνωδέστατοι. — Οἱ Ἄγγλοι εἰς τὰ ἀνατολικά παράλια ἔχουν συστημένας δύο ἀποικίας, ὅπου ἐξορίζουσι τούς κακούργους ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν. Πρὸς Μ. εἶναι ἡ νῆσος Τασμανία, χωριζομένη ἀπὸ τῆς Νέας Ὀλλανδίας διὰ τοῦ πορθμοῦ Βάσσου, καὶ εἰς αὐτὴν ἔχουσιν ὁμοίαν ἀποικίαν οἱ Ἄγγλοι.

432. Ποῦ κεῖται ἡ Νέα Γουινέα καὶ πῶς ἄλλως ὀνομάζεται;

— Πρὸς βορρᾶν εἶναι ἡ Νέα Γουινέα, μεγάλη νῆσος λεγομένη καὶ Παπούα, ἀπὸ τούς κατοικούντας Παπούους· οὗτοι δὲ εἶναι τῆς αἰθιοπικῆς φυλῆς γένος φαινόμενοι φιλοτεχνότεροι ὅλων τῶν Ὠκεανίων Αἰθίοπων.

433. Ποῖαι ἄλλαι νῆσοι ὑπάρχουσι;

— Ἄλλαι νῆσοι· Νέα Ἰρλανδία, Νέα Βρεττανία, αἱ νῆσοι τοῦ Σαλομώντος καὶ ἡ Νέα Ζηλανδία, συνισταμένη ἀπὸ δύο μεγάλας νήσους κειμένας πρὸς ἀνατολὰς τῆς Τασμανίας.

Εἰς τὴν Νέαν Ὀλλανδίαν ἀνεκαλύφθησαν ἐσχάτως χρυσοφόρου γῆς στρώματα πλούσια.

Γ') ΠΟΛΥΝΗΣΙΑ.

434. Ποίας νήσους περιλαμβάνει ἡ Πολυνησία καὶ ποῖα τὰ προϊόντα αὐτῶν;

— Περιλαμβάνει ὅλας τὰς σωρεῖας τῶν νήσων, αἱ ὁποῖαι με-

ταξὺ τῶν δύο τροπικῶν φαίνονται διεσπαρμέναι εἰς τὸν Εἰρηρικὸν ὠκεανόν. — Προϊόντα, ψωμόκαρπος, γεώμηλα, ρύζιον, ἰνδικόν· καὶ ἀπὸ τὰ ἡμερὰ ζῶα, ὄρνιθες, περιστεραὶ καὶ χοῖροι.

435. Ποῖται εἶναι αἱ σημαντικώτεραι ἐξ αὐτῶν ;

— Αἱ σημαντικώτεραι σωρεῖται ἡ ἀρχιπελάγη αὐτῶν τῶν νήσων εἶναι : ὑπὸ τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου αἱ Σανδιβίχαι καὶ αἱ Μαγγελλανικαί· μεσημβρινώτεραι δὲ πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν αἱ Καρολίνας, αἱ Νέαι Φιλιππίνας καὶ αἱ Μουλγραυταί.

436. Ποῖται ἄλλαι νῆσοι καίνται πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ ;

— Πρὸς μεσημβρίαν τοῦ Ἰσημερινοῦ (γενομένης ἀρχῆς ἀπὸ ἀνατολᾶς) εἶναι αἱ Μινδάναι ἢ Μαρκεσαίαι, αἱ τοῦ Κινδυνώδους Ἀρχιπελάγους νῆσοι αἱ λεγόμεναι καὶ Ἐπίπεδοι, διότι εἶναι μικραὶ καὶ χαμηλαί, περικυκλωμέναι ἀπὸ ὑφάλους ἐκ κοραλίων.

437. Ποῖται ἄλλαι νῆσοι ὑπάρχουσιν ;

— Αἱ Ἐταιρικαὶ ἢ νῆσοι τῆς ἑταιρίας 60 — 70 τὸν ἀριθμόν· ἔτι ἀνατολικώτερον αἱ Φιλικαί, ὑπὸ τὸν Τροπικὸν κείμεναι· αἱ νέαι Ἐβρίδες καὶ πρὸς τὸν Ἰσημερινὸν αἱ νῆσοι τοῦ Σαλομωνῶντος, τὰς ὁποίας κατετάξαμεν εἰς τὴν Αὐστραλίαν.

432. Ὅποιον παράδοξον συνήθειαν ἔχουσιν οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας ;

— Οἱ κάτοικοι τῆς Πολυνησίας ἔχουν τὴν κοινὴν συνήθειαν τοῦ νὰ πλουμίζωσι τὸ σῶμά των μὲ διάφορα σχήματα καὶ χρώματα πρὸς καλλωπισμὸν, φαίνονται δὲ ἡμεροὶ καὶ φιλοτεχνώτεροι. Οἱ δὲ τῆς Αὐστραλίας εἶναι ἄγριοι οἱ περισσότεροι καὶ θηριώδεις· διὰ τὴν θηριωδίαν μάλιστα διακρίνονται οἱ τῆς Νέας Ζηλανδίας, οἵτινες, ὄντες καὶ μαχημώτατοι, ἔχουσι συχνοὺς πολέμους καὶ τρώγουσι καὶ τὰς σάρκας τῶν πολεμίων, ὅσους φονεύουσιν εἰς τὰς μάχας. — Αἱ νῆσοι Σανδιβίχαι τῆς Πολυνησίας, πρὸς τὸν τροπικὸν τοῦ Καρκίνου κείμεναι (150 χιλ. κάτοικοι) κατοικοῦνται ὑπὸ λαῶν ἐξημερωμένων, διότι πρὸ τιῶν χρόνων ἐκατηχθήσαν εἰς τὸν χριστιανισμὸν· ὅθεν ἔχουσι καὶ τακτικὰς κυβερνήσεις, καὶ σχολεῖα, καὶ τὰ τοῦ ἡμέρου βίου ἐπιτηδεύματα. — Αἱ νῆσοι τῆς Ἐταιρίας πρὸς Ν. τοῦ Ἰσημερινοῦ εἶναι 60—70 τὸν ἀριθμόν, ὡς εἴπομεν, καὶ μεταξὺ αὐτῶν ὀνομαστὴ εἶναι ἡ Ὄταϊτη, εὐφορος νῆσος κατοικουμένη ὑπὸ ἡμέρων λαῶν, οἵτινες ἐδέχθησαν τὸν χριστιανισμὸν ἀπὸ τοῦ 1816, καὶ ἔχουσιν ὁμοίως τακτικὴν κυβέρνησιν, προοδύοντες εἰς τὸν πολιτισμὸν. Οἱ Γάλλοι ἐσχάτως ἔλαβον εἰς τὴν κατοχὴν των τὴν Ὄταϊτην καὶ τὰς Μαρκεσαίας νήσους. Καὶ οἱ Ἀγγλοὶ παρομοίως ἀποκατεστάθησαν εἰς τὰς νήσους τῶν Φίλων, προσπαθοῦντες νὰ διαδώσωσι τὸν χριστιανισμὸν, καὶ τὰ καλὰ αὐτῶ πρὸς τὴν ἐξημέρωσιν καὶ τὸν πολιτισμὸν ἐκεῖνων τῶν λαῶν.

439. Ὅποια εἶναι τὰ χαρακτηριστικὰ τῶν κατοίκων τῆς Ὠκεανίας.

— Οἱ κάτοικοι τῆς Ὠκεανίας ἔχουσιν ἴδια χαρακτηριστικὰ, διακρίνοντα αὐτοὺς ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῶν ἄλλων μερῶν τοῦ κόσμου. Οἱ μὲν εὐρίσκονται εἰς διαφόρους βαθμοὺς ἀγριότητος καὶ βαρβαρότητος· οἱ δὲ, εἰς διαφόρους βαθμοὺς πολιτισμοῦ, γνωρίζοντες ὅπωςοῦν κάποιαν τέχνας καὶ τὴν καλλιέρ-

θηρική αἰσθητικὴ ἢ παχυτάτη καὶ ζωωδεστάτη εἰδωλολατρεία ἐπι-
 πολλοὺς· ὀλίγοι δ' ἐκ τοῦ Μαλακκαίου γένους ἔχουσι τὸν
 ν, καὶ εἰς τινὰς ὀλίγους τόπους ἤρχισε νὰ διαδίδεται ἕδη καὶ ὁ

Ἡ Ὠκεανία κατέχει μεγαλειτέραν ἔκτασιν ἐπὶ τῆς ὑδρογείου σφαίρας,
 διότι αἱ νῆσοι, ἐκ τῶν ὁποίων σύγκειται, εἶναι διεσπαρμέναι εἰς ὄλον τὸν Μέ-
 γαν Ὠκεανόν· ἀλλὰ μετὰ τὴν Εὐρώπην εἶναι μικροτέρα ἀπὸ τὰς τρεῖς ἄλλας
 ἡπείρους καὶ ἡ ὀλιγώτερον κατοικημένη ἀπὸ ὅλας. Ὅλη ἡ ἐπιφάνεια τῆς
 Ὠκεανίας λογίζεται 632 χιλ. λευγῶν τετραγωνικῶν καὶ ὁ πληθυσμὸς αὐτῆς
 συμποσοῦται εἰς 45 περίπου ἑκατομμύρια οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς ἀνάγονται
 εἰς δύο γένη. Οἱ μὲν εἶναι κλάδος τῆς Κιτρίνης φυλῆς, λεγόμενοι γένος Μα-
 λακκαῖον, διότι ἔχουσι τὴν καταγωγὴν των ἀπὸ τὴν χερσόνησον Μαλάκκαν·
 οἱ δὲ τῆς Αἰθιοπικῆς φυλῆς, ὠνομαζόμενοι Ὠκεάνιοι Αἰθίοπες. Οἱ μὲν Μα-
 λακκαῖοι κατοικοῦσι τὴν Νοτασίαν καὶ Πολυνησίαν, φαινόμενοι φιλοτεχνότε-
 ροι καὶ ἡμερώτεροι ἐξ αὐτῶν, διότι καταγίνονται εἰς τὴν γεωργίαν καὶ εἰς
 τὰς πρωτίστας τέχνας τοῦ βίου, ἔχοντες καὶ τινὰς κυβερνήσεις καὶ θρησκείαν
 τὴν μωαμεθανικὴν. Οἱ δὲ Αἰθίοπες ὑποδιαίρουνται εἰς δύο γένη· τὸ μὲν λέ-
 γεται γένος τῶν Παπούων, οἵτινες ἔχουσι κάποιαν φιλοτεχνίαν καὶ ἀρχὰς
 πολιτισμοῦ· τὸ δὲ λέγεται γένος τῶν Ἐνδαμημῶν. Οὗτοι εἶναι τὰ ζωωδέ-
 στατα ὄντα τοῦ ἀφροπίνου γένους· ζῶσιν οἱ περισσώτεροι κατὰ οἰκογενείας
 ἄγριοι, γυμνοὶ καὶ ἄθλιοι, μὴ ἠξέυροντες μήτε καλύβας νὰ κτίσωσι, μήτε
 ἀπὸ τὰ πέντε των περισσώτερον ν' ἀριθμήσωσιν.

440. Ὅποια εἶναι ἡ γῆ καὶ ὁποῖον τὸ κλίμα τῆς Ὠκεανίας;

— Ἡ Ὠκεανία ἐν γένει, ἐξαιρουμένης τῆς Αὐστραλίας, ἔχει γῆν γόνιμον
 καὶ εὐκαρπὸν καὶ κλίμα εὐκρατον· διότι, ἂν καὶ κεῖται ὑπὸ τὴν διακεκαυμέ-
 νην ζώνην, αἱ θαλάσσιαι αὔραι μετριάζουσι τὴν θερμότητα, ὥστε φαίνεται
 ἡ ἕαρ διηλεκτικῶν ἔχων ὁ τόπος, ἢ φθινόπωρον φέρον ἄνθη καὶ καρποὺς διαφό-
 ρους. Πολλαὶ νῆσοι παρουσιάζουσι θέαν τερπνοτάτην καὶ γραφικὴν, κατὰ σκε-
 ποι οὔσαι ἀπὸ δάση καὶ κατάρρυτοι, καὶ δεικνύουσαι βλάστησιν εὐρωστον
 καὶ χλοερὰν. Ὑπόκεινται δὲ καὶ πολλαὶ εἰς καταγιγίδας τρομερὰς καὶ εἰς σει-
 σμούς, μάλιστα αἱ τῆς Νοτασίας, διότι ὑπάρχουσι πολλὰ ἠφαίστεια καιόμενα.

Τ Ε Λ Ο Σ.

